

- Svatý Vojtěch**, patron země české. Ku 900leté památce jeho smrti. 4 h.  
**Zháněl, Dr. Rudolf**, **Svatý otec Pius X.** — 50 let knězem (1858 až 1908). Ku dni 18. září 1908. S podobiznou sv. Otce Pia X. 70 h.  
**Život a působení svatého Vavřince z Brindisi**, kněze řádu kapucinského. K slavnosti jeho svatořečení dne 8. prosince 1881. Dle německého spisu upraveno s použitím psané domácí historie řádu kapucinského v Praze. 30 h.  
**Hubertus P.**, Několik úvah o prospěchu častějšího svatého přijímání. Z němčiny na jazyk český převedl katolický kněz. 40 h.  
**Knížečka o věčné moudrosti**, sepsaná r. 1341, s připojeným životopisem blahosl. Jindřicha Suzona z řádu Dominikánů, jenž tuto knížku byl sepsal. V české řeči podává P. Angelus Lubojacký, kněz téhož řádu. 1 K 28 h.  
**Kovář Em.**, **Zasvěťme se božskému Srdci Páně!** Všem jeho ctitelům na uváženou podává — 1 K 20 h.  
**z Liguori, Sv. Alfons Marie, Cesta spásy.** Přeložil P. Fr. Sal. Blažek. 1 K 70 h.  
— **Ejhle, Beránek Boží!** Úvahy a rozjímání o umučení Ježíše Krista. Část III. Přeložil P. Fr. Sal. Blažek. 1 K.  
— **O oběti Ježíše Krista s krátkým výkladem mešních modliteb a přípravá rozjímání na mši sv. a poděkování po mši sv. s církevními modlitbami.** Přeložil P. Fr. Sal. Blažek. 1 K, váz. 1 K 60 h.  
— **Chvály Mariánské.** Přeložil Vojt. Šrámek. Nové laciné vydání pro lid bez latinských poznámek. 2 K 60 h.  
— **Láska duší, neboli Vroucí úvahy o umučení Ježíše Krista.** Z vlastiny přeložil P. Fr. Sal. Blažek. 1 K 20 h.  
— **Pravá nevěsta Ježíše Krista.** Přeložil Dr. Karel Lev Řehák, Díl I., 3. vyd. 2 K 40 h, váz. 3 K 20 h; díl II., 2. vyd. 2 K, váz. 2 K 80 h.  
— **Vánoční novena a rozjímání na každý den v adventě a po dobu vánoční až do oktávu Zjevení Páně.** Z vlastiny přeložil P. Frant. Sal. Blažek. S titul. obrázkem Pražského Jezulátka. 1 K 80 h.  
— **Pravidlo křesťanského života.** Přeložil P. Fr. Sal. Blažek. 80 h.  
— **Úvahy o umučení Ježíše Krista pro duše zbožné.** Z vlastiny přeložil P. Frant. Sal. Blažek. 1 K, váz. 1 K 50 h.  
**Pilchowski D.**, **Sto úvah krátkých a vážných, rozjímajících o svém spasení k rozmyšlení podaných.** Přeložil J. Bloksa. 80 h.  
**Lubojacký, P. Angelus, Manuale pro bratry a sestry třetího řádu sv. Dominika.** Druhé vydání. 1 K 20 h, váz. v kůži s červenou ořízkou 2 K 10 h, váz. v kůži se zlatou ořízkou 2 K 40 h.  
— **Třetí řád sv. Dominika.** Druhé opravené vydání. 3 K, váz. v kůži s červenou ořízkou 4 K 20 h, váz. v kůži se zlatou ořízkou 4 K 50 h.  
**Mayer P. J.**, **Milostný Ježíšek v kostele Panny Marie Vítězné v Praze.** Historický náčrtek s denními modlitbami a písněmi ku počtě Ježíškově. Váz. 2 K.  
— **Milostné Pražské Jezulátko.** Stručně načrtl —. S litaní a písní o nejsv. Jménu Ježíšově. 16 h, 50 kusů 7 K, 100 kusů 12 K.

**Cyrillo-Methodějské knihkupectví**  
**GUSTAV FRANCL v Praze č. 536-I.,**  
Melantrichova ulice (palác Měst. spořitelny.)

## Snoubenci na katolickém farním úřadě.

Se zřetelem k novým nařízením

a výnosům

podává

Th. Dr. **Ferdinand B. Černovský**, O. s. Aug.



V PRAZE.

CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHKUPECTVÍ GUSTAV FRANCL.

Cena 1 K 30 h.



## Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel

doporučuje:

- Čermák Josef, Důkaz i obrana náboženství katolického Zvláště pro vyšší třídy škol středních i pro vzdělávací ústavy učitelské sepsal —. Schváleno vynesemím vys. c. k. ministerstva vyučování ze dne 16. prosince 1880 čís. 30.730. Druhé nezměněné vydání. 2 K.
- Freund Jiří, Volnost, rovnost, bratrství. Př. Jos. Fr. Rejzek 32 h.
- Honejšek Václav, Novověká osvěta při rozličném světle. 24 h.  
— Proticírkevní boj. 20 h.
- Ježek Jan, Obrana víry. 50 h.
- Kampian, blahosl. Edmund, Desatero důvodů o pravosti víry katolické proti sektám novověkým. Druhé vydání. S přiloženou chvalořečí téhož blahoslavence na sv. Václava. Vydal P. Ant. Rejzek. 60 h.
- Lenz, Dr. Antonín, Apologie sněmu Kostnického v příčině odsouzení 45 vět Jana Viklífa. Na základě spisů Jana Viklífa napsal —. 1 K 20 h.  
— Mariologie čili Učení církve katolické a v církvi chované o Matce Boží. 1 K 80 h.
- Moravia, Georgius de, Katolíci! Čechové! Na stráž proti nepřítelům náboženství a nábožencko-mravní výchovy. Essay objektivní a populární. S otiskem pastýřským listem Jeho Em. ndp. kardinála Lva Skrbenského z Hříště, knížete-arcibiskupa pražského. 20 h.
- Pecci, Joachim kardinál, Církev a vzdělanost. Dva poslední pastýřské listy biskupa perugijského Joachima Pecciho, nyní slavně panujícího papeže Lva XIII. Přeložil Vojt. Kameš. 50 h.
- Pošmurný Josef, O náboženské lhostejnosti. 50 h.
- Pošmurný, Dr. Josef, Vratme se k zásadám křesťanským. 50 h.
- Rohling, Dr. Aug., Deus in vobis operatur velle. Philipp 2. 13.  
Ad Aurelium Apostatam ejusque socios epistola. 40 h.
- Škola konfesionální. Důvěrné listy bratru tři bodů. Věnováno vysoké říšské radě ve Vídni. Autorisovaný překlad. 30 h.
- Samsour, Dr. Josef, Tři časové otázky:  
1. Možno-li svět odkřesťaniti?  
2. Církev a věda.  
3. Poměr státu k církvi. 90 h.
- Štulc Václav, Sedmero proutkův ze spisů M. Jana Husi. Husovým oslavovatelům. 32 h.
- Vachal V. M., Zpověď katolíků ve světle pravdy. 1 K 20 h.
- Wintera Vavřínek, Bůh stvořitel — Bůh soudce. Úvaha dogmatická. 60 h.
- Sv. Augustína kniha o vyučování katechumenů. Př. Dr. F. Jokl. 75 h.
- Kocián Václav, Nadace církevní, zvláště mešní. Po stránce historické, právně kritické a najmě praktické podává —. Snížená cena 1 K.
- Konečný Fr. Filip, Svatý růženec. Po stránce dějinné, asketické a liturgické vykládá —. 2 K 40 h, váz. 5 K 40 h.
- Král Karel, Zakládání a upisování mešních nadací. Nařízení v té příčině vydaná a na ten čas platná. 20 h.
- Macek Václav, Stav manželský a příprava k němu. Poučení pro katolické snoubence, manžely a rodiče, též ku potřebě správců duchovních. 48 h.
- Proschwitzer Franciscus, Manuale rituum ad usum directorum chori provinciae Pragensis juxta missale, graduale et breviarium

## Snoubenci na katolickém farním úřadě.

Se zřetelem k novým nařízením

a výnosům

podává

Th. Dr. Ferdinand B. Černovský, O. s. Aug.



V PRAZE.

CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHKUPECTVÍ GUSTAV FRANCL.



## IMPRIMATUR!

Z kníž. arcib. Ordinariátu v Praze, dne 6. října 1911  
č. 12.147.

Dr. Jan Sedlák,  
generální vikář.



Kdo ve stav manželský vstoupiti míní, nemají se zasňubovati ani *lehkovážně* ani *příliš záhy*. Důvěrných známostí nemají si začínati tací, kteří na sňatek opravdově nepomýšlejí nebo ani brzy v něj nemohou vstoupiti. Nikdo nemá manželství slibovati ani slibu takového přijímati, dokud Boha neprosil o dar osvícení a neporadil se s rozumnými a nábožnými lidmi. Zkušenost učí, že předčasné známosti, jakož i zaslibování se k manželství, zvláště děje-li se potají, bez vědomí a svolení rodičů nebo pěstounů, ke šťastnému manželství nevedou, nýbrž květ mládí poskvřňují. Nikdo nezačíněj známosti ani se nezaslibuj k manželství s osobami, které *o náboženství nedbají, lehkomyšlně nebo prostopázně žijí*. Lidé tací zřídka kdy v manželství se polepší a změní-li snad své mravy, polepšení jejich nebývá trvalé, manželství pak s nimi bývá nešťastné. (Ord. list kn. arc. konsist. v Praze 1900, č. 8.)

### *Zásnuby :*

Sňatku předcházejí velmi často tak zvané zásnuby, t. j. vzájemný a závazný slib manželství, jenž má povahu smlouvy, zavazuje nejen mravně, ale také právně. Proto zásnub závazných nemohou činiti osoby neschopné tělesně nebo duševně a rovněž osoby, jimž brání různé překážky nebo závady, aby mohly sňatek uzavřítí. Církev ku platnosti zásnub nepožaduje nutně svolení rodičů, nýbrž připomíná dětem, aby z povinné úcty k rodičům svolení toho si vyžádaly. (Viz též koncil Pražský r. 1860. cap. XI. de sacram. matrimonii.) Slibu manželského platně daného a dovoleným způsobem přijatého nedodržeti jest těžký hřích, vyjma případem, že oba zasnoubenci o to se dohodnou, nebo že u jednoho z nich nastala příčina velmi závažná, o čemž



však rozhodovati náleží úřadu duchovnímu. Platné zásnuby mají v zápětí velmi vážné následky. Tak poučuje *instructio austriaca* v §§ 35. a 57.

§ 35. *Sponsalia valide et pure inita obstant, ne sponsor alter cum alterius consanguineis in primo gradu matrimonium contrahat. Ze zásnu povstává totiž t. zv. impedimentum publicae honestatis seu quasi-affinitatis.*

§ 57. *In quantum et quamdiu sponsalia obligationem ad matrimonium contrahendum inducunt, illicitas reddunt nuptias, quascunque alter cum tertia quadam persona contrahat.*

Ustanovení dekretu »Ne temere« z 2. srpna 1907. č. 10.), pokud se týkají zásnubu, znějí takto:

I. Jenom ta zasnoubení mají se za platná a jsou účastna účinků kanonických, která byla uzavřena písemně listinou podepsanou stranami a buď farářem neb Ordinariem místa, nebo aspoň dvěma svědky.

Neumějí-li strany, obě nebo jedna z nich, psáti, ať se to v listině samé vyznačí a nechť se přiběře ještě jiný svědek, který s farářem neb Ordinariem místa, nebo s oběma výše zmíněnými svědky listinu podepíše.

II. Farářem rozumí se tuto a v následujících článcích nejen ten, kdo řádně stojí v čele fary kanonicky zřízené, nýbrž v krajinách, kde není far kanonicky zřízených i kněz, jemuž v nějakém určitém okrsku duchovní správa řádně byla svěřena a jenž faráři na roveň je postaven; v krajinách missijních pak, kde okrsky nejsou ještě dokonale vymezeny, každý kněz od missijního představeného všeobecně k duchovní správě v některé stanici ustanovený.

Předeslavše takto znění I. a II. odstavce dekretu »Ne temere« jednajících »de sponsalibus«, připojujeme toto:

Upozorňujeme důstojné duchovenstvo arcidiecéšní, že dekret »Ne temere« uzavírání zásnubu nikterak nepředpisuje, nýbrž, že stanoví jen způsob, jak zásnub, uzavírá-li se vůbec, uzavíratí se musí, aby z něho plynuly níže (sub C) uvedené církevně právní účinky. Instrukce pro církevní soudy v Rakousku ve věcech manželských z r. 1856 jedná v §§ 2—10. o zásnubu, jeho

platnosti, zrušení a účincích; v §§ 35. a 57. pak mluví o vylučující překážce veřejné mravopoctnosti, po případě o závadě dovoleného uzavírání sňatku, jež z platně uzavřeného zásnubu pochází. Na těchto zákonných ustanoveních nezměněno dekretem »Ne temere« nic, takže táž platí plnou měrou dále. Zejména tudíž v platnosti zůstává i to, že — jak i § 3. Instrukce pro manželské soudy v Rakousku praví — nejsou schopny k uzavření kanonického zásnubu osoby, které nemohou pro nějakou překážku, jež sama sebou nepomíjí, vstoupiti v platné a dovolené manželství, dokavad jim od překážky té dispens udělena nebyla.

Dle uvedeného znění nového dekretu posv. Kongregace Koncilu stanovena jest tudíž pro platné uzavírání zásnubu, počínajíc Božím Hodem velikonočním r. 1908, pouze nová podstatná forma právní.

#### A.

Podmínky platné formy uzavírání zásnubu jsou tedy dle uvedeného dekretu tyto:

1. Zasnoubení musí býti uzavřeno *písemně*,
2. *před svědky*, a
3. snubní listina musí býti opatřena podpisy.

Ad 1. Snubní listina musí zřejmě a jasně obsahovati projev vůle o budoucím uzavření manželství; nezáleží však na tom, je-li touto listinou tištěný nebo litografovaný formulář, nebo je-li psána listina ta jednou či druhou osobou v zasnoubení vcházející nebo osobou třetí.

Ad 2. Svědkem může býti:

a) Farář, jímž se u nás dle uvedeného II. článku dekretu »Ne temere« rozumí každý řádně ustanovený představený kanonicky zřízené fary, ať jest název jeho jakýkoli, tedy farář, administrator fary inkorporované, administrator interkalární a pod. (Kněží pomocní, kaplani, kooperátoři, duchovní správcové ústavní atd. nejsou v to pojatí, poněvadž nestojí v čele kanonicky zřízené fary.)



b) Ordinarius loci: tedy sv. Otec v celém katolickém světě, biskup, resp. jeho generální vikář, a kapitulní vikář v příslušné diecési. Na zmocnění (delegaci) v dekretu »Ne temere« pro tento případ pamatováno není.

c) Místo úředních pod a) a b) uvedených svědků (faráře neb ordinaria loci) mohou být vzati aspoň dva obyčejní svědkové; o těchto pak platí též ustanovení jako o svědcích sňatku.

Ad 3. Snubní listina musí být podepsaná jak oběma osobami, které v zasnoubení vcházejí, tak svědkem úředním resp. dvěma svědky obyčejnými.

Stalo-li by se, že by jedna z osob v zasnoubení vstupujících nebo obě psati neuměly, musí to být v listině snubní písemně vyznačeno, a nutno v obou případech přibrati ještě jednoho svědka, který spolu s farářem resp. s Ordinariem nebo s oběma obyčejnými svědky listinu podepíše. Strana, která psati neumí, nechť dle způsobu zákonem stanoveného projeví vůli svou vlastnoručním připojením svého znamení, na př. tří křížků, a přibráný svědek připiše pak vedle tohoto znamení jméno strany psati neumějící.

Podpisy všech svědků a účastníků smějí být jen vlastnoruční a nesmějí být nahrazeny stampigli, psacím strojem nebo jiným umělým způsobem.

Svědkové buďtež při zasnoubu přítomni. Jelikož mají snubní listinu spolupodpisovati, po případě jiný k nim přibráný svědek i jméno snoubence psati neumějícího podepsati, mohou být svědky písemného zasnoubu jen osoby psati umějící.

Co se týče rodičů osob se zasnubujících, tu se zřením k § 5. Instrukce pro soudy manželské v Rakousku je žádoucí a záhodno, by při uzavírání zasnoubu nezletilých dětí svých byli přítomni resp. by souhlas jejich byl zajištěn, a to zejména proto, že dle rozhodnutí c. k. nejvyššího soudního dvoru z 10. října 1906 č. 13410 ku právní platnosti zasnoubu osob nezletilých jest pro obor státní zapotřebí souhlasu otcova resp. příslušného úřadu.

## B.

Ustanovení tato (sub A) platí po rozumu článku XI. §§ 1—3. dekretu »Ne temere« :

1. Pro všechny osoby v církvi katolické pokřtěné a pro všechny konvertity, i když ti či oni později odpadnou;

2. pro katolíky, když s nekatolíky, ať pokřtěnými nebo nepokřtěnými, v zasnoubení vcházejí, i když jim od závady různého vyznání (imp. mixtae religionis) nebo od překážky různého náboženství (imp. disparitatis cultus) dispens byla udělena. (K tomu viz, co řečeno výše sub A o odstranění překážek pro platnost zasnoubu.)

Nekatolíci rodem, ať pokřtění nebo nepokřtění, vcházejí-li v zasnoubení mezi sebou, nejsou vázání výše (sub A) uvedenými předpisy o formě zasnoubu.

Zní totiž článek XI. dekretu »Ne temere« takto :

XI. — § I. Zákony výše danými vázání jsou všichni, kdo v Církvi katolické jsou pokřtěni a z hereze nebo schismatu k ní se vrátili, (byť ti či oni potom od ní odpadli), kdykoli spolu v zasnoubení nebo v manželství vstupují.

§ 2. Platí také pro tytéž výše uvedené katolíky, jestliže s nekatolíky, ať pokřtěnými nebo nepokřtěnými, i po obdržení dispensi od překážky různého vyznání nebo různého náboženství, v zasnoubení nebo v manželství vstupují, leč by pro některé zvláštní místo neb krajinu jinak bylo sv. Stolicí ustanoveno.

§ 3. Nekatolíci ať pokřtění nebo nepokřtění, uzavírají-li mezi sebou, nejsou nikde vázání zachovávat katolickou formu zasnoubu nebo manželství.

## C.

Církevně-právní účinky takovýmto způsobem uzavřeného zasnoubu jsou :

1. Povinnost snoubenců, by si zachovali věrnost snoubeneckou ;

2. povinnost snoubenců, by vešli spolu v manželství, nedoznaly-li poměry žádné podstatné změny ;



3. neplatnost všelikého nového zasnoubení, jež by jeden ze snoubenců za právoplatného trvání prvního zasnubu s jinou osobou uzavřel;

4. záповěď uzavřítí manželství s osobou jinou než s osobou zasnoubenou (*impedimentum matrimonium prohibens ob sponsalia*);

5. vylučující překážka veřejné mravopočestnosti (*justitia publicae honestatis*), t. j. překážka vylučující manželství mezi jedním ze snoubenců a pokrevenci snoubence druhého v prvním stupni. Překážka tato trvá i po právoplatném zrušení zasnubu.

Všechny tyto církevně-právní účinky plynou tudíž od velikonoc r. 1908 jenom ze zasnubu ve formě výše (sub A) označené uzavřeného, a nemohou tedy nastati při zasnubu tajném nebo jakkoli jinak uzavřeném.

#### D.

Obecní zákoník občanský v Rakousku stanoví o zasnoubení toto: § 45. »Zasnoubení čili zaslíbení se v manželství, nechť bylo dáno v jakýchkoli okolnostech nebo pod jakýmikoliv podmínkami, nepůsobí žádné straně právního závazku ani k uzavření manželství ani k vykonání toho, co bylo umluveno, kdyby od zaslíbení upustila.« § 46: »Toliko strana, která k odstoupení podstatné příčiny nedala, může žádati náhrady za skutečnou škodu, kterou dle průkazů z odstoupení toho má.« § 1247: (Darování mezi manžely a snoubenci) »— — — Avšak připoví-li nebo daruje-li jeden snoubenec druhému nebo někdo jiný tomu neb onomu zasnoubenci něco za příčinou budoucího manželství, může se darování odvolati, sejde-li s manželství bez viny dárcovy.« Zákon trestní z 27. května 1852, ř. z. č. 117, praví pak v § 506: »Svedení a zneuctění osoby přivoděné nesplněným příslibem manželství, budiž jako přestupek potrestáno přísným vězením od jednoho až do tří měsíců. Mimo to přísluší zneuctěné osobě právo na odškodněnou.«

Srovnají-li se tato státní ustanovení zákonná s předpisy dekretu »Ne temere«, je zřejmo, že tímto novým

dekretem nenastala co se týče zasnubu žádná změna v posavadním poměru práva kanonického k právu rakouskému.

#### E.

Požadavkem, by zasnoubení uzavíráno bylo ve formě výše předepsané, není však, jak hned s počátku řečeno, ani nařízeno ani zamýšleno, by budoucně před uzavřením sňatku musilo býti uzavřeno zasnoubení; dekret »Ne temere« ve směru tomto nezavedl žádné novoty, nýbrž stanovil pouze, co se ku platnosti zasnubu co do formy požaduje, aby zasnubem tím účinky církevně právní přivoděny byly.

#### F.

O důvodech a způsobu zrušení zasnubu novým dekretem není stanoveno nic nového, i platí tedy ve věci té ustanovení posavadní. Zrušeno-li zasnoubení zákonitým způsobem, budiž do snubní listiny vepsána poznámka o zrušení zasnubu toho; vylučující překážka *publicae honestatis*, potrvá však i potom (viz výše C 5.)

#### G.

Pokyny pro duchovní správce. Jelikož dekret »Ne temere« v posledním odstavci (»Zatím však nechť všichni místní Ordinariové postarají se o to, by tento dekret co nejdříve lidu na vědomí dána v jednotlivých farních kostelích jejich diecesí vysvětlen byl tak, by jej všichni řádně poznali«) zavazuje biskupy, aby se postarali o jeho výklad v jednotlivých farních kostelích« . . .

Dále upozorňujeme, že jest radno, by listina snubní vyhotovena byla dvojmo, tak aby každý snoubenec měl v ruce jeden exemplář, což jest nemalé důležitosti pro ten případ, že by neprávem opuštěný snoubenec dovolával se svého práva. Mělo-li by se snubní listiny užití před světským úřadem jako dokladu, musila by býti opatřena kolkem 1 K.

Kdyby chtěli snoubenci vejíti v zasnoubení na farním úřadě, budiž přání jejich vyhověno. Za tím účelem možno užití formuláře níže položeného. Také tehdy, kdyby snoubenci již vyhotovenou snubní listinu nebo její ověřený opis na farním úřadě uložiti chtěli, není příčiny, proč by se jim nevyhovělo.



Uzavíralo-li by se zasnoubení na farním úřadě, zjistí farář jak nationale snoubenců, tak i to, není-li jim na závadu nějaká překážka manželská, dispensi odstranitelná; byla-li by táž shledána, bylo by se postarati o dispens, načež teprv bylo by možno zasnoubení kanonicky platné. Příležitosti té použije farář, aby poučil snoubence o významu a mravních i právních účincích zasnoubu, jakož i o povinnostech snoubenců a jich přípravě na přijetí svátosti stavu manželského. — Uzavírání zasnoubu dějž se zpravidla před farářem nevěstíným; jsou-li snoubenci různého náboženství, před farářem snoubence katolického. Listina snubní uloží se v archivu farním a snoubencům může se dáti do rukou ověřený její opis.

O každém zasnoubu, který buď na farním úřadě před farářem byl uzavřen, nebo jehož listinný průkaz byl farnímu úřadu předložen, učiní se záznam ve zvláštní »knize zasnoubů«, tak že se tam s poukázáním (v rubrice »Poznamenání«) na číslo, pod nímž listina snubní v archivu farním jest uložena, zapíše jména snoubenců, den uzavření zasnoubu, jména svědků, jakož i okolnost, zdaž a kdy byl zasnub zrušen, nebo zdaž a kdy vešli snoubenci v manželství.

Co se týče t. zv. snubního protokolu, není dekretem »Ne temere« zavedeno nic nového, i jest jej tedy se snoubenci konati tak, jako posud. Pouze ve třetí části »Protokolu« mezi otázky, které se dávají ženichu a nevěstě společně, zařaditi dlužno otázku: »Jste spolu zasnoubeni? Stalo se zasnoubení to písemně?« V případě kladném uloží se listina ve farním archivu. — Byl-li farář požádán za účast při uzavírání zasnoubu, nelze mu za to žádati žádného poplatku.

#### Formuláře snubních listin.

Formulář I. Oba snoubenci umějí psáti. Snubní listinu podepíše svědek úřední.

##### Snubní listina.

My nížeapsaní: Alois Kudrna, tesař v Radnicích č. 50, syn Františka Kudrny, holiče v Radnicích č. 50, a Anny roz. Bílé, a Marie Černá, dcera Václava Čer-

ného, zámečnicka v Radnicích č. 102, a Josefy roz. Drncové, nejsouce si vědomi žádné zákonné překážky ani závady, u přítomnosti spolupodepsaného svědka zcela svobodně a nenuceně slib navzájem si dáváme a přijímáme, že vstoupíme spolu v sňatek manželský.

V Radnicích, dne 19. dubna 1911.

Alois Kudrna, tesař v Radnicích č. 50, ženich.	Václav Dvořák, farář v Radnicích.
Marie Černá, nevěsta.	

Formulář II. Oba snoubenci umějí psáti. Snubní listinu podepší dva obyčejní svědkové, z nichž jeden může býti kaplan.

##### Snubní listina.

My nížeapsaní: František Outrata, zámecký zahradník na Březině č. 1, syn Václava Outraty, hajného ve Skomelně, a Růženy rozené Krátké, a Jaroslava Pichová, dcera Jana Pichy, hostinského na Březině č. 15, a Terezie roz. Vaňové, nejsouce si vědomi žádné zákonné překážky ani závady, u přítomnosti spolupodepsaných svědků zcela svobodně a nenuceně slib navzájem si dáváme a přijímáme, že vstoupíme spolu v sňatek manželský.

Na Březině, dne 1. května 1908.

František Outrata, zámecký zahradník na Březině č. 1, ženich.	Jiří Fictum, kaplan ve Stupně, svědek.
Jaroslava Pichová, nevěsta.	Václav Pálek, učitel ve Stupně, svědek.

Formulář III. Nevěsta neumí psáti, proto ke dvěma svědkům přibrán ještě svědek třetí.

##### Snubní listina.

My nížeapsaní: Josef Novotný, sklenář v Berouně č. 80, syn Karla Novotného, sedláře v Berouně č. 18, a Anny rozené Zavadilové, a Aloisie Řihová, dcera Františka Řihy, dělníka v Berouně č. 230, a Barbory rozené Divišové, nejsouce si vědomi žádné zákonné překážky ani závady, u přítomnosti spolu podepsa-



ných svědků zcela svobodně a nenuceně slib navzájem si dáváme a přijímáme, že vstoupíme spolu v sňatek manželský.

V Berouně, dne 16. května 1911.

Josef Novotný, František Zavadil,  
sklenář v Berouně č. 80, ženich. kolář v Berouně č. 120, svědek.

††† t. j. Aloisie Říhová, Anna Doláková,  
nevěsta. švadlena v Berouně č. 4, svědkyně.

Nevěsta Aloisie Říhová neumí psát, proto přibrán ještě jeden svědek:

Václav Krásný,  
obchodník v Berouně č. 40, pisatel  
jména nevěstina a svědek.

(*Nebo*: Blažena Duchková, manželka měst. lékaře  
v Berouně, pisatelka jména nevěstina a svědkyně.)

Formulář IV. Ani ženich ani nevěsta neumějí psát; přibrán ke dvěma svědkům ještě svědek třetí.

#### Snubní listina.

My nížeapsaní: Jan Křikava, polní hlídač ve Lhotě č. 14, syn Antonína Křikavy, dělníka ve Lhotě č. 14, a Marie rozené Tvrdé, a Antonie Žilková, dcera Karla Žilky, dřevorubce z Vel. Újezda č. 10, a Magdaleny roz. Šedivé, nejsouce si vědomi žádné zákonné překážky ani závady, u přítomnosti spolu podepsaných svědků zcela svobodně a nenuceně slib navzájem si dáváme a přijímáme, že vstoupíme spolu v sňatek manželský.

Ve Lhotě, dne 15. září 1911.

††† t. j. Jan Křikava, Karel Svoboda,  
ženich. dělník ve Lhotě č. 5, svědek.

††† t. j. Antonie Žilková, František Skala,  
nevěsta. uhlíř ve Lhotě č. 15, svědek.

Ženich Jan Křikava a nevěsta Antonie Žilková neumějí psát, proto přibrán ještě jeden svědek:

Jakub Hruška,  
rolník ve Lhotě č. 3, pisatel jména  
ženichova a nevěstina, svědek.

#### Rubriky knihy zasnubů.

Řadové číslo	Jméno a příjmení snoubenců	Den zasnoubení	Jméno a příjmení svědků	Den			Poznámání
				případného zrušení zasnubu	uzavření sňatku		

Z kníž. arcibisk. Ordinariátu v Praze, dne 4. března 1908.

#### Bydliště (domicilium).

Vlastním farářem snoubenců jest onen duchovní správce, v jehož osadě snoubenci mají své řádné bydliště. Je tedy bydliště snoubenců okolnost pro platnost sňatku velice důležitá.

O bydlišti poučuje blíže *Instructio austriaca* v § 40.:

*Domicilium verum* ibi locorum est, ubi quis habitationem suam vel unice vel principaliter figit ita, ut peregrinari dicatur, quando ibi non commoretur. Absentia longior non sufficit ad efficiendam domicilii veri translationem.

Ubi quis duraturam figere sedem haud quidem intendit, verum tamen talem habitat in finem, ad quem assequendum longior commoratio requiritur, *ibi quasi-domicilium habet*. Vedle bydliště řádného (*domicilium*) a bydliště mimořádného (*quasidomicilium*) rozeznává se ještě *místo pouhého pobytu dočasného* (*habitatio ad tempus praeteriens*).

*Instructio austriaca* v § 44. praví: Casu, quo quis extra locum domicilii veri *in aliis adhuc parochiis* domus eius usibus destinatas instructasque possideat,



in illo tantum horum locorum quasideomicilium habet, ubi vel quovis anno per notabile tempus commorari solet, vel tempore, quo locum qua domicilium asserit, per sex ad minimum septimanas habitat.

Zákon církevní žádá ku platnému sňatku bydliště řádné nebo mimořádné a to dle dekretu »Ne temere« po čtyři neděle. Ale zákon občanský předpisuje v § 72. ku platnému a státně uznanému sňatku pobyt snoubenců na témže místě alespoň plných šest neděl. Duchovní správce jmenovitě ve velkých městech a vůbec všude, kde obyvatelstvo často mění své bydliště, zjedná si vždy jistotu o bydlišti snoubenců. Nejspolehlivější je žádati na snoubencích písemné osvědčení, v němž domácí pán či jeho oprávněný zástupce vlastnoručným podpisem stvrdil místo i dobu pobytu snoubenců; osvědčení toto musí pak býti také úředně vidováno buď úřadem policejním v městě, jinak úřadem obecním. Jmenovitě potřebí jest veliké opatrnosti u osob, jež ustavičně místo svého pobytu mění — vagi —. U těch jest přísně zkoumati pravost písemných dokumentů (Křestní a rodný list, vysvědčení o stavu svobod.) Velmi často musí se u těchto osob žádati přísaha; listiny všechny i protokol buďtež zaslány Ordinariátu a prohlášky vykonají se jen s dovolením biskupa. Vlastním farářem těchto osob jest duchovní správce, v jehož osadě právě se zdržují.

Ve zvláštních naléhavých případech jsou i všichni vikáři Ordinariátem delegovaní, že mohou udělit potřebné licence k assistenci při sňatcích vagorum, ale dříve než faráři svého okršku dovolení to udělí, mají vždy bedlivě vše uvážiti a mu uložit, by od snoubenců takových přijal vždycky přísahu manifestační. Všech pravidel těchto jest dbáti i v tom případě, je-li ze snoubenců pouze jediný »vagus«.

### Snubní protokol.

Snubní protokol náleží do pravomoci duchovního správce, v jehož osadě snoubenci bydlí. Jsou-li snoubenci z různých osad farních, oba duchovní správci mají právo zavést protokol se svým osadníkem. V Če-

chách však ustálila se zásada: ubi sponsa, ibi sponsalia«; připadá tudíž faráři nevěsty povinnost, aby protokol zařídil. Tím není však vyloučeno, aby po vzájemné dohodě a pro nahodilé okolnosti totéž mohl učiniti také farář ženichův.

Protokol má vždy zaveden býti před prohláškami.

*Examen generale seu de requisitis* má dokázati, že snoubenci úplně vyhovují podmínkám, jež stanoví církev a stát. Důrazně připomíná tak Koncil Pražský z r. 1860 v kap. XI. Je-li objevena nějaká překážka, budiž dříve, než dojde k prohlášení snoubenců, žádáno o dispens. K řádnému vedení snubního protokolu zapotřebí je jemného taktu a vážnosti se strany duchovního správce. Dbáti jest, aby snoubenci méně případnou otázkou nebyli přivedeni do rozpaků; tím právě se stává, že mnoho bývá snoubenci zamčeno, co je důležité. Proto mnozí zkušení duchovní správce doporučují, aby farář na věci vážnější nejdříve laskavě a důstojně vyptal se nevěsty a to beze svědků, a potom podobně ženicha.

Když *examen generale seu de requisitis* je podepsán od snoubenců i od svědků, dlužno po odchodu svědků přistoupiti k t. zv. *examen speciale čili examen de religione*. O věci té píše Ordinariátní list pražské arcidiecése z r. 1900, č. 8.:

»Dle církevních předpisů mají se snoubenci podrobiti zkoušce, při níž se s nimi mimo poučení o svátosti sv. manželství vykoná — pokud třeba — i zkouška ze sv. náboženství. I náleží, aby snoubenci, majíce se státi vychovateli budoucího pokolení, osvědčili, že dobře znají nejpotebnější věci ze sv. náboženství a aby — čeho snad zapomněli — znova v pamět si vstřípili.«

Vědomosti náboženské dříve žádal i stát, jak svědčí dvorský dekret ze dne 16. ledna 1807; ale požadavek tento zrušilo ministerstvo kultu a vniterných záležitostí dne 3. srpna 1869. *Instructio austriaca* žádá však v § 74. znalost náboženskou a nedovoluje sňatku osob, jež základních náboženských pravd nejsou znalé. Ovšem i tu jednání laskavé dokáže více, než bezohledná přísnost.



Ke zkoušce o znalosti pravd náboženských řadí se velmi výhodně poučení o stavu manželském. Poučení toto lze opřítí asi o tyto body: Stav manželský ustanoven byl od Boha samého. Kristus Pán povýšil manželství na svátost. (Ef. 5, 25—33.) Známký svátostního manželství jsou: a) nerozvížitelnost (»Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.« Mar. 10. 9.) (»Kdokoliby propustil manželku svoji a jinou pojal, cizoloží proti ní.« Mar. 10, 11.) (»Žena vázána jest zákonem, dokud muž její živ jest.« I. Kor. 7, 39.) b) Jednota (»Což jste nečetli, že ten, jenž učinil člověka s počátku, muže a ženu učinil je a řekl: Protož opustí člověk otce i matku a přidrží se manželky své, i budou dva v jednom těle; a tak již nejsou dva, ale jedno tělo.« Mat. 19, 4.) Je-li tedy křesťanské manželství známkami tak důležitými a vznešenými vyznačeno, ovšem nutno stav ten voliti po zralé úvaze a s náležitou přípravou. Kdo s Bohem počíná, s Bohem končí. I snoubenci katolíciť zajisté s Bohem chtějí vstoupiti v nový stav — v manželství.

V tomto okamžiku lze snoubence velmi vhodně povzbuditi, aby svědomitě asi dva nebo tři dni před sňatkem vykonali sv. zpověď (co možno generální) a zbožně přijali Nejsv. Svátost oltářní, jak žádá toho i sněm Tridentský v sess. 24. de reformatione. Žijí-li v konkubinátu, doporučuje se, by přijali svaté svátosti v týž den, v který slaví svatbu. Zdráhá-li se některý ze snoubenců přijmouti sv. svátosti, ať duchovní správce pohrozí, že sňatku nepožehná. Hrozí-li však nebezpečství odpadu nebo sňatku civilního, lépe jest připustiti zlo menší a — nestačí-li čas, aby záležitost byla oznámena Ordinariátu — i tak sňatku požehnati. Pak ovšem třeba jest, aby o věci také byl zpraven biskup.

Duchovní správce má též upozorniti ženicha na povinnosti k manželce, rodině, dítkám. Na muži jest, aby rodina měla ráz křesťansko-katolický.

Podobně poučena buď nevěsta o povinnostech manželky a matky; matka je prvním dítk svých učitelem; na ní proto spočívá největší zodpovědnost před Bohem i lidmi za duchovní i tělesné blaho dítek. Man-

želka a matka potřebuje pomoci Boží, aby mohla řádně plniti těžké povinnosti svého stavu. Proto zbožnost je první ctností matky a manželky katolické.

Duchovní správce poučí snoubence o věrnosti manželské, o povinnostech k rodičům, o poměru pánů k služebným atd. Snoubenci zachovejtež mravní neporušenost, aby čisti přijali svátost stavu manželského.

#### Rodný a křestní list.

Z těchto listů pozná se netoliko stáří a původ snoubenců, ale také vztahy pokrevenské i duchovní příbuzenstvo vzešlé z kmotrovství při sv. křtu.

**Konvertita**, jenž pokřtěn byl dle řádu protestantského, má si mimo křestní list přinést i vysvědčení faráře, jenž jej do církve přijal, anebo vysvědčení onoho kněze, jenž konvertitu připravoval k prvnímu sv. přijímání.

Nemohou-li si snoubenci naprosto křestního listu opatřiti, nezbývá, než aby Ordinariát ve srozumění s místodržitelstvím udělil dispens. Pak ovšem připadá faráři úkol, aby alespoň některá data a údaje od snoubenců opatřil, na př.: jejich stáří, původ, příslušnost, rodnou obec atd. Nechtějí-li snoubenci na dispens čekati, ať se sami obrátí k místodržitelství.

Křestní či rodné listy z ciziny mají býti legalisovány čili osvědčeny bisk. dotyčným Ordinariátem.

Křestní listy snoubenců neznámých buďtež bedlivě zkoumány a s jinými dokumenty, jako jsou: domovský list, cestovní pas atd., srovnávány.

#### Vysvědčení o stavu svobodném.

Vysvědčení toto budiž vždycky žádáno od snoubenců neznámých; ano při neznámých vdovcích nestačí úmrtní list zesnulé manželky, či při vdově úmrtní list zesnulého manžela. Proto přísně budiž žádáno vysvědčení o stavu svobodném či vdovském, jež může dáti buď farář, v jehož osadě snoubenec dosud bydlil, aneb úřad obecní. Jinak ať vyžádá si farář dovození biskupova, aby snoubenci složili přede dvěma svědky



úřední přísahu. Takovou přísežní formuli uvádí »Časopis katolického duchovenstva z r. 1862 na str. 178.:

»Já, N. N., skládám před Bohem vševědoucím pravou a bezelstnou přísahu, že podnes jsem svobodným (svobodnou), že mimo tuto zde přítomnou nevěstu N. N. (přítomného ženicha N. N.) se žádnu jinou osobou k manželství zamluven (zamluvena) nejsem, a že mně nížádná tomu spojení manželskému odporující překážka povědoma není. K čemuž mi dopomáhej Bůh a toto svaté evangelium.«

Samo sebou se rozumí, že duchovní správce před tím snoubence vážně poučí o důležitosti a závaznosti přísahy před Bohem a úřady církevními i světskými. Přísaha skládá se před křížem mezi dvěma hořícími svícemi postaveným. Tři prsty: palec, ukazovák a prostřední prst ruky pravé, jsou vztýčeny k nebi.

Vdovám stanovena jest zákonem jistá lhůta, před jejíž uplynutím nesmějí vstoupiti v nový sňatek. Tak § 120. zák. obč. zák. zakazuje, aby těhotná vdova nevstoupila v nový svazek manželský, dokud by neporodila. Není-li jistoty o těhotenství, nesmí nový sňatek uzavřít před uplynutím šesti měsíců. Není-li těhotenství dle dobrozdání zkušených odborníků vůbec pravděpodobným, může s povolením úřadu politického (na venkově hejtmanství, v Praze a Liberci magistrát) po uplynutí tří měsíců od smrti manžela nový sňatek býti uzavřen. Nebylo-li tohoto § 120. dbáno, je sice uzavřené manželství vdovy platné, ale žena ztrácí právo na to, co jí smlouvou či poslední vůlí manžela zesnulého bylo přikázáno; nový pak manžel nemá práva obžalovati manželství své na základě § 58., že totiž manželka jeho byla shledána ve stavu pozeňnaném, což byla způsobila třetí osoba. Mimo to oba manželé podléhají přiměřeným trestům.

### Záležitosti vojenské.

Vojenské zákony určují, se kterými osobami vojenskými nebo k vojsku náležejícími bez písemného povolení jejich pluku, sboru nebo vůbec jejich představených v platné resp. nedovolené smlouvy man-

želské vcházeti se nemůže. Tak praví § 54. obč. zák. rakouského. Nutno tedy, aby farář dbal, maje sňatku požehnati, přísných zákonů vojenských.

Nová nařízení v této věci obsahuje zákon ze dne 11. dubna 1889; mimo to nutno přihlížeti též k instrukci o manželství v c. a k. vojsku ze dne 4. července 1887 a k zákonům o manželství ze dne 15. ledna 1855. Ve sňatek manželský *nemohou* vstoupiti:

1. kteří jsou povinni dostaviti se k vojenskému odvodu;

2. kteří buď dosud na vojně slouží nebo sice již neslouží, ale nicméně dosud k vojsku náležejí (§§ 50. a 61. voj. zák.) »Před vstoupením do věku odvodem povinného a před vystoupením ze třetí třídy životní není dovoleno oženiti se. Vyňati jsou ti, kteří při odvodu byli vymazáni nebo ve třetí třídě nebyli odvedeni.« Odvodní povinnost počíná se dne 1. ledna toho roku, v němž jinoch naplní 21. rok svého života; toho pak roku, v němž dovrší 23. léta svého věku přestane také jeho povinnost branná. Brancům dává povolení k ženitbě ministr zemské obrany, ač pravidelně bývá delegováno místodržitelství.

Kdo by bez dovolení vstoupil ve sňatek manželský, může býti trestán pokutou od 60 K do 600 K; stejnému trestu propadají také spoluvinníci (farář a svědkové) dle § 50. voj. zák.

3. Dle § 61. voj. zák. nesmějí bez dovolení vojenských úřadů vstoupiti ve sňatek:

- a) ve vojenské službě aktivně přítomní mužové nejen vojska řadového a válečného loďstva, ale také aktivně sloužící v zeměbraně (Landwehr);
- β) ti, kdož byli k vojsku či válečnému loďstvu odvedeni, ať je to vojsko řadové či zeměbrana;
- γ) ti, kdož jsou povinni sloužiti ve vojště řadovém, ale mají trvalou dovolenou.

Proto dostaví-li se k faráři ženich, jenž nemá dosud povinnosti dostaviti se k odvodu, tedy na př. stár 18 nebo 19 let, může se oženiti pouze s dovolením c. k. místodržitelství.



Podobně muž, jenž dosud nevystoupil ze třetí třídy odvodní, musí k ženění dostati dovolení buď od ministerstva zemské obrany neb od místodržitelství. Jinak musí se vykázati tvrzením okr. hejtmantství, že při odvodu byl shledán naprosto nezpůsobilým ke stavu vojenskému. Podobně jest tomu i s dočasně osvobozenými.

Je-li ženich ve třetí třídě odvodní, pak — nebyl-li odveden — může se ženiti; byl-li však ve třetí třídě odveden, ale zůstal záložním vojínem (Ersatzreservist), může se sice ženiti, ale musí donéstí důkazu, že zadost učinil povinnosti odvodní. Podobným stvrzením, že jest prost povinnosti odvodní, musí se vykázati i ten, jenž nepřekročil dosud 36. rok svého věku; jeť rok ten poslední hranicí vojenské povinnosti.

Dokumentem o vykonané vojenské povinnosti jest vojenský pas, vojenský list propustný (Abschied), vysvědčení úřadu obecního neb okr. hejtmantství.

Poznámka: Majitelé zděděného hospodářství, kteří totéž spravují k obživě pozůstalé rodiny, mají právo žádati o výhodu § 34. voj. zák. a mohou, jsouce zařadění do rezervy, oženiti se servatis servandis. Téže výhody dostává se jedinému synu práce neschopného otce neb ovdovělé matky, pokud mu (synu) připadá starost o rodinu. Ano § 34. může za stejných podmínek užiti i synovec, není-li v rodině syna.

- δ) Povolení k ženitbě potřebují též důstojníci, kteří jsou sice přeloženi na odpočinek, ale spolu poukázání ke službě místní (Offiziere, welche mit Vormerkung für Localdienste in den Ruhestand versetzt sind).
- e) Též osoby vojska řadového a zemské obrany, jež požívají místního zaopatření v invalidovně. Ovšem ti, kteří sice náležejí ke stavu vojenských invalidů, ale v invalidovně nebydlí, nýbrž sami domácností svoji obstarávají (na př. c. a k. setník a pod.), podléhají civilní duchovní správě a nepotřebují dovolení k ženitbě.

### Kdo se mohou ženiti bez povolení vojenských úřadů?

1. Řadoví vojíni na trvalé dovolené, kteří v říjnu, v listopadu nebo v prosinci běžícího roku přeloženi budou do rezervy.

2. Osoby vojenské, které používají dovolené z ohledů rodinných; kteří tedy ze služby vojenské pravidelně přeloženi bývají do rezervy, i když nevyšli dosud ze třetí třídy odvodní.

3. Podobně nezařazení a neaktivní záložníci i před vyjitím ze třetí odvodní třídy.

4. Vojíni zemské obrany, pokud nejsou ve službě činné, a záložníci.

5. Záložní důstojníci a záložní úředníci vojenští a jim podobní důstojníci a úředníci zemské obrany, pokud nejsou ve službě činné.

6. Gázisti, kteří mají trvalou dovolenou, nejsou-li ovšem povoláni k dočasné službě výpomocné.

7. Důstojníci c. a k. vojska a zeměbrany, kteří jsou na odpočinku a v pensí, nejsou-li snad právě na čas voláni do služby činné.

8. Patentální invalidové, kteří bydlí mimo invalidovnu.

9. Kandidáti učitelství v posledním ročníku ústavu učitelského v době, kdyby nastal učitelů nedostatek (§ 32. odst. 2. zák. bran.).

10. Mohou-li dočasně osvobození prokázati se certifikátem okres. hejtmantství o své ke službě vojenské nezpůsobilosti, mohou pak i tito bez dalšího dovolení se oženiti.

*Vynesení c. k. místodržitelství ze dne 21. května 1909, čís. 111. 606 v příčině sňatků, křtů a pohřbů osob vojenských v činné službě pod právomoc vojenského duchovenstva náležejících:*

C. k. ministerstva kultu a vyučování došlo sdělení c. a k. říšského ministerstva války ze dne 15. března 1906, odd. 9., č. 1861, že se v poslední době množí případy, kdy občanští duchovní správcové, ne-



hledíce na příslušného vojenského duchovního správce, před se berou sňatek vojenských osob v činné službě, které dle § 17. nejvýše schváleného služebního řádu pro vojenské duchovenstvo náležejí do pravomoci tohoto vojenského duchovenstva.

Poukazujíc na zdejší přípisy ze dne 13. února 1905, č. 21.650, kterým byl sdělen zmíněný služební řád, došlý výnosem ministerstva kultu a vyučování, c. k. místodržitelství na základě výnosu téhož ministerstva ze dne 14. dubna 1906, č. 10.896, žádá slušně vys. důst. kn. arc. konsistoř, aby sobě podřízené orgány vhodným způsobem znova na tento předmět upozornila zvláště v tom směru, že označené osoby smějí býti oddány občanskými duchovními jen tehdy, když se předloží řádně vydaný prohlášení list vojenského duchovního, jehož pravomocí osoba ta podléhá, a že dále křtiny a výkrop mrtvol, které náležejí do pravomoci vojenské duchovní správy, může vykonati občanský duchovní jen s vědomím a povolením příslušného vojenského duchovního.

**Pod pravomoc vojenských duchovních náležejí dle § 17. (»Dienstvorschrift für die Militär-Geistlichkeit«):**

a) Všecky osoby v činné službě c. a k. vojska (vyjímajíc členy nejvyššího panujícího domu) a pak osoby patřící do místního svazku vojenských invaliden.

K osobám v činné službě patří:

- α) všichni trvale v aktivní službě se nalézající;
- β) všichni na čas aktivovaní (k dočasné službě činné všeho druhu, ke cvičením nebo vojenskému vzdělání povolání);
- γ) všichni gážísté na dovolené (i ti, kteří s čekacím služným anebo bez služného jsou na dovolené, vyjímajíc ony gážísty, kteří do žádné služební třídy nejsou zařazeni a trvale jsou na dovolené;)
- δ) mužstvo na čas na dovolené se nacházející.

b) Manželky a pod otcovskou péčí se nacházející neplnoleté děti (manželské, legitimované neb adoptované) a děti osob sub a) uvedených.

c) Osoby nemocné ve vojenských nemocnicích aneb osoby k ošetřování nemocných povolané.

d) Chovanci vojenských učilišť a ústavů vychovávacích (vyjímajíc ústavy pro vychování dcer mužstva).

e) Vrchní představené a interní podpředstavené, pak vychovatelky v ústavech vychovávacích pro dcery důstojníků a sirotky důstojnické.

f) Trestníci ve vojenských trestnicích.

g) Osoby, náležející k armádě v poli nebo ve službě na liniích etappních určená oddělení zeměbrany (domobrany) a osoby zeměbrany (domobrany) posádky válečné v pevném vyzbrojeném místě.

h) Ti, kdož dle § 10. branného zákona povinni jsou k službě vojenské, kteří za mobilisace ke službě za příčinou války jsou voláni.

i) Všecky osoby, které se nacházejí v průvodu na válečnou míru postavených armádních sborů a oddělení.

k) Zajatí ve válce a rukojmí stojící pod dozorem vojenským.

Apoštolský vikariát vykonává jurisdikci nade všemi tuto jmenovanými osobami skrze podřízené vojenské duchovní správce, o jichž rozsahu jurisdikčním platí tato ustanovení. (Srovnej: Bjelik: Handbuch für die k. u. k. Militär-Geistlichkeit str. 179.):

Polní superior je na základě pravomoci vojensko-duchovním správcem (parochus proprius) všech katolických osob vojenských, které v obvodu jeho duchovní správy jsou ustanoveny ve službě, pokud výslovně nejsou podřízeny pravomoci polního kuráta, faráře akademie nebo duchovního profesora.

Duchovní jurisdikce faráře akademie (duchovního profesora) vztahuje se na všechny katolické chovance ústavu a též na všecky osoby c. a k. vojska při ústavě ustanovené.

Polní kurát v garnisonní nemocnici má jurisdikci nade všemi ve službě toho ústavu ustanovenými ka-



tolickými osobami c. a k. vojska, nad nemocnými a nad osobami k obsluze nemocných přijatými.

Polní kurát vojenské trestnice má jurisdikci nad trestanci a nade všemi katolickými osobami c. a k. vojska při trestnici ustanovenými.

Polní kurát vojenské invalidovny nebo jiných ústavů má jurisdikci nade všemi katolickými osobami k ústavu patřícími.

Když tedy osoby, které podléhají jurisdikci vojenského duchovního, u farního úřadu o vykonání farních funkcí (oddavek, křtu, pohřbu) žádají, nesmí být opomenut příslušný duchovní správce vojenský.

Podléhá-li, jak často se přihází, ze snoubenců jedna strana jurisdikci faráře a druhá jurisdikci vojenského duchovního, jest snoubencům volno dáti se od datí od toho neb onoho duchovního správce; musí ovšem oddávající kněz míti všecky dokumenty a prohlášení listy snoubence jeho jurisdikci nepodléhajícího.

Podléhá-li jeden ze snoubenců civilní duchovní jurisdikci, a má-li civilní duchovní správce oddávky vykonati, je nutno, aby vojenský duchovní správce na důkaz, že předložené listiny vojenským předpisům vyhovují, připsal na prohlášení list klausuli propouštěcí.

Opomenutím vojenského duchovního správce při oddavkách snoubenců, z nichž jeden podléhá jurisdikci vojenského duchovního, není sňatek, bylo-li jinak dbáno zákonných ustanovení, neplatný. Než takovéto uzavření sňatku jest nedovolené a nesprávné, ježto kromě ustanovení kanonického práva pro Rakousko-Uhersko v příčině sňatku mezi osobami vojenskými a civilními výslovné nařízení Sv. Stolice praví: »Ne parochus sine sacerdote militari celebrationi mairimonii assistat aut benedictionem impertiatur.« Ord. list v Praze z r. 1906 str. 86. a násl.

#### • Sňatky c. k. četnictva.

C. k. ministerstvo vnitra výnosem ze dne 6. prosince 1904 čís. 48.095 sdělilo sem opis současně c. k. místodržitelství v Brně zasláního výnosu, dle něhož

příslušníci c. k. četnictva, již dle obsahu výnosu c. k. ministerstva ze dne 11. listopadu 1904 čís. 46.710, zdejšíh připisem ze dne 28. listopadu 1904 čís. 249.348 s vys. důst. kníž. arc. konsistoří sděleným na příště podléhají právomoci občanských duchovních, v základě ustanovení § 54. o. z. ob. potřebují k uzavření manželství povolení stanoveného v § 38. zákona ze dne 25. prosince 1894 čís. 1. ř. z. ex 1895, týkajícího se četnictva království a zemí na říšské radě zastoupených. — Zmíněný § 38. zákona ze dne 25. prosince 1894 č. 1 ř. z. ex 1895 stanoví toto: »Dovolení k uzavření sňatku pro plukovníky četnictva jest vyhrazeno rozhodnutí Jeho Veličenstva císaře, pro důstojníky od podplukovníka dolů, jakož i pro mužstvo uděluje ministr zemské obrany, jenž — co se mužstva dotýče — může k tomu delegovati zemská velitelství četnictva.« Duchovní správce žáděž od příslušníků c. k. četnictva před sňatkem, by uvedeným právě svolením se vykázali.

(Ord. list v Praze z r. 1905 str. 16.)

Výnos c. k. místodržitelství v Praze ze dne 28. listopadu 1904 č. 249.348 — md, dle něhož příslušníci c. k. četnictva podléhají právomoci občanské duchovní správy a budou vedeni v matrikách občanské duchovní správy, pro veškeré pak osoby podléhající právomoci vojenské duchovní správy jsou v příčině udělování dispensí od překážek a závad manželských státním zákonodárstvím manželským stanovených kompetentními příslušné politické úřady. — Podle cirkulárního nařízení c. a k. říšského ministerstva války ze dne 21. září 1904 čís. 6551 — praes. ve věstníku pro c. a k. vojsko, kus 33 ze dne 28. září 1904 vyhlášeného, ráčilo se Jeho c. a k. Apoštolskému Veličenstvu Nejvyšším rozhodnutím ze dne 2. září b. r. nejmilostivěji schváliti nové vydání »Služebního předpisu pro vojenské duchovenstvo«. Předpis tento vstupuje ihned v platnost. — C. k. ministerstvo vnitra vzhledem k této skutečnosti upozornilo výnosem ze dne 11. listopadu 1904 čís. 46.710 na následující:

Ve vypočtení osob ku právomoci vojenských duchovních náležejících v § 17. nového služebního před-



pisu obsaženém, není již uvedeno c. k. četnictvo — vyjímajíc c. k. polní četnictvo pro případ války (§ 17. lit. i). — Dle toho podléhají na příště veškerí příslušníci c. k. četnictva v královstvích a zemích na říšské radě zastoupených (důstojníci a mužstvo), nehledíc k c. k. četnictvu pro případ války — právomoci občanských duchovních, a je tudíž ohledně příslušníků četnictva k vykonávání duchovní správy nadále povoláno toliko duchovenstvo občanské, a k vedení matrik občanské orgány, jimž jest svěřeno vedení matrik. Dále pak v bodu III. § 24. nového předpisu služebního bylo vysloveno, že pro udělování dispensí od překážek a závad manželských státním zákonodárstvím manželským stanovených rozhodujícími jsou dotyčná zákonná ustanovení pro veškeré právomoci vojenských duchovních podléhající osoby. Na základě tohoto předpisu jsou ohledně těchto osob k udílení zmíněných dispensí právě tak jako pro osoby právomoci občanských duchovních podléhající povolány politické úřady dle předpisu o příslušnosti, ve směru tom pro ně stávajících. (Ord. list v Praze z r. 1905 pg. 11.)

**Jurisdikce pokud se týče osob c. a k. vojska, které jsou službou přiděleny zemské obraně.**

Jeho c. a k. apoštolské Veličenstvo ráčilo Nejvyšším rozhodnutím ze dne 21. června 1907, jak následuje, naříditi:

»Osoby vojska, které jsou službou přiděleny zemské obraně pro království a země v říšské radě zastoupené, jakož i uherské zemské obraně, náležejí po tuto dobu k »militia stabilis« a nepatří pod jurisdikci vojenského duchovenstva.«

Ve smyslu dotyčného oběžníku nutno § 1. a lin. 3. v Ordinár. listě č. 11. ai 1906 uveřejněných »Organische Bestimmungen für den Seelsorgerdienst in der k. k. Landwehr« opravit.

Na základě toho podléhají civilní duchovní jurisdikci nejenom osoby c. k. a pokud se týče k uherské zemské obrany, ale i důstojníci generálního štábu c. a k. vojska, jakož i všechny osoby c. a k. vojska, které

službou zemské obraně jsou přiděleny. (Ord. list z r. 1907 pg. 146.)

Nejdůstojnější c. a k. polní vikariát sděluje ze dne 3. října 1904 čís. 7307, že dle nového vydání »Služebních předpisů pro c. a k. vojenské duchovenstvo« manželky a děti mužstva ženatého dle II. třídy přikázány jsou duchovní právomoci vojenské. (Ord. list v Praze z r. 1904 str. 122.)

Dovolením ke sňatku musí se prokázati:

Osoby sloužící při c. k. finanční stráži dle dvor. dekretu ze dne 21. dubna 1873.

Osoby sloužící při c. k. stráži bezpečnosti a c. k. četnictvu (zák. ze dne 26./2. 1876), dále dvorní sluhové. Vysvědčení o mravech, jež může býti žádáno, může dáti duchovní správce, v jehož farním obvodu snoubenci bydlili, nebo též obecní úřad. Vysvědčení takové může zníti asi takto: Není nic známo, že by pan N. N. (slečna N. N.), obmyšlející vstoupiti v manželský sňatek s N. N., vedl (vedla) život, který by nebyl v souhlase s křesťanskými mravy. — Na důkaz toho stůj můj podpis a razítko farn. úřadu.

V Praze, dne . . .

N. N., farář.

**Snoubenci neplnoletí.**

§ 21. obč. zák. ř. mluví o neplnoletosti těch, kteří nedosáhli 24 let svého věku. Aby sňatek neplnoletých mohl dle zákona občanského dovořeně býti uzavřen dle § 49., jest nutno, aby 1. buď otec dal své svolení ke sňatku nezletilého syna nebo nezletilé dcery a sice ústně hned při protokolu snoubenců přede dvěma svědky a tento svůj souhlas podpisem svým i dvou přítomných svědků potvrdil ve snubním protokole i pak při sňatku v knize oddaných, anebo aby 2. dal svolení své písemně na listině opatřené podpisem svým i dvou svědků a legalisované buď úřadem tarním neb obecním a opatřené kolkem jedné koruny. Tak nařizuje dekret dvorní ze dne 17. července 1813 a § 49. obč. zák.



Nežije-li otec anebo zastupuje-li otce opatrovník, dává dle § 49. a § 50. obč. zák. svolení ke sňatku příslušný okresní soud ve shodě s opatrovníkem (poručníkem).

Neumí-li žijící a při protokolu nepřítomný otec psátí, pak dá své svolení před třemi svědky, a farář výpověď těchto svědků zapiše protokolárně.

Předá-li otec svému synu 20 let starému statek, již tím propouští jej ze své otcovské právomoci a syn může i bez svolení otcovského, či po případě soudního, sňatek uzavřítí dle § 174. ob. z.

Dle § 52. obč. zák. rak. jest neplnoletým dáno právo, aby u soudu hledali pomoci, bylo-li jim nespravedlivě odepráno svolení ke sňatku se strany otce, a cítí-li se tím poškozeni.

Ale § 53. obč. zák. r. pokládá na př. nedostatečný důchod, dokázaný nebo všeobecně známý nemravný život, nakažlivou nemoc a pod. za správné důvody, pro něž svolení ke sňatku odpírá. Srovnej též §§ 1222—1231 obč. zák. rak. Jinak může však okresní soud i proti vůli otcově dáti svolení ku sňatku, když otec buď bezdůvodně neb z lichých námitek by svému nezletilému dítěti svolení odpíral, jak svědčí i výnos nejvyššího soudního dvora ze dne 4. února 1876. Zdráhá-li se otec dáti své svolení ku sňatku, otáží se dotyčného otce dva věrohodní mužové na důvod jeho odeprání; na to oba svědkové výrok otcův oznámí na farním úřadě; protokolárně zanesený výrok zašle se spolu s křestním listem dítěti, jemuž svolení ke sňatku bylo odepráno, k okresnímu soudu se žádostí o soudní svolení ke sňatku.

Neplnoletí pocházející z lože nemanželského nebo neplnoletí, jichž otec buď zemřel anebo není způsobilý, aby osvědčil svého souhlasu ke sňatku dítěti, pak i ti, kteří jsou pod kuratelou, potřebují ku sňatku písemného svolení příslušného okresního soudu. V tomto písemném prohlášení musí býti vzpomenuť i opatrovníka i poručníka, ano i dosud žijící matky. Prohlášení to přikládá se ke snubním aktům ve farním archivu.

Nezákoným a trestným bylo by jednání, kdyby duchovní správce spokojil se jen ústním prohlášením

poručníka, že ke sňatku svoluje, a nedbal by svolení úředního.

Svolení toto dává pravidelně ten okresní soud, který při narození dítěti nemanželského nebo při úmrtí otcově pozůstalému sirotku poručníka ustanovil; může to však býti i ten okresní soud, v jehož obvodu má neplnoletý snoubenec své řádné bydliště, nebo k němuž právě zesnulý otec náležel. Ostatně v čas nutnosti může býti delegován i soud bližší.—Každý kdo hodlá sňatek uzavřítí, má ve farním úřadě prokázati se listem domovským anebo certifikátem o své příslušnosti. Duchovní správce nesmí se spokojiti snad pouhou služební knížkou či bezcennou legitimací. Opatrnost tato jest velmi žádoucí, aby se určitě poznalo, nemusí-li osoba sňatek obmýšlející míti politické dovolení k ženíbě. —

Takovéto povolení musí míti *ženich* — nikoliv nevěsta — z Tyrol a Vorarlbergu, pokud není v zemích těchto majitelem nějakého pozemku, domu atd. Viz Ord. list v Praze z r. 1874 Str. 7. a výnos c. k. místodržitelství pro Tyroly a Vorarlberg ze dne 1. srpna 1893.

Mužové — nikoli ženy — z Kraňska, kteří si berou manželky odjinud, tedy nikoli z Kraňska, musí faráři nevěsty předložiti oznamovací lístek svého zamýšleného sňatku a sice ze své domovské obce (*Ehemeldezettel*).

#### Sňatek osob ovdovělých.

Chce-li ve sňatek vstoupiti osoba ovdovělá, musí býti podán naprostý důkaz, že dosavadní řádné manželství smrtí druhé strany jest rozvázáno. Proto nutno, aby strana nový sňatek obmýšlející prokázala se listem úmrtním, v němž má býti uvedeno jméno strany dosud žijící. Je-li tento úmrtní list z ciziny, musí býti legalisován čili úředně ověřen.

Není-li známo, co se stalo s osobou nezvěstnou, zdali zahynula či dosud žije, nesmí nový sňatek býti uzavřen dříve, dokud není dáno povolení úřední. — V pochybnostech nutno žádati přísežného svědectví alespoň dvou hodnověrných osob, které byly očitými



svědky smrti jednoho z manželů. Jinak musí nastoupiti úřední prohlášení za mrtvého, jak o tom mluví obč. zák. rak. v §§ 24., 112.—114., 277 a 278.

Dle občanského zákonníka rakouského pokládá se za mrtvého: 1. ten, od jehož narození uplynulo 80 let a po 10 let není známo místo jeho pobytu; 2. nepřihlížeje k narození jeho, je-li osoba plných 30 let neznámá; 3. byl-li neznámý těžce kdysi raněn ve válce nebo se nalézal na lodi, o níž je známo, že se ztroskotala; též, je-li známo, že osoba ta byla v jiném nebezpečství života, a od té doby uplynula plná tři léta. V těchto případech může podána býti žádost o prohlášení této osoby za mrtvou; dle § 227. obč. zák. rak. ustanoví soud neznámému kuratora; pak neznámý po celý rok je vyzván, aby se přihlásil, sic bude úředně prohlášen za mrtvého. Dle § 113. totéž prohlášení musí býti po třikráte učiněno i v listech zahraničních. — Žádost o toto úřední jednání podává se k soudu, v jehož obvodu měl neznámý své poslední bydliště. Vyzní-li všechno úřední vybízení nadarmo, pak na opětnou žádost žijící strany stanoví se řádný defensor matrimonii, aby na jisto mohlo býti určeno, může-li žádost o nový sňatek býti vyhověno čili nic. Pak teprve může vrchní soud dáti své svolení ke sňatku. Viz též Instructio austriaca v §§ 247—251.

#### Sňatky cizinců v Rakousku.

Duchovní správce má v těchto případech vždy žádati dokumentů, že cizinec podle zákonů své vlasti může vejíti ve sňatek. Ostatně o tom mluví již dekret dvorní ze dne 22. pros. 1814. Také dbáti jest výnosu ministerstva kultu a vyučování ze dne 22. listop. 1859, jež klade duchovnímu správci na srdce, aby zjistil poměry cizince a měl písemné dovolení úřední země či státu cizincova ke sňatku. Jest dle toho nutno, aby ženich nebo nevěsta — cizinci — opatření byli věrohodnými listinami, po případě i v autentickém úředně pověřeném překladě o své příslušnosti, domovské obci atd. Tato listina je velmi důležitá, proto že z ní lze poznati, potřebují-li úředního povolení ke svému sňatku.

Na př. občané Spojených států severoamerických, Brazílie, Belgie, Nizozemska, Portugal, Švédsko, Norsko a Rusko mohou uzavřiti sňatek úplně dle zákonů platných v Rakousku, ovšem dbajíce zákonů církevních.

#### Příslušníci říše německé.

Tito jsou vázáni zákonem ze dne 6. února 1875. Dle tohoto zákona musejí míti ke sňatku 1. *úřední svolení* a 2. *určitý věk*.

Ženich smí vstoupiti ve stav manželský s dovolením otcovským jsa stár 20 let, nevěsta s dovolením otcovským ve stáří 16 let. Zemřel-li otec, dává svolení matka ve shodě s poručníkem. Také adoptující otec má právo a povinnost dáti svolení ke sňatku. U dítky nemanželského dává svolení matka, po případě poručník dítěte. Svolení otcova nepotřebuje však syn, jenž má 25 let nebo dcera 24letá. — Zakázány jsou sňatky mezi pokrevnými příbuznými v linii vzestupné i sestupné, mezi synem a dcerou dvou bratří či sester, mezi nevlastními rodiči a nevlastními dětmi, mezi tchánem s jedné strany a tchyní se strany druhé, mezi osobami, jež jsou poučeny svazkem adoptace, dále mezi rozvedenými pro cizoložství a vinníky rozvodu. Dále zakázáno jest manželství mezi tím, jenž jest pod kuratelou a jeho poručníkem čili kurátem a jeho dětmi, pokud trvá toto poručenství. — Povolení k ženitbě potřebují též osoby k vojsku přináležející a zemští úředníci. Německé vele-vyslanectvo ve Vídni oznámilo dne 4. března 1889 takto: — dass Bayern, Badenser und Elsass-Lothringer von den hiesigen Behörden das geforderte obrigkeitliche Attest nachzusuchen haben, Sachsen und Württemberger bei ihren hiesigen Specialgesandtschaften und alle übrigen Reichsangehörigen, also Preussen, Hessen, Hamburger etc. bei der kaiserlichen Botschaft in Wien. Pruští poddaní mohou dle výnosu ministeria vnitra v Berlíně ze dne 12. června 1879, žádati o osvědčení; že není žádných překážek sňatku, též u místní policie nebo u domovské obce a pokud v této obci nezůstávají alespoň šest měsíců, pak tedy u obce, kde před tím bydlili.



Kdyby příslušníci Bavor neprokázali se dovolením k uzavření sňatku, dle výnosu bavorského ministerstva vnitra ze dne 9. března 1882, ztrácejí práva, aby jejich manželka uznána byla za řádnou manželku a za příslušnici bavorskou. Dovolení ke sňatku mohou dávatí královské okresní úřady bavorské a pak magistráty těchto měst, Amberg, Ansbach, Aschaffenburg, Augsburg, Baireuth, Bamberg, Dinkesbühl, Donauwörth, Eichstätt, Erlangen, Frising, Fürth, Hof, Ingolstadt, Kaufbeuern, Kempten, Lindau, Memmingen, Mnichov, Neuburg a/D., Nördlingen, Norimberg, Regensburg (Rezno), Rothberg a/D., Straubing, Schwabach, Schweinfurt (Svinobrod), Vircburg, Weissenburg.

Menší státy německé Churhessen a Hessen-Homburg řídí se ve věcech manželských dle německých zákonů říšských. Certifikát či osvědčení, že proti zamýšlenému sňatku není námitek, opatří si příslušníci těchto států též u německého vele vyslanectva ve Vídni.

Ordinariátní list arc. pražské, ze dne 16. února 1910, podává seznam úřadů v jednotlivých spolkových státech německých, ustanovených k vydávání vysvědčení pro své příslušníky vstupující ve sňatky manželské, dle přípisu c. k. místodržitelství ze dne 11. ledna 1910 č. 3161 takto:

Jak známo musejí cizozemci, kteří chtějí v tuzemsku uzavřítí manželství, prokázati svou osobní způsobilost, uzavřítí platnou smlouvu manželskou, vysvědčením příslušného úřadu domovského. — Následkem výnosu c. k. ministerstva vnitra ze dne 28. pros. 1909 č. 38.190 klade si místodržitelství za čest, zaslati opis seznamu oněch úřadů, které v jednotlivých německých spolkových státech příslušny jsou vydávati vysvědčení o tom, že nejsou známy překážky manželství, pro své v cizině (tudíž také v Rakousku) v manželství vstupující příslušníky, s požádáním, aby vys. důst. konsistoř ráčila o obsahu tohoto seznamu vhodným způsobem uvědomiti podřízené funkcionáře odávající.

Království Pruské: Místní policejní úřad bydlíště nebo posledního bydlíště snoubence a — neměl-li v Prusku žádného bydlíště — místní policejní

úřad posledního bydlíště jeho rodičů, nebo není-li toto známo, místa narození jeho otce.

Království Bavorské: Pro příslušníky území po pravé straně Rýnu správní úřady distriktní (Distriktsverwaltungsbehörden) domovské obce, t. j. okresní úřady nebo magistráty bezprostředních měst; pro příslušníky Falce, státní zástupce zem. soudu, který vykonává dohled nad stavovským úřadem domovské obce. — Ve zvláštních případech, na př. je-li domovina sporna, nebo je-li státní příslušník bezdomovcem, ustanoví se příslušný úřad státními ministerstvy spravedlnosti a vnitra.

Království Saské: Policejní úřad bydlíště nebo posledního bydlíště snoubence a nemá-li v Sasku žádného bydlíště, policejní úřad posledního bydlíště jeho otce, při nemanželsky zrozených matky, nebo, není-li takové bydlíště známo, místo narození otce nebo matky. Jako policejní úřad platí všeobecně hejtmanství (Amtshauptmannschaft), v městech s revidovaným městským řádem ze dne 24. dubna 1873, městská rada.

Království Württemberské: Soud bydlíště (Amtsgericht) nebo posledního bydlíště a v nedostatku téhož soud místa narození snoubence. Neleží-li místo narození ve Württembersku, soud posledního bydlíště rodičů snoubence, nebo není-li toto bydlíště známo, soud místa narození otce snoubence. Nedá-li se dle toho soud k vydání vysvědčení příslušný zjistiti, vystaví se vysvědčení ministerstvem spravedlnosti.

Velkovévodství Bádenské: Stavovští úředníci. (Standesbeamten).

Velkovévodství Hessenské: Soud bydlíště nebo posledního bydlíště snoubence. V nedostatku bydlíště určí se příslušný soud ministerstvem spravedlnosti.

Velkovévodství Meklenbursko-Schwerinské: Ministerstvo vnitra.

Velkovévodství Saské: Soudy (Amtsgerichte).

Velkovévodství Meklenbursko-Strelitzské: Zemská vláda.



Vévodství Oldenburgské: Pro příslušníky vévodství Oldenburgského úřady a magistráty první třídy; pro příslušníky knížectví Lübeckého a Birkenfeldského vlády.

Vévodství Brunšvické: Krajská ředitelství, a pokud snoubenec pochází z města Brunšviku, tamní policejní ředitelství.

Vévodství Sasko-Meiningenské: Ministerské oddělení spravedlnosti.

Vévodství Sasko-Altenburgské: Úřady zemské rady (Landratsämter) a městské rady.

Vévodství Sasko-Koburské a Gotthaiské: Úřad se v každém jednotlivém případě zvláště určí.

Vévodství Anhaltské: Krajská ředitelství.

Knížectví Schwarzburg-Sondershausenské: Justiční oddělení ministerstva.

Knížectví Schwarzburg-Rudolstadtské Soudy (Amtsgerichte).

Knížectví Waldecké a Pyrmontské: Stavovští úředníci (Standesbeamter).

Knížectví Reusské starší linie: Zemská vláda. —

Knížectví Reusské mladší linie: Ministerstvo.

Knížectví Schaumburg-Lippeské: Ministerstvo.

Knížectví Lippeské: Pro venkovské obyvatelstvo správní úřady; pro městské obyvatelstvo magistráty.

Svobodné a hanseatické město Lübeck: Městský a zemský úřad (Stadt und Landamt) v Lübecku. —

Svobodné a hanseatické město Brémy: Senátní komisař pro stavovské úřady.

Svobodné a hanseatické město Hamburg: Dozorčí úřad pro stavovské úřady.

Elsasko a Lotrinsko: Navrhuje-li se vydání vysvědčení zároveň s ohláškou, stavovský úředník; v jiném případě první státní návladní při zemském

soudu, k jehož okresu domovské místo snoubence přísluší.

*Vynesení c. k. místodržitelství v království Českém ze dne 14. září 1907. č. 252.176 v příčině nových ustanovení o tom, jak jednati jest při uzavírání sňatků bavorských státních příslušníků v Rakousku.*

V častěji se opakujících případech bylo poukázováno k tomu, že bavorským státním příslušníkům, zvláště ženského pohlaví, kteří chtějí v Rakousku uzavřít sňatek, není možno, nebo jen stěží je možno ve smyslu předpisu dekretu dvorní kanceláře ze dne 22. prosince 1814, sb. pol. zák. č. 108, opatřiti si vysvědčení úřadu svého státu o tom, že podle zákona téhož státu není překážky proti jejich sňatku. Tyto případy zavdaly podnět k tomu, že ministerstvo vnitra prostřednictvím c. a k. ministerstva vnějších záležitostí v tom směru zahájilo vyjednávání s král. bavorskou vládou.

Vedle výsledku tohoto jednání jsou bavorští státní příslušníci, a to obojího pohlaví, kteří chtějí v Rakousku uzavřít sňatek, beze všech pochyb s to, aby předložili vysvědčení úřadu svého státu vyhovující požadavkům rakouského práva.

Vydávati taková vysvědčení (o způsobilosti k manželství, stvrzení o nezávadnosti) oprávněny jsou dle dnešního stavu bavorského zákonodárství tyto bavorské úřady:

a) pro bavorské státní příslušníky, mající domovské právo v části země po pravé straně Rýna, obvodní správní úřad (Distriktsverwaltungsbehörde) domovské obce;

b) pro bavorské státní příslušníky, mající domovské právo ve Falcku, státní návladní zemského soudu vykonávající dohled na občanský úřad (Standesamt) domovské obce.

Ve zvláštních případech, ku př. když jest domov sporný nebo když státní příslušník nemá domova, vyhradila si král. státní ministerstva spravedlnosti a vnitra, že ustanoví příslušný úřad (obvodní správní úřad nebo státního návladního) k vydání vysvědčení.



Vysvědčení o způsobilosti k manželství mají obsahovati potvrzení: »že dle platných zákonů v Bavorsku není překážky proti uzavření zamýšleného sňatku . . . s . . . . .«

Při mužích majících domovské právo v castech země po pravé straně Rýna, jest ještě přihlížeti k tomu, že vysvědčení o způsobilosti ke sňatku smí býti vydáno teprve pak, když dle článku 21. bavorského zákona o domově, sňatku a pobytu (znění ze dne 30. července 1899 zákonů a nařízení pro bavorské království č. 40) potřebné »obvodně policejní vysvědčení o sňatku« (distriktspolizeiliches Verehelichungszeugnis) bylo vydáno nebo může býti vydáno; v tomto posledním případě buď potvrzení tvořící obsah vysvědčení o způsobilosti ke sňatku připojeno ke znění »obvodně policejního vysvědčení o sňatku.«

Na základě toho stavu věcí a výnosu c. k. ministerstva vnitra ze dne 12. srpna 1907 č. 25.381 žádá se veledůstojná Konsistoř, aby všechny podřízené oddávající orgány poukázala, aby příště od bavorských státních příslušníků obojího pohlaví, kteří v Rakousku chtějí vstoupiti v manželství, žádala průkaz vyžadovaný dekretem dvorské kanceláře ze dne 22. prosince 1814, sb. pol. zák. č. 108, v tom způsobu, že snoučenci předloží zmíněné již vysvědčení o způsobilosti ke sňatku (Unbedenklichkeitsattest). Stejnou platnost s tímto vysvědčením (attestem) pro muže, mající domovské právo na pravo od Rýna, má tak zvané »obvodně policejní vysvědčení o sňatku,« jemuž jest připojeno potvrzení tvořící obsah vysvědčení o způsobilosti ke sňatku. Výnosy jmenovaného ministerstva ze dne 2. listopadu 1892 č. 9.576 (míst. výnos ze dne 21. listopadu 1892, č. 134.615) a ze dne 9. března 1882, čís. 17.461 (míst. výnos ze dne 25. března 1882, č. 17.666), které se týkají uzavírání sňatku bavorských státních příslušníků, pozbývají platnosti.

Jmenované ministerstvo současně upozornilo na to, že zvyk dosaváde zachovávaný některými oddávajícími orgány nežádati vysvědčení o způsobilosti ke sňatku od bavorských státních příslušníků ženského

pohlaví, jest přestoupením předpisu vícekrát citovaného dekretu dvorní kanceláře.

(Z kníž. arc. konsistoře v Praze, dne 8. října 1907.)

Belgického státu příslušníci řídí se v záležitostech manželských dle »Code Napoléon«. V Belgii je zavedeno obligatorní manželství civilní, a proto starosta obce nebo jeho zástupce jsou dle 95. článku comun. zákona z r. 1836 oprávněni úředníci manželských sňatků. Jim tedy přísluší, aby vydali vysvědčení, že není překážek, aby belgický občan mohl sňatek uzavřítí. Osoby, jež jsou vázány povinností vojenskou, musí nad to prokázati se dovolením k ženitbě od úřadů vojenských, a k tomuto dovolení vojenskému přistupuje i osvědčení civilní.

Příslušníci Anglie mohou vejíti ve sňatek dle zákonů té země, v níž se právě zdržují. Je-li však jedna strana vyznání anglikánského, jež — jak známo — v Rakousku není uznáno, konají se ohlášky též u příslušného hejtmanství, v jehož obvodu strana vyznání anglikánského bydlí.

Příslušníci republiky Francouzské nepotřebují — nejsou-li vojáky — dle ministerského výnosu ze dne 22. listopadu 1859 svolení ke sňatku, jsou vázání pokud sídlí v Rakousku manželskými zákony rakouskými. Dle francouzského »Code civil« žádá se pouze, aby ohlášky staly se dvakrát po sobě ve lhůtě osmidenní a to na francouzském konsulátu, v jehož obvodu snoubenci bydlí více než šest měsíců. Jinak musily by se prohlášky dít i na tom konsulátu, v jehož obvodu bydlili dříve. Předpis tento týká se pouze snoubenců plnoletých t. j. ženicha, jež dovršil 25 let a nevěsty, jež dosáhla 21. roku věku.

U snoubenců neplnoletých musí býti ohlášky i v bydlišti rodičů (buď na úřadě obecním nebo na konsulátu, k jehož obvodu rodiče náležejí). Po prohláškách vydá pak obecní úřad nebo konsulát certifikát, že není překážek sňatku. — Ženich voják musí míti ke sňatku dovolení buď ministerstva války nebo námořnictví ve Francii.

Příslušníci království Řeckého uzavírají sňatek dle zákonů té země, v níž bydlí. K pro-



kázání, že není překážek, potřebují však osvědčení král. řeckého konsulátu.

Italští příslušníci nesmějí uzavřít sňatku bez svolení otce i matky, dokud jinoch nenaplnil 25. roku a dívka 21. roku svého věku. Překážky z příbuzenství pokrevního a švakrovství ve stupni prvním nebo ve stupni druhém tangens první může dispensovati král italský. Obmýšlené sňatky italských státních příslušníků musejí býti vyhlášeny v oné obci, kam snoubenci přináležejí; proto musí se příslušník italský obrátiti na purkmistra (sindaco) dotyčné domovské obce italské. Sindaco pak po zavedení prohlášek dá listinu, že není překážek. Tato listina je spolu vysvědčením o způsobilosti italského příslušníka k uzavření sňatku. Kdyby se vyskytly mimořádné překážky, může se buď italský snoubenec nebo farář obrátiti na italský konsulát. Ostatně žádost o tyto prohlášky v obci italské, znějící na starostu místa, může býti zaslána buď vyslanectví italskému ve Vídni nebo italskému konsulátu a má míti asi tyto doklady:

1. latinské prohlášení udaje legalisované biskupským Ordinariátem;
2. křestní listiny obou snoubenců;
3. vysvědčení nejnovějšího data o svobodném stavu snoubenců;
4. svolení rodičů ženichových, není-li buď jako Rakušan stár 24 roky, nebo jako Ital 25 let;
5. svolení rodičů nevěstiniých, není-li jako Rakušanka stará 24 roky, jako Italka 21 rok;
6. dosvědčení ženicha italského, že je prost vojenské povinnosti. Dokumenty tyto buďtež napsány buď latinsky nebo italsky či francouzsky. Mimo to nutno poslati předem italskému konsulátu asi 30 korun na hrazení výloh; jinak musilo by se přiložiti vysvědčení o chudobě snoubenců dané od obce, v níž se právě zdržují. — Záležitosti snoubenců italských různými úřady procházejíce, pravidelně dlouho se zdržují. Ku př. není-li nevěsta Italkou, musí její křestní list, vysvědčení o stavu svobodném, otcovské svolení býti legalisováno král. italským konsulátem, a pro každé jednotlivé vysvědčení jest zákonná taxa šest lir. —

Jsou-li doklady podány v jiné řeči než latinské, italské či francouzské, počítá italský konsulát za překlad každé listiny taxu 4 lir. — V Italii jest závazné manželství civilní, ohlášky jsou pouze dvoje. Farní úřad, kde mají se konati oddávky, podej žádost o prohlášky na obecní úřad obce, kam ženich nebo nevěsta přísluší; přísluší-li jen jeden ze snoubenců do Italie, podá se žádost jen na jeden obecní úřad, jinak na oba obecní úřady, jsou-li oba snoubenci Italové, a to prostřednictvím italského konsulátu.

Žádost sama může zníti asi takto:

(Česky.) Panu obecnímu představenému obce N. okres N. v Italii. Snoubenci NN., syn NN. a N. rozené N., narozen v (obci, okresu, provincie) dne (den, měsíc, rok) příslušný do (obce, okresu, provincie), svobodný (vdovec), katolík, bydlící v (obci, okresu, zemi), zedník (zaměstnání) a NN. nevěsta atd. (s dalším udáním jako u ženicha), chtějí vstoupiti ve sňatek manželský.

Poněvadž oba snoubenci (nebo jen ženich nebo jen nevěsta) jsou italští příslušníci, žádá se o vykonání jejich prohlášek a zaslání prohlášeního listu cestou král. italského konsulátu v Praze.

(Italsky:) Al Signor Sindaco N. N. di N. (Comune) Distretto di N. Italia.

I fidauzati N. N., figlio di (nome del padre) e di (nome e cognome della madre prima del suo matrimonio), nato a N. (comune, distretto, provincia), il (giorno, mese, anno) e pertinente a (comune, distretto, provincia) nubile (vedovo), catholico, residente a (comune, distretto, paese), muratore (condizione) e N. N. (la sposa, come sopra), desiderano contrarre matrimonio.

Essendo ambe due i fidauzati (o il fidauzato rispet. la fidauzata) cittadini italiani, si prega di far eseguire le prescritte publicationi e di trasmetterne poi il certificato col tramite del R. Ufficio Consolare d'Italia in Praga. — (Za prohlášení list v jedné obci platí se 15 K 50 h, ve dvou obcích 31 K a mimo to poplatky za ověření a překlad na konsulátě. — Svolení otcovské ke sňatku jinochu, jenž nedosáhl 25 let (Ital) a nevěsta 21 rok (Italka), může býti dáno i na farním



úřadě, ale nutno v žádosti o něm se zmíniti. (Ord. list v Praze z r. 1907 str. 11—12.)

Aby se dlouho nezdržovalo uzavření sňatku italských státních příslušníků, kteří chtějí v Rakousku sňatek uzavřítí, upozorňují se duchovní správcové kn. arc. konsistoří v Praze dne 16. list. 1910 na vynesení c. k. ministerstva ze dne 27. února 1874. Duchovní správcové mají tedy v těchto případech vyhotoviti žádost o prohlášky, řízenou na obecní úřad, kam italský snoubenec přísluší. Tato žádost budiž zaslána kníž. arc. konsistoří a odtud bude doručena italskému konsulátu. Upozorňujeme znova, že k žádosti jest přiložiti křestní listy obou snoubenců, vysvědčení o svobodném stavu obou, resp. je-li ženich vdovec nebo nevěsta vdova, úmrtní list manželky nebo manžela; u neplnoletých souhlas rodičů; průkaz, že italský snoubenec dostiučinil své povinnosti vojenské. (Ord. list v Praze z r. 1910).

Rumuni a Srbové přinesou si osvědčení dané rumunským resp. srbským vyslanectvím ve Vídni, že není překážek sňatku.

Ruští poddaní. 1. Ruský manželský zákon zná jen náboženskou formu oddavek dle vyznání snoubenců. 2. Jen ony sňatky ruských státních občanů v cizině uzavřené uznávají se v Rusku za platné, které před církevními úřady (konfessionálními orgány) dle nařízení v ruských zákonech obsažených byly uskutečněny. Nařízení tato jsou:

a) jsou-li oba snoubenci stejného vyznání, budiž uzavřen sňatek jejich před duchovním tohoto vyznání;

b) je-li při smíšeném sňatku mezi křesťanskými vyznavači jeden snoubenec vyznání řecko-pravoslavné církve, tu výslovně se přikazuje, že sňatek toliko před řecko-pravoslavným duchovním uzavřen býti smí;

c) jestliže při smíšeném sňatku nikdo ze snoubenců není řecko-pravoslavného vyznání, tedy se může sňatek uskutečniti buď u přítomnosti duchovního správce ženichova nebo nevěstina;

d) v příčině sňatku mezi křesťany s nekřesťany zakazuje ruský zákon toto manželství, pokud se týkají řecko-pravoslavných nebo katolických křesťanů; při-

pouští je však mezi evangelíky s jedné strany a israelity i mohamedány se strany druhé. Sňatek však v tomto případě smí býti uzavřen jen v kostele evangelickém;

e) žádný ruský soudní nebo správní úřad není k tomu povolán, aby vydal vysvědčení, stává-li proti sňatku od ruského státního občana v cizině uzavřenému se stanoviska ruského práva nějaké překážky nebo ne. Ke shora uvedeným vysvětlivkám císařského ruského ministerstva zahraničních záležitostí vidělo se c. k. ministerstvo vnitřní připojiti poznámku, že při sňatcích sub 2. lit. d) uvedených mezi příslušníky evangelického vyznání a israelity i mohamedány rakouský snubní funkcionář, jehož součinnosti při svém sňatku strany se dovolávají, vázán je bezvýjimečným nařízením § 64. obč. zák. (Ord. list v Praze z r. 1898 č. 23—25). Mimo to dbáti sluší sdělení c. k. místodržitelství v Praze ze dne 28. února 1910 čís. 4644: C. k. ministerstvo vnitřní prohlásilo výnosem ze dne 17. února 1910 č. 28.005 ex 1907, odvolávajíc se na svůj výnos ze dne 31. srpna 1898 čís. 20.287 ve příčině sňatků ruských státních příslušníků mimo Rusko, že dle novější zprávy císařské ruské vlády vyžádané v diplomatické cestě, mohou nyní ruští státní příslušníci vstupující v Rakousku v manželství ve smyslu dekretu dvorní kanceláře ze dne 22. prosince 1814, sb. zák. pol. svaz. 42 č. 108, předložiti vysvědčení domácího úřadu toho obsahu, že zamýšlený sňatek není v odporu s ruskými zákony.

Vydávati tato vysvědčení o způsobilosti k uzavření sňatku jsou zmocněni a povoláni titíž funkcionáři, kteří vystavují dotyčný certifikát Rusům vstupujícím v Německu v manželství, totiž:

pro příslušníky pravoslavného, řecko-katolického nebo evangelického vyznání obecní duchovní v bydlišti, nebo v posledním bydlišti ruského snoubence;

pro příslušníky římsko-katolického vyznání policejní úřad tohoto místa;

pro israelity rabín tohoto místa, jehož podpis ověřiti jest policejním úřadem;



pro mohamedány náboženský služebník tohoto místa, jehož podpis ověřiti jest policejním úřadem. (Ord. list v Praze z r. 1910).

Zkušenost učí, že ruské úřady činí obtíže katolickým snoubencům. Proto, přijednali do Čech z Ruska tam usedlý Čech a je-li příslušníkem rakouským, doporučuje se, žádati k. a. Konsistoř a také i c. k. Místodržitelství v Praze, aby dali: 1. dispens od prohlášek na Rusi a 2. je-li spěch, i dispens od šestinedělního pobytu v Čechách. Ochotně taková dispens se uděluje. Ovšem vždy od takových snoubenců jest vyžádati si manifestační přísahu, že není žádné překážky.

**Š v ý c a ř i.** Revise platné v Rakousku normy o uzavírání manželství státními příslušníky Švýcarských kantonů.

Veslavně c. k. místodržitelství v Čechách sděluje s námi vnesením ze dne 31. srpna 1900 č. 149.387, jak následuje: C. k. ministerstvo vnitřní uznalo dle výnosu ze dne 9. srpna 1900, č. 24.123, na popud Švýcarského vyslanectva ve Vídni za důvodné, podrobiti revisi platné v Rakousku normy o uzavírání manželství státními příslušníky Švýcarských kantonů. Článek 54. nynější ústavy Švýcarské ze dne 29. května 1874 a čl. 25. spolkového zákona o zjištění a prokázání civilního stavu a o manželství ze dne 24. prosince 1874 ustanovují totiž, že právo k uzavírání manželství stojí pod ochranou spolku a jest tudíž totožné pro příslušníky všech Švýcarských kantonů; dále že manželství, uzavřené v některém kantonu nebo v cizině podle zákonů tam platných, má býti uznáváno za manželství v obvodu spříseženstva. — Následkem vytknutí těchto zásad ve švýcarském zákonodárství stal se zbytečným žádaný v dekretu dvorské kanceláře ze dne 22. pros. 1814, prov. sb. zák. čís. 108, individuální průkaz způsobilosti k uzavření platné smlouvy manželské ohledně příslušníků Švýcarských kantonů, kteří v Rakousku manželství uzavřít hodlají, a odpadly materiálně-právní podmínky vydání a další platnosti následujících norem: a) dekretu dvorské kanceláře ze dne 3. října 1836 prov. sb. zák. čís. 135; b) výnosu c. k. ministerstva kultu

a vyučování ze dne 22. list. 1859, čís. 17.602, jakož i výnosu státního ministerstva ze dne 8. dubna 1865, č. 2392, odd. C. U. (kultu a vyuč.), pokud oba tyto výnosy se vztahují na příslušníky Švýcarských kantonů, konečně c) výnosu c. k. ministerstva vnitřní ze dne 20. list. 1882, čís. 15.878 (intimovaného místodržitelství výnosem ze dne 6. pros. 1882, č. 79.797, sb. norm. číslo 225.)

Tyto sub a), b) a c) citované normy se tudíž tímto zrušují, normy sub b) uvedené arcif jen, pokud se vztahují na příslušníky Švýcarských kantonů. — Na místo nich ukládá se zdejší oddávajícím orgánům, aby v budoucnosti nežádaly na příslušnicích Švýcarských kantonů, kteří v Rakousku manželství uzavřít hodlají, úředního povolení ke sňatku, daného jich domovským úřadem, ani vysvědčení o způsobilosti, uzavřít sňatek, nýbrž aby při zkoumání, zda takové manželství jest přípustno, se stanoviska materiálního práva manželského, položily za základ jediné rakouské právo manželské, to však s výjimkou, plynoucí z čl. 27., odst. 2. citovaného již spolkového zákona ze dne 24. pros. 1874, že příslušníci Švýcarských kantonů, kteří dokonali 20. rok svého věku, mají býti připuštěni k uzavření manželství v Rakousku, aniž se musí vykázati svolením držitele moci otcovské nebo jeho zástupce. (Z kn. arc. konsistoře v Praze, dne 26. září 1900.)

**Š p a n ě l o v é** obrátí se na svého konsula, jmenovitě je-li potřebí svolení od rodičů nebo od úřadů ke sňatku neplnoletých.

Vůbec budiž pravidlem při sňatcích cizích příslušníků, aby se vždycky vykázali vysvědčením o povinnosti vojenské, dále otcovským nebo úředním svolením ke sňatku, jsou-li neplnoletí, domovským listem, vysvědčením o bydlišti, vysvědčením o mravech a o svém náboženství a všechny tyto listiny mějtež datum nejnovější.

*Manželství rakouských státních příslušníků, kteří však v Uhrách bydlí, ale v Rakousku s rakouskými státními příslušníky sňatek chtějí uzavřít.*



Stalo se již častěji, že tito žádali správce matrik svého bydliště o manželské ohlášky. V jednotlivých případech prohlásili se správcové matrik v Uhrách kompetentními a nařídili ohlášky; v jiných případech z důvodu nepřislušnosti nařízení ohlášek odepřeli. Poněvadž ani čl. XIII. 1894 uherského zákona ani ustanovení a nařízení k provedení tohoto zákona neobsahují jasných předpisů o této záležitosti, tázal se apoštolský polní vikariát uherského ministeria spravedlnosti, zda bezvýminečně třeba, by rakouští státní příslušníci, kteří v Uhrách bydlí, ale v Rakousku s rakouským státním příslušníkem sňatek uzavřítí chtějí, u uherského správce matrik svého bydliště ohlášení byli. —

Uherské ministerium spravedlnosti výnosem H 4463 J. M. 1905 I. ze dne 6. května b. r. odvolávajíc se na § 7. nařízení uherského ministra spravedlnosti a ministra vnitra ze dne 12. února 1896, č. 7870 J. M., oznámilo apoštolskému polnímu vikariátu, že »uherským státním správcům matrik jest nařízeno, by žádosti cizozemského správce matrik (B: nemluví se tedy o žádosti snoubenců) o nařízení manželských ohlášek jen tehdy vyhověli, je-li ze žádosti vidno, že žádný ze snoubenců není do Uher příslušným resp. že není uherským státním příslušníkem. Vyjde-li pak ze žádosti neb jiných okolností na jevo, že jeden neb oba snoubenci jsou uherskými státními příslušníky, pak se žádosti té nevyhoví, a uherský státní správce matrik nařídí ohlášky na základě své vlastní působnosti.« —

Poněvadž na základě tohoto rozhodnutí rakouští státní příslušníci, kteří v Uhrách bydlí, ale v Rakousku s rakouským státním příslušníkem sňatek chtějí uzavřítí, u státního správce matrik svého bydliště nemusí býti ohlášení; ustanovuje se, by duchovní správcové při uzavírání takových sňatků spokojili se s listem ohláškovým a propouštěcím příslušného duchovního správce a nežádali ohlašních listů státního uherského správce matrik. Toto ustanovení platí též o příslušnicích Chorvatska, Slavonie, Bosny a Hercegoviny. (Ord. list v Praze z r. 1907 str. 127).

### Návod jak se opatřuje snubní certifikát pro uherské státní příslušníky.

Uherští státní příslušníci obojího pohlaví, kteří chtějí v Rakousku uzavřítí sňatek, mají podle platných státních předpisů přinéstí »vysvědčení« od královského uherského ministerstva spravedlnosti »o způsobilosti uzavřítí sňatek,« tak zvané »Tanuisitvány«. Že pak stranám nezřídká působí obtíže opatřítí si tuto listinu a mnohdy k duchovní i hmotné škodě snoubenců velice zdržuje uzavření sňatku, bude většinou pomoc farního úřadu na dosažení uherského snubního certifikátu žádoucí. Proto bude farním úřadům autentický, samotným královským uherským ministerstvem spravedlnosti v určitém případě podaný návod, jak vymoci snubní certifikát pro uherského státního příslušníka, tím spíše vítaným, poněvadž také obsahuje zevrubně udanou výši kolkových a jiných poplatků, jež dlužno jest složití. Návod zní: »Žadatel se jeho žádost o snubní certifikát i s přílohami král. uherským ministerstvem spravedlnosti vrací a oznamuje se mu, že žádaný snubní certifikát podle § 59 čl. XXXIII. zákona z roku 1894 o státních matrikách teprve tehdy vydán býti může, když byl sňatek, jež chce žadatel v cizině uzavřítí, také v Uhrách příslušným státním správcem matrik prohlášen, nebo když bylo žadateli od příslušného správního úřadu uděleno prominutí prohlášek. Pročež podepsané ministerstvo žadatele poukazuje, by u státního správce matrik v . . . . , stolice . . . . . , požádal o prohlášení svého sňatku v Uhrách a o vydání vysvědčení o vykonaných prohláškách.

1. K žádosti o prohlášky, jež svědčítí má správci matrik a opatřena býti podpisy nebo znameními vlastních rukou obou snoubenců přede dvěma koramisujícími svědky, připojití jest následující listiny:

1. Rodný list ženichův i nevěstin.

2. Pro snoubence nezletilého potřebné vyjádření k uzavření sňatku a sice: α) žije-li otec, vyjádření otcovo;

β) není-li otec již na živu, nebo je-li jeden z nezletilých snoubenců nemanželským, vyjádření matčino;



γ) není-li na živu ani otec ani matka, vyjádření poručníkově;

δ) v tomto případě jest, mimo vyjádření poručníkově přiložiti také poručníkův jmenovací dekret, a nedokončil-li nezletilý snoubenec dvacátého roku svého věku, také svolení úřadu poručenského; tohoto není jen tehdy zapotřebí, je-li poručník zároveň dědečkem nezletilého snoubence.

3. Vojenské vysvědčení ženicha, má-li v Uhrách právo domovské.

4. Domovský list snoubence, najícího v Uhrách právo domovské; týž list může nahrazen býti vojenským pasem nebo pracovní (čelední) knížkou.

5. Listiny vztahující se k zániku snad dřívějšího manželství (oddací a úmrtní list, rozsudky o rozvodu.)

II. Žadatel však také může u místožupana stolice (purkmistra města) . . . . . ve smyslu § 57. článku XXXIII. zákona z roku 1894 o státních matrikách požádati o prominutí prohlášek, je-li s to, by k tomu prokázal dostatečné přijatelné důvody. Žádosti u místožupana (purkmistra) jest mimo listiny s vrchu uvedené připojiti ještě vyjádření, kteréž má podepsáno býti oběma snoubenci vlastními podpisy nebo opatřeno jejich znameními rukou, a podpisy jejich neb znamení rukou mají veřejným notářem anebo tamějším duchovním správcem býti ověřeny. Ve vyjádření mají snoubenci dosvědčiti, že proti sňatku, kterýž chtějí uzavřít, není podle jejich nejlepšího vědomí a svědomí žádné zákonitě překážky.

Žádost o prominutí prohlášek opatřiti jest uherským jednokorunovým kolkem, každou přílohu též uherským třicetihaléřovým kolkem, vyjma ony listiny, které již opatřeny jsou uherským kolkem nejméně patnáctikrejcarovým anebo třicetihaléřovým.

III. Vysvědčení o vykonaných prohláškách nebo jejich prominutí má žadatel předložiti královskému uherskému ministerstvu spravedlnosti a připojiti k němu veškeré listiny a dvoukorunový uherský kolek, potřebný na certifikát. Tato žádost a přílohy budtež svrchu zmíněnými kolky opatřeny, a přeje-li si žadatel, aby mu certifikát do ciziny poštou na jeho adresu

zaslán byl, budiž poslána také uherská poštovní známka 45 haléřová.

Jelikož příručka tato má býti praktickou, bude nutno v základě řečeného takto jednati se snoubenci poddanými uherskými: Třeba faráři od snoubenců vyžádati si: 1. Plnomocenství (Vollmacht, Felhatalmazás) k jednání s uherskými úřady. Je-li snoubenec neploletý, třeba vyhotoviti 2. Svolení ke sňatku (Einwilligung des gesetzl. Vertreters, Törvényes képviselői beleegyezés). 3. Informační list (Informationsbogen, Bevallási iv.) pro matrikáře uherského. 4. Přípis na král. uher. matriku vedoucího (Magyar kir. anyakönyvvezető urnak). 5. Žádost na kr. uh. ministerstvo spravedlnosti (Nagyméltóságú Igazságügyi magyar kir. Miniszterium). Jedná-li se o dispens od prohlášek, opatřiti jest 6. žádost na purkmistra »Alispán urnak . . .«) a k tomu připojiti 7. Prohlášení (Nyilatkozat). Nutno přiložiti k listinám 8. Vysvědčení o bydlišti (Lakás-bizonyítvány), a posléze má-li vše býti bez kolků, třeba od obecního úřadu přítomného bydliště dáti si vyhotoviti 9. Vysvědčení chudoby (Armutszeugnis, Szegénységi bizonyítvány.) Nyní v Čechách přicházejí častěji případy sňatkův uherských občanů. Všechny blankety opatří Cyrillo-Methodějské knihkupectví. Praha-I.

IV. Na urychlení úřední cesty jest vhodné, přiloží-li žadatel zmíněný dvoukorunový kolek a 45 haléřovou poštovní známku hned k žádosti podle uvedených pravidel kolkované, když ji posílá správci matrik nebo místožupanu (purkmistru) a požádá adresáta, by veškeré listiny, vysvědčením o prohláškách nebo dispensačním dekretem doplněné, královskému uherskému ministerstvu spravedlnosti přímo předložil.

Není-li uherských kolků a poštovních známek, jest zaslati jejich peněžitou cenu v hotovém.

K tomu budiž ještě následující poznamenáno:

Prohlášky vykonati přísluší správci matrikové obce, kde uherský snoubenec má nejméně po tři měsíce své řádné bydliště nebo — nemá-li bydliště — aspoň tam se zdržuje. Nemá-li však snoubenec ani bydliště v Uhrách, ani se tam nezdržuje (jakž tomu skoro vždycky bude při sňatcích uherských státních občanů bydlících v Ra-



kousku), povolán jest vykonati prohlášky správce matrik uherské domovské obce, a kde by ani této nebylo možno vypátrati, obce rodné a výpomocně prvního matričního okresu peštského.

Žádost o prominutí prohlášek svědčiti má místozupanu té stolice, v níž by podle předcházejících pravidel měly prohlášky vykonány býti, nebo v královských svobodných městech purkmistru, v případě oděření ministru vnitra. Aby dosaženo bylo prominutí prohlášek, dostačí povšechně důvody také u nás podle církevního a státního práva k prominutí prohlášek postačitelné. (Z kníž. arc. konsistoře v Praze, dne 6. května 1910.)

#### Změny náboženské uherských státních příslušníků v Rakousku.

Nesprávným pochopením rozhodnutí cís. královského nejvyššího soudního dvora ze dne 19. února 1891. č. 14.598, (srovnej rozhodnutí správního dvora ze dne 13. února 1891), že platnost změn náboženských cizozemců má býti posuzována dle zákonných ustanovení jejich příslušného státu, byli konvertující, uherští státní příslušníci, ač konversi svou již oznámili příslušnému rakouskému politickému úřadu, duchovními správci poukazováni, aby ještě konversi svou dle uherského zákonného nařízení čl. LIII: 1868 oznámili, t. j. aby úmysl svůj sdělili u přítomnosti dvou svědků svému příslušnému duchovnímu správci a totéž sdělení aby opětovali v době zákonem blíže označené.

V konkrétním případě musil konvertita, který neměl žádného systematisovaného duchovního správce, obrátiti se na duchovního správce své rodné obce v Uhrách, čímž jemu veliké samozřejmě zbytečné obtíže a výlohy způsobeny byly.

Upozorňujeme, že dle nařízení c. k. ministerstva kultu a vyučování, ze dne 18. ledna 1869 (ř. z. č. 13) k zákonu ze dne 25. května 1868 (ř. z. č. 49) kompetence rakouských úřadů ve věci té není omezena státní příslušností konvertitů. Proto také může uherský státní příslušník svou konversi platně oznámiti rakouskému politickému úřadu svého domicilu a není nutno, aby

ji oznamoval dosavadnímu svému duchovnímu správci v Uhrách.

Poněvadž pak právní schopnost konvertity do Uher příslušného musí býti posuzována dle uherského zákona, připomíná se, že uherští státní příslušníci smí konvertovat po dosažení 18. roce věku svého; rakouský příslušník dle výnosu královského uherského ministerstva kultu a vyučování ze dne 11. září 1881 konvertovati smí v Uhrách nikoli dle uherského zákona po dokonání 18. roce, nýbrž dle rakouského zákona po dokonání 14. roce věku svého, ovšem musí se míti na zřeteli modalitu předepsané uherským zákonem čl. LIII: 1868 § 3. (Ord. list v Praze z r. 1909 čís. 4.)

#### Sňatek uherských státních příslušníků v Rakousku.

Při projednávání sňatku uherských státních příslušníků v Rakousku častěji se přihodilo, že duchovní správce vyžadoval nejen vysvědčení způsobilosti k uzavření sňatku t. j. povolení (tanusitvány) vydané král. uherským ministrem spravedlnosti, ale také list prohlášení (kihirdetési bizonyitvány) vydaný král. uherským matričním úředníkem.

Dáváme tímto na vědomí, že povolení vydané ministrem spravedlnosti (tanusitvány) vydáno jest na základě svrchu uvedeného prohlášení listu (eventuelně na základě dispense od prohlášek); jest tedy prohlášení list již obsažen v povolení ministerském; není tedy třeba předložení prohlášení listu žádati. (Ord. list 1909 č. 5.)

#### Průkaz křtu při církevních oddavkách v Uhrách.

Poněvadž jest v Uhrách blízká doba, kdy některý ze snoubenců přinese jako průkaz k oddavkám toliko rodný list (výťah z civilní matriky), z něhož není zřejmo, zda snoubenec byl pokřtěn, stanovil nejdůst. uherský episkopát v konferenci ze dne 10. list. 1909, aby při snoubencích, kteří se narodili po zavedení civilních matrik, nejprve bylo zjištěno, byli-li pokřtěni. K účelu tomu jsou duchovní správcové povinni napsati zdarma »ex offio« křestní list a to nikoli snoubencům samým, nýbrž k žádosti dotyčného taniho úřadu. Sdělujíce toto usnesení nejdůst. uherského episkopátu s důstojným duchovenstvem, přejeme si, aby v případech,



kde křest snoubence narozeného v Uhrách jest pochybným, požádalo o »ex offio« křestní list onen farní úřad, kde snoubenec dle svého tvrzení nebo dle civilního rodného listu byl pokřtěn. (Kn. arc. konsistoř v Praze, dne 1. července 1910.)

**Sdělení c. k. místodržitelství ze dne 17. června 1898 čís. 16.061 o příčině vysvědčení o způsobilosti ke sňatku uherských státních občanů, jenž má býti uzavřen na smrtelném loži.**

Na dotaz, zdali v oněch případech sňatků uherských příslušníků v Rakousku, ve kterých smí se po rozumu výnosu c. k. ministerstva vnitra ze dne 15. července 1897 čís. 14.906, pro blízkou smrti hrozící nemoc jednoho, třeba neuherského nupturienta předsevzítí sňatek bez předchozích ohlášek v Uhrách potažmo bez průkazu dispense od těchto ohlášek, je přípustno, aby se ohledně uherského snoubence upustilo od požadavku vysvědčení o způsobilosti ke sňatku, sdělilo c. k. ministerstvo vnitra výnosem ze dne 3. března 1898 čís. 5999 ve shodě s c. k. ministerstvem spravedlnosti, že v případech těchto úleva toho způsobu místo má, a že oddávky za opatrnosti § 86. v. z. obč. (přísaha snoubenců, že není známa překážka) vykonány býti mohou, aniž uherský snoubenec vysvědčení takové předložil. (Ord. list v Praze z r. 1898 str. 57.)

**Smlouva uherských, ale v cizině bydlících snoubenců o nábož. vyznání dítek ze smíšených manželství.** Na základě čl. XXXII. uher. zák. z r. 1894, mohou se snoubenci, kteří náležejí ke dvěma různými — z přijatých (reziptert) nebo zákonem uznaných — náboženským vyznáním před uzavřením sňatku jednou pro vždy dohodnouti o tom, mají-li všechny jejich dítky náležeti resp. býti vychovány ve vyznání otce nebo matky. Tato smlouva jest však jen tehdy platnou, byla-li uzavřena před královským notářem, královským okresním soudcem, starostou nebo vrchním stoličným soudcem, a byly-li zachovány všechny předepsané formality. — Poněvadž uherským státním příslušníkům, kteří se v Rakousku (Chorvatsku, Slavonii, Bosně a Hercegovině) zdržují, často je velmi obtížno tuto smlouvu před

jmenovanými uherskými úředními osobami uzavřítí, tázal se apoštolský polní vikariat uherského ministra spravedlnosti, zda uherští, ale v Rakousku bydlící státní příslušníci zmíněnou smlouvu právoplatným způsobem na základě rakouského zákona ze dne 20. května 1868, z. ř. č. 49. mohou uzavřítí před c. k. okresním soudem nebo c. k. notářem, a zda pak tato smlouva uherským smlouvám se vyrovná. Uherské ministerium spravedlnosti odpovědělo apoštolskému polnímu vikariatu výnosem H 4463 J. M. 1902-I. ze dne 6. května b. r., že smlouva o dítkách dle zákona čl. XXXII. 1894 jen před uherskými úřady (totiž král. notářem, král. okr. soudcem, starostou, vrchním stoličným soudcem) uzavřena býti může, a že smlouva uherského státního příslušníka uzavřena před cizozemským úřadem není platnou; dále se tato smlouva na základě § 1. výnosu uherského ministeria spravedlnosti a ministerii věcí duchovních a vyučování a vnitra č. 1674 ze dne 29. června 1895 osobně nebo plnomocníkem resp. dvěma plnomocníky — pro každého snoubence zvláštním — kterým pak jest se dostaviti k uherskému úřadu, uzavřena býti může. Listiny, kterými se plnomocníci ustanovují, a které v cizozemsku sepsány jsou a domácím příslušným úřadům předloženy býti mají, pověřují v cizozemsku všeobecně k legalisování podpisů (znamení) oprávněné orgány. Poněvadž dle instrukce Apošt. Stolice: »Quem Romanus Pontifex« ze dne 22. května 1841 a »Etsi Sanctissimus« ze dne 15. list. 1858 círk. požehnání smíšeným sňatkům dle předepsaného obřadu diecésního rituálu jen pod tou podmínkou, že katolický křest a vychování dítek je zaručeno, uděleno býti může, proto je nutno k žádostem o dispens od překážky různého vyznání, je-li ženich uherským státním příslušníkem, předložiti smlouvu, jak ji uvedený výnos uherského ministeria spravedlnosti předpisuje. Jedná-li se však pouze o nevěstu, která je do Uher příslušná, postačí soukromá dle rakouských zákonů přípustná smlouva, poněvadž nevěsta sňatkem uzavřeným s rakouským (chorvatským, slavonským, bosenským, hercegovinským) státním příslušníkem ztrácí bez tak státní příslušnost. (Ord. list v Praze z r. 1905, str. 128.)



Rakušané v cizině manželství uzavírající řídí se manželskými zákony té země v níž se zdržují, ale spolu musejí se vykáhati, že úplně vyhovují zákonům rakouským dle § 4, obč. zák. rak. Vysvědčení čili certifikát o vyplněných podmínkách vydávají rakouské politické úřady.

Žádosti za udělení politické dispense k uzavření sňatku a přílohy k nim jsou dle prohlášení c. k. ministerstva financí ze dne 19. ledna 1909 čís. 2909/V. kolku prosty v tom případě, jde-li o uzavření sňatku osobami v konkubinátě žijícími a doložena-li žádost ta vysvědčením nemajetnosti. Dle pol. tar. 117/m. zákona ze dne 9. února 1850 ř. z. č. 50. vystavené matr. listy k oddávkám chudých osob, spolumylčících pro farní úřad v . . . . jsou bez kolků. (Ord. l. arc. pr. z r. 1909 č. 2. str. 21.)

Prohlášky snoubenců činí příslušný farář, v jehož osadě snoubenci bydlí dle § 71 obč. zák. rak. nejméně šest neděl; ve věci této různí se zákons větský v Rakousku od zákona církevního v dekretu »Ne temere«, jenž mluví pouze o pobytu 4 nedělním.

Dekretem nejdůst. konsistoře v Praze, ze dne 12. ledna 1893 čís. 9999 dovoleno pro Prahu a předměstí, t. j. Holešovice-Bubna, Karlín, Líbeň, Žižkov, Olšany, Vinohrady, Nusle, Smíchov a Košíře, aby snoubenci, kteří mají pouze quasi domicilium a v některém farním obvodě pražském bydlí, nemusili býti prohlášeni tam, kde jest buď obec domovská nebo po případě jejich obec rodná, když vůbec po celý rok bydlili v Praze nebo v některém z uvedených předměstí. Jest totiž zvyk, že »vagi« mají býti s dovolením biskupským prohlášeni netoliko v obci, kde se právě zdržují, nýbrž i v obci domovské, po případě nedá-li se tato zjistiti, v obci rodné.

Velmi často se stává, že snoubenec opouští své dosavadní bydliště a odebírá se na př. k rodičům a nebo příbuzným, aby tam zůstal až do své kopulace. Tím však vysazuje se okolnosti, že znova musí býti prohlášen v novém svém sídle.

Je-li nutno, aby snoubenci neplnoletí a nemající rádného bydliště byli prohlášeni v místě, kde jest je-

jich obec domovská či po případě obec rodná, povinen jest duchovní správce tohoto místa úřední cestou »ex offio« podati zprávu o výsledku ohlášek příslušnému faráři (sponsae).

Prohlášky vykonané mají platnost šestiměsíční, jak uznává i Instructio austriaca v § 64. i obč. zák. rak. v § 73. Ani církevně (Instr. austr. § 70.) ani státně (§ 78. obč. zák.) není dovoleno kopulovati bez prokázání se potřebného prohlášeního listu. Koncil pražský z r. 1860 výslovně žádá, aby sňatek nebyl konán toho dne, kdy vykonána byla poslední prohláška.

#### Prominutí prohlášek.

Církev i stát v případech závažných může od předepsaných prohlášek udělit dispens. Dispens ode dvou prohlášek tedy pro: »j e d n o u z a t ř i k r á t« církevně udílí okresní vikář, tedy v Praze t. zv. městští vikáři, státně pak okresní hejtmanství, v Praze magistrát. Jest však vůlí nejd. k. a. konsistoře, aby po pravidlu ona v Praze a předměstích udělala dispens od dvou prohlášek a z vážného důvodu teprve páni vikáři měst. obvodů. V každém případě je taxa 4 K. Z vážných důvodů civilní úřady ochotně vývěsní lhůtu zkrátí i na 8 dní, oč arci musí býti požádány. Tak na př. Sponsus luter. v. a Sponsa katol. bydlili na předměstí pražském. Prošly prohlášky v katol. kostele a pastor v Praze, do jehož farnosti ženich náležel, byf na předměstí bydlil, se zdráhal vydati prohlášení list, ač včasné o prohlášky byl žádán. I došel ženich k pastorovi se dvěma svědky s dotazem, zda vydá prohlášení list. Odepřel též; i byl ženichem na to ihned dožádán pražský magistrát, anť farní úřad pastorský nacházel se v obvodu magistrátu pražského, o prohlášky. I prohlásil s osmidenním vývěsem ohlášky (bylo před adventem na spěch) pražský magistrát, snoubenci tolikéž na radnici v předměstí pražském byli prohlášeni a sňatek mohl býti zavčas uzavřen. Jinak písemnou intervencí hejtmanství u pastora bylo by se vše zdrželo, an pastor do osmi dnů je vázán odpovědí.



Dispens tato uděluje se z těchto příčin kanonických: α) tempus clausum iam proximum; β) nemoc snoubence některého; γ) pokročilé těhotenství nevěsty s nebezpečenstvím porodu před oddavkami; δ) periculum bonae famae, gravis erubescencia et pudor; ε) změna bydliště; ζ) zlomyslné překážky, aby sňatek byl uzavřen.

Prominutí ode všech překážek může býti uděleno jen z příčin nejvážnějších a to církevně biskupem anebo generálním vikářem; jsou-li snoubenci z různých diecézí stačí dispens z té diecéze, kde má býti sňatek uzavřen, tedy pravidelně od biskupa nevěstina. Dispens státní uděluje místodržitelství.

Jde-li o snoubence in articulo mortis přísluší pro obor církevní právo dispensace ode všech prohlášek dle § 8. instrukce českého episkopátu z 3. června 1868 všem duchovním správcům vůbec, farářům i kaplanům, a kdyby snad nemohli uvedení, pak Ordinariát uděluje právo dispense i jinému knězi — zvláště v nemocnicích, pokud kněz ten aspoň trvá ve svazku církevním (byť na př. byl suspendován). Státní dispens uděluje buď hejtmanství či magistrát, ano dle § 86. obč. zák. rak. ve svrchovaném nebezpečství i představený obce či města. Snoubenci však jsou povinni přísahou přede dvěma svědky a duchovním potvrditi, že nevědí o ničem, co by manželství jejich bylo na překážku. (Přísaha manifestační). Podobnou přísahu žádá § 86. a § 87. obč. zák. rak. vzhledem k překážkám státním.

Již dříve bylo řečeno, že dispens ode tří prohlášek bývá udělena jen v okolnostech nejvážnějších. Instructio austriaca vypočítává případy ty v § 82: 1. Articulus mortis unius vel alterutrius sponsi; 2. occultus concubinitus pseudoconiugum. V tomto případě po dodržení dispense slaví se oddavky tajně. Viz § 84. Instr. austr. a § 87. obč. zák. rak. Týmž zákonem dovoluje faráři, aby v žádosti o dispens prohlášek domnělých manželů jména jejich zamlčel. Stává-li ovšem v cestě zamýšlenému řádnému manželství nějaká překážka, nesmí býti dána dispens od prohlášek dříve, dokud není dispensována ona překážka. — Jde-li o

konvalidaci manželství neb o manžele občansky oddané a přející si nyní uzavřít i církevní sňatek, nebo jde-li o manžele, kteří uzavřeli smíšené manželství před pastorem a nyní chtějí i před církví řádně býti uznáni za manžele — dostačí pouze církevní dispens od tří prohlášek. Po dispensi ode všech prohlášek jest však složití snoubencům manifestační přísahu před farářem a dvěma svědky, že nejsou si vědomi překážek církevních (§ 85. Instr. austr.) V jiných pak případech žádá podobné přísahy i zákon občanský v §§ 86. a 87. vzhledem k překážkám státním.

Při prohláškách osob ovdovělých bývá také uvedeno jméno i příjmení strany zesnulé i stav a jméno rodičů snoubenců. Jde-li o prohlášky osoby, jejíž sňatek uznán byl za neplatný a p., nečiní se v prohláškách zmínky o této okolnosti. Jde-li o snoubence z lože nemanželského pošle, neužije se v prohláškách výrazu »nemanželský«, nýbrž pouze N. N. syn či dcera N. N. Obdobně při snoubencích akatolicích se nemá uváděti náboženství při ohláškách.

#### Prohlášky rezervistů.

Pastoralblatt für die k. u. k. Militär- und Marine-Geistlichkeit přináší v čís. 6. roku 1909 následující vynesení:

»Dle církevního a u nás v Rakousku i dle občanského zákona jest třeba, by každý, kdo chce vstoupiti do stavu manželského a nebydlí do 1. prohlášky celých šest neděl v místě (ať již svého domicilu nebo quasidomicilu), prohlášen byl i v té farnosti, ve které naposledy aspoň po celých šest týdnů se zdržoval. — Poněvadž rezervisté sňatek manželský často hned po opuštění aktivní služby uzavřítí chtějí, bývá potřebí, aby byli prohlášeni i od svého dřívějšího parcho proprio, což často dosti se protáhne, zvláště sloužil-li dovolenec u vojenského oddílu, který byl dislokován v cizích okresích sborových. Aby tu odpomoženo bylo, zmocňují se polní superioráty, aby rezervisty, kteří se domu vrátili a sloužili u vojenských oddílů dislokovaných v cizích okresích sboro-



vých, prohlásili u polního seniorátu jich domova nebo jejich nynějšího bydliště, bez ohledu na dřívější jich příslušnost.«

Dávající důst. pp. duchovním správcům toto na vědomí, připojujeme, že veledůstojný c. a k. polní superiorát 8. sboru v Praze projevil přípisem svým ze dne 22. prosince 1900 č. 1897 ochotu, že v případech, ve kterých prohlášky rezervistů dle § 72. obč. ob. zák. a vojenské duchovní správy bude třeba vykonati, tuto záležitost obstará.

Žádosti o prohlášky takové buďtež tedy řízeny na veledůst. c. a k. polní superiorát v Praze-III., čímž se věc rychleji vyřídí. (Z kn. arc. Ordinariátu v Praze, dne 5. ledna 1910.)

#### Překážky a závady manželské.

Církevní právo vypočítává těmito mnemotechnickými verši překážky a závady manželství: Error, conditio, votum, cognatio, crimen, cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas, aetas, affinis, si clandestinus et impos, si mulier sit rapta loco nec reddita tuto; haec socianda vetant connubia, facta retractant. Toť jsou impedimenta dirimentia. K ním pak řadí se impedimenta matrimonium prohibentia: Incestus, raptus sponsatae, mors mulieris, susceptus propriae sobolis, mors presbyteralis vel si poeniteat solemniter, aut moniale accipiat: prohibent haec coniugium sociandum. Mimo to jsou závady: Ecclesiae vetitum, tempus, sponsalia, votum, mixtaque religio, si proclamatio desit, impediunt fieri, permittunt facta teneri. Ve spisku tomto promluvíme však o překážkách a závadách, jež se častěji vyskytují.

*Impedimentum consanguinitatis* (p o k r e v e n s t v í).

Consanguinitas je řada osob tělesně pocházejících od jednoho a téhož původce (stipes). Společný tento původce může býti buď muž nebo žena, od nichž přímo či nepřímo odvozují svůj původ osoby v této řadě pokrevenské. Příbuzenstvo pokrevní může býti počestné (consanguinitas honesta) — pochází-li z řádné

uzavřeného manželství; nebo jest nepočestné (c. inhonesta, illegitima), pochází-li z obcování mimomanželského.

Řada osob ve vztahu pokrevenském jest pak dvojí: buď tak zv. linie přímá (linea cons. recta), pokud nalézají se v ní osoby, jež mají netoliko jediného původce, ale i mezi sebou jsou v tom poměru, že jedna od druhé původ svůj odvozuje (praděd — děd — otec — syn), nebo tvoří tak zv. linii pobočnou (linea collateralis, transversa), pokud jsou v ní zastoupeny osoby mající sice jednoho a téhož původce společného, ale vzhledem k sobě jedna od druhé nepochází (syn, dcera). Linie přímá počítaná od dítky k původci sluje vzestupná, od původce k potomkům sluje sestupná. Linie pobočná je buď stejnoměrná, jsou-li v ní zastoupeny osoby od společného původce stejně vzdálené (l. col. aequalis), — nazývá se pak nestejnoměrná (inaequalis), jsou-li osoby od původce společného vzdálené nestejně.

Pokrevní příbuzenstvo osob v linii pobočné, jež pocházejí z téhož otce a z téže matky, nazývá se pokrevní příbuzenstvo oboustranné (bilateralis); pokrevní příbuzenstvo osob pocházejících od téhož otce, ale od různých matek, aneb od téže matky, ale od různých otců, nazývá se jednostranné (unilateralis).

Stupně příbuzenstva počítají se buď dle způsobu kanonického (německého), nebo dle způsobu občanského (římského).

Způsob počítání římského (občanského) zachovává se i v občanském zákonníku rakouském a řídí se dle pravidla: *Tot sunt gradus, quot sunt generationes* čili *tot sunt gradus, quot personae stipite dempto*. Církevní právo shoduje se s občanským, pokud se týče linie přímé; liší se však v linii pobočné.

1. V pobočné linii stejnoměrné (l. col. aequalis) počítá se tolik stupňů příbuzenstva, o kolik dotyčná osoba vzdálená jest od společného původce.

2. V pobočné linii nestejnoměrné (l. col. inaequalis) počítá se pak tolik stupňů příbuzenstva, o kolik vzdálená jest osoba společnému původci vzdálenější. Ale mimo to při počítání stupňů v pobočné linii ne-



stejněměrné upozorňuje se spolu i na stupeň příbuzenstva, o který vzdálená jest osoba společnému původci bližší. Upozornění toto děje se obvyklým rčením: »tangens na př. quartum (gradum) nebo mixtus cum tertio (gradu).

Dle práva církevního je *pokrevní příbuzenstvo v linii přímé překážkou manželství zrušující do nekonečna*, s čím souhlasí i zákon občanský v § 65.

Dle práva církevního je pak *příbuzenstvo pobočné linie překážkou manželství zrušující až do stupně (kolena) čtvrtého včetně*, dle zák. obč. § 65. toliko do stupně druhého včetně a to i v příbuzenstvu čestném i nečestném počítáno dle způsobu kanonického.

#### *Affinitas (švakrovství).*

Z tělesného svazku dvou osob — muže a ženy — povstává tak zv. švakrovství (affinitas) a to buď švakrovství počestné (af. legitima) a to mezi jedním z manželů a pokrevními příbuznými strany druhého. Svazek tento trvá pak i po smrti jednoho z manželů. Právo církevní uznává i švakrovství vzešlé z obcování mimomanželského (af. illegitima). Občanský zákon rak. v § 40. uznává jen švakrovství pocházející z manželství řádně uzavřeného. Stupně švakrovství počítají se v právu církevním dle pravidla: *in qua linea et in quo gradu aliquis est uni connubentium consanguineus, in eadem linea et in eodem gradu est alteri connubentium affinis.*

Švakrovství (affinitas) zrušuje manželství  $\alpha$ ) v linii přímé vůbec do nekonečna;  $\beta$ ) v linii pobočné (aff. honesta) až do stupně čtvrtého včetně a aff. inhonesta až do stupně druhého včetně. Viz instr. austriaca §§ 30, 31, 32. Dle zákonníka občanského v § 66. švakrovství ruší manželství v linii přímé vůbec, v linii pobočné toliko do stupně druhého včetně dle počítání kanonického.

Jest patrné, že affinitas povstává jen mezi jedním z manželů a mezi pokrevními příbuznými druhého z manželů; proto mohou uzavíratí sňatky beze vší dispense:

- $\alpha$ ) dva bratři s dvěma sestrami,
- $\beta$ ) jeden bratr s matkou, druhý s dcerou této matky,
- $\gamma$ ) jedna dcera s otcem, druhá s jeho synem,
- $\delta$ ) otec a syn s matkou a dcerou,
- $\epsilon$ ) bratr a sestra s jedné rodiny se sestrou a bratrem druhé rodiny,
- $\zeta$ ) pastorek s matkou, s dcerou nebo se sestrou svého otčima nebo své macechy,
- $\eta$ ) pastorkyně s otcem, synem, bratrem svého otčima nebo své macechy,
- $\theta$ ) vdovec zesnulé sestry s vdovou zesnulého bratra této sestry,
- $\iota$ ) muž postupně s dvěma vdovami, jichž manželé byli bratři,
- $\kappa$ ) otčím ovdovělý se vdovou po svém pastorku,
- $\lambda$ ) dva vdovci navzájem mohou se oženiti se svými dcerami.

Ordinariátní list pražský z r. 1900 str. 29 napomíná:

Nikdo se nezasnubuj s osobou pokrevně příbuznou nebo sešvakřenou. Sňatky takové až do čtvrtého pokolení včetně zakazuje církev svatá z důvodů náboženských, z důvodů mravnosti, jakož i se zřetelem k duševnímu i tělesnému blahu potomstva. V mnohých případech možno sice od překážky pokrevenství nebo švakrovství dosíci prominutí, kteréž církevní vrchnost (sv. Otec anebo biskup) udílí, jsou-li k tomu závažné důvody; ale i pak, když dispens byla udělena, zůstávají sňatky takové co do následků svých vždycky na pováženou.

Stejně jako pokrevní příbuzenstvo a švakrovství jest i kmotrovství při sv. křtu a biřmování překážkou manželství. Nemohou tedy v dovolený sňatek vejítí kmotr s dívkou, kteréž stál kmotrovstvím; dále nemůže uzavíratí kmotr sňatek s ovdovělou matkou dítky, jemuž byl kmotrem, ani nemůže kmotra při sv. biřmování pojmati za manžela ovdovělého otce biřmo-



vanky. Od tohoto tak zv. duchovního příbuzenstva (*cognatio spiritualis*) nutno mít dispens od vrchnosti církevní. Viz Instr. austr. § 27. Zákon občanský překážky té nezná.

*Překážka vzniklá z adopce (cognatio legalis).*

»*Cognatio legalis*« povstává z adopce, jestliže někdo cizí osobu přijímá za vlastní; tato cizí za vlastní přijatá osoba je buď svéprávná a její přijetí sluje *arrogatio*; nebo svéprávná není a její přijetí sluje *adoptio* ve smyslu užším. Tato adopce jest buď absolutní, jestliže osoba za vlastní přijatá stává se členem rodiny a otcovská moc nad ní přechází úplně v ruce toho, jenž adoptoval. Ale adopce může býti i neúplná, zůstává-li moc otecká i na dále při tělesném otci adoptovaného dítěte. Manželská překážka vzniká pouze z adopce absolutní čili úplné a zrušuje manželství mezi 1.) adoptujícím a adoptovaným se strany jedné a se strany druhé mezi adoptujícím a přirozenými dětmi a jich potomky, jestliže byli v době adopce pod právomocí adoptovaného. Důvodem je tak zv. »*paternitas legalis*.«

2.) Zrušuje manželství mezi přirozenými dětmi adoptujícího a mezi adoptovaným. Důvod jest tak zv. »*fraternitas legalis*.«

3.) Zrušuje manželství mezi manželkou adoptujícího a adoptovaným a mezi adoptujícím a manželkou adoptovaného. Důvod jest tak zv. »*affinitas legalis*«.

Instr. Austriaca v § 28. stanoví překážku manželství, jež vyplývá z tak zv. legální *paternity* a legální *affinity* a to pro vždy, tedy platnou i po smrti adoptujícího i po vymanění se adoptovaného z moci adoptujícího; *legalis fraternitas* je pak překážkou jen pokud tato *fraternitas* trvá.

Občanský zák. rak. v §§ 179—185. uznává právní poměr, který vzniká z adopce absolutní pro *foro ecclesiastico*; přihlížíme-li pak k § 183. lze znamenati důsledky tohoto právního poměru i pro *foro civili*. Pouhé přijetí dítěte ve schovanství, jak mluví § 186. obč. zák. rak., neukládá žádné zákonné závaznosti. Dispense z překážky »*cognatio legalis*« dojíti lze.

**Impedimentum ligaminis.**

Manželství mezi mužem a ženou způsobem platným a dovoleným uzavřeno jest nerozlučitelné. (Instr. Austr. v §§ 20, a 21). Nerozlučitelnost vyplývá i ze zákona přirozeného i božského a proto platiti má i o manželství na př. protestantském i o manželství nekřesťanském. Ale obč. zák. rak. přihlížeje k právu protestantskému dovoluje, aby sňatky mezi protestanty z určitých důvodů mohly býti rozloučeny a vypočítává důvody tyto § 115 (*cizoložství*; zločin, pro který jeden z manželů byl odsouzen k žaláři alespoň pětiletému; zlomyslné opuštění a nenavrácení se k rodině po celý jeden rok, ač stalo se i úřední vyzvání; úklady stromené životu jednomu z manželů druhým; nepřekonatelný odpor, pro který oba manželé žádají za rozvod), § 116. obč. zák. rak. dovoluje, aby z těchto důvodů žádala za rozvod strana protestantská žijící v manželství se stranou katolickou. Totéž dovoluje se i příslušníkům řecké církve nesjednocené dvorní dekret ze dne 20. list. 1820 a manželům bez vyznání § 2. zákona ze dne 9. dubna 1870. —

Samo sebou se rozumí, že katolická strana nesmí po rozvodu vejíti v nový sňatek po dobu života druhé strany, aniž strana nekatolická rozvedená smí uzavřítí nový sňatek se stranou katolickou. (Dvorní dekret ze dne 26. srpna 1814, pak ze dne 17. července 1835 a výnos ministerstva vnitra ze dne 22. října 1879). Důvodem jest *impedimentum catholicitatis*. Protože pak § 4. obč. zák. rak. váže státní příslušníky rakouské i v cizině žijící, aby dbali zákonů svého státu ve věcech důležitých, tedy i v manželství. Z toho důvodu nemožno a nesmějí u nás býti uznávána manželství tak zv. sedmihradská. § 507. zákonníka trestního hrozí trestem všem, kteří by v cizí zemi uzavřeli manželství bez ohledu na zákony svého státu.

**Impedimentum disparitatis cultus (manželství mezi křesťanem a nekřesťanem).**

Překážku tuto ve smyslu však poněkud jiném uznává také § 64. obč. zák. rak., jenž praví, že křesťané a osoby nevyznávající náboženství křesťanského,



nemohou mezi sebou vcházeti v platné smlouvy manželské. Rozdíl v nazírání zákona církevního a zákona občanského spočívá v tom, že zákon církevní za důvod této překážky udává křest (Instr. Austr. § 25), zákon občanský však vyznání. Tak nemohou na př. uzavřítí mezi sebou sňatek dle zákona církv. i státního katolík a židovka — ale dle státního zákona uzavřítí mohou na hejtm. mezi sebou sňatek ženich bez konfesse a židovka a vice versa.

**Překážka z opomenutí prohlášek.** Podle zákona církevního opomenutí prohlášek činí manželství pouze nedovoleným, ale nikoliv neplatným (Instr. Austr. § 65.). Občanský zákon rakouský naproti tomu tvrdí v § 69, že k platnosti manželství nutné jsou prohlášky a v § 74. mluví o platnosti prohlášek a z toho vyplývající platnosti manželství. Mimo to § 507, trest. zák. hrozí trestem všem, kteří nemajice dispense od povinných prohlášek — uzavřeli sňatek.

**Impedimentum votorum simplicium (sliby prosté).** Jsou to sliby jednoduché (vota simplicia) obvyklé v náboženských kongregacích i řádech a mimo to sliby učiněné v životě soukromém (1. slib čistoty; 2. slib vstoupiti do řádu; 3. slib přijati vyšší svěcení 4. slib nevstoupiti v manželství). Kdoby bez dispense vstoupil ve sňatek, hřeší, třebas jest jeho sňatek platný, ale ovšem nedovolený. Dočasný slib po vypršení lhůty sám ustupuje, ale prostý slib trvale učiněný musí býti vždy »ad hoc« dispensován na př. pro toto manželství; přestalo-li manželství a nové se obmýšlí, potřebná jest nová dispens. Občanský zákon nezná závazků ze slibů prostých.

#### Mixta religio, (sňatky smíšené mezi katolíky a nekatolíky.)

Ordinariátní list pražský z r. 1900 čís. 8. píše:

Dlužno varovati se tak zv. manželství smíšených t. j. sňatků mezi křesťanem katolickým a nekatolickým.

A. Církev katolická od takových sňatků rozhodně každého katolíka odrazuje z těchto příčin: 1. poněvadž k pravému štěstí manželskému co nejvíce je potřeba,

aby u obou manželů panovala jednota ve sv. náboženství, v učení o věčné spáse a cestě k ní; a právě tato jednota u věci nejdůležitější, nejněžnější a kteráž mysl lidskou nejhlob dojmá, chybí bohužel při sňatcích smíšených;

2. poněvadž při sňatku takovém katolický snoubenec vydává se v nebezpečství, že svou víru, jedine pravou, kterou Kristus Pán hlásal a církev svatá vždy věrně uchovává, ztratí nebo alespoň lhotejným v ní se stane;

3. poněvadž ve smíšených manželstvích náboženská výchova dítek bývá obyčejně nedostatečná, ano často docela nemožná;

4. poněvadž potomstvo z manželství takových obyčejně pro církev katolickou bývá ztraceno, z čehož církvi nezměrné ztráty již vzešly a stále jí údů ubývá; při nichž z různosti náboženského vyznání snadno povstávají různice, které blaho rodinné kalí. — Z těchto a jiných příčin odrazuje církev svatá se vši vážností od sňatků smíšených a varuje všechny katolické jinochy a panny, kteří mezi jinoverci žijí nebo později kdy mezi ně se dostanou, aby si nedělali známosti s osobami nekatolického vyznání, aby pak se od nich nedali svěsti k manželství smíšenému, které pro blaho duše tolik je nebezpečné. Nikdo nenásledujž u věci pro blaho časné i věčné tolik důležité, vzplanutí prchavé lásky; ani se nedej svěsti nižádnou časnou výhodou ani větším ziskem, nýbrž dbej hlasu církve katolické, Duchem svatým řízené, skrze niž učí a napomíná nás sám Kristus Pán: »Co jest platno člověku, byť — sňatkem bohatství a důstojenství, ano — i všecken svět získal, a na duši své škodu trpěl.« (Mat. 16, 26.)

B. Vejítí ve sňatek smíšený dovoleno jest katolickému křesťanu jen v tom případě, když: 1. jsou k tomu závažné důvody, o čemž duchovní vrchnosti rozhodovati náleží; 2. jsou-li zaručeny oddavky pouze před katolickým duchovním správcem; 3. poskytnou-li oba snoubencové předepsaných záruk, které záležejí v tom, že a) oba snoubencové se zaváží smlouvou písemnou k tomu, že dají veškeré dítky obojího pohlaví po katolicku pokřtíti a že je budou v katolickém



náboženství vychovávati; b) snoubenec katolický příslibí reversem, že všechny povinnosti svého náboženství bude plniti a se přičiní, aby strana druhá k poznání pravdy katolické víry přišla a ji přijala; anebo že se aspoň o to přičiní, aby svými zbožnými mravy a dobrým příkladem manžela (manželku) o pravdě náboženství katolického přesvědčil; c) snoubenec nekatolický se zaváže reversem, že katolické straně u vykonávání katolického náboženství žádných překážek nebude klásti. Ale i pak, když snoubenci všechny tyto záruky dali, církev svatá přece jen nerada udílí dispens, o níž pokaždé biskupa jest žádati. Nemůžet církev z důvodů výše uvedených smíšeného sňatku nikdy schvalovati; již proto ne, že — jak učí zkušenost — předepsané ony záruky, zvláště co se týče katolického křtu a katolické výchovy dítek, i když snoubenci k tomu se na místě přísahy zaváží, v manželství se pak nedodrží.

C. Katolíci, kteří bez oněch církví předepsaných záruk ve sňatek smíšený vcházejí, kteří následkem toho církevní dispense obdržeti nemohou a bez ní dají se oddati, prohřešují se těžce proti své církvi, proti sobě samým, proti potomstvu svému i svým spolubližním.

1. Proti sv. církvi hřeší, odpírajíce jí s úplnou rozvahou poslušnost ve věci tolik důležité;

2. proti sobě samým hřeší, vydávajíce se v nebezpečení, že se stanou u víře vlašnými neb od ní docela odpadnou;

3. proti svému potomstvu prohřešují se tím, že je až do kolikátého pokolení o statek olupují nejvzácnější: o sv. katolickou víru, jedině pravou, kterou po svých rodičích zdědili, jakož i o její milosti; tím, že připravují potomstvo své lehkovážně o tu sv. víru, za níž v prvních dobách křesťanských i všech dobách pozdějších nesčetní sv. mučedníci neváhali obětovati všechen statek svůj, svou krev i život svůj;

4. proti svým spolubližním prohřešují se pohoršením, jež jim dávají tím, že nedbajíce předpisů a požadavků církve svaté ve sňatek církevní vcházejí.

Za trest za tak mnohé a těžké provinění snoubenci tací pozbývají práva na svátosti, jimiž milost Boží se zprostředkuje v církvi katolické, v té církvi, kterou pohrdli a zarmoutili. I nenabudou práva toho dříve t. j. nemohou platně a hodně přijmouti svátosti pokání a sv. přijímání, dokud neosvědčí upřímnou lítost nad svou neposlušností, kteráž pro ně i pro potomstvo jejich tolik jest osudnou, a dokud své chyby neopraví neb aspoň o napravení její opravdově se nepřičiní.

#### Návod ke sňatku manželskému s tak zvanou *passivní* assistencí.

(Schválený v VI. sezení biskupské valné hromady dne 16. listop. 1901; viz Ordinariátní list arcidiec. pražské z r. 1902 str. 74. . .)

Rozdílnost vyznání je podle katolického práva manželského toliko záповědí a nikoli překážkou, nebo jinými slovy překážkou dovolenosti a ne překážkou platnosti sňatku manželského. Výborný »návod pro duchovní soudy císařství Rakouského v záležitostech manželských« ze dne 8. října 1856 stanoví v § 66. o této záповědí toto: »Církev nenávidí sňatků manželských mezi křesťany a odpadlíky od křesťanství. Také neschvaluje sňatků mezi katolíky a nekatolickými křesťany a své dítky před nimi varuje. — Pro biskupy rakouských diecézí v této příčině jsou rozhodujícími pravidly návody papeže Řehoře XVI. »Quum Romanus Pontifex« ze dne 22. května 1841 a papeže Pia IX. »Etsi Sanctissimus« ze dne 15. listop. 1858. Na základě těchto pro Předlitavsko platných předpisů *rozeznáváme co do tak zvaných smíšených sňatků trojí případ.*

I. p ř í p a d: *Snoubenci splní žádané podmínky.*

1. »ut coniux catholicus ab acatholico perverti non posset, quin

2. potius ille teneri se sciret ad hunc pro viribus ab errore retrahendum, sed

3. insuper ut proles utriusque sexus ex hisce coniugiis procreanda in catholicae religionis sanctitate omnino educetur.« (Návod ze dne 22. května 1841.)



4. »dummodo neque *ante* neque *post* matrimonium coram parochio catholico initum partes adeant ministellum acatholicum.«

Tato čtvrtá podmínka je přídavek v pětileté plnomoci k promíjení záповědi rozdílného náboženství. Ostatně rozumí se to samo sebou. Oba papežské návody ze dne 22. května 1841 a ze dne 15. list. 1858 přesně totiž stanoví nezbytné podmínky, ze kterých lze církevní záповěď rozdílného vyznání prominouti, ale neurčují způsobu, kterým by se žádoucí podmínky právně zajistily. Mají-li snoubenci různého vyznání slíbiti splnění předepsaných záruk ústně či písemně, zdali každý svým či společným vyjádřením, — o tom zmíněné římské instrukce nic nepředpisují. Tu tedy je ponechána volnost; ale přece je následující způsob asi zvláště hodný doporučení. Oběma snoubencům jest podle článku 1. zákona ze dne 25. května 1868, ř. z. č. 49, odst. 2. ještě před oddavkami uzavřítí smlouvy, že všechny dítky, kterými je Pán Bůh požehná, bez rozdílu pohlaví budou podle obřadu katolického pokřtěny a v katolickém náboženství vychovány. Co do způsobu předepsaných »cautiones opportunaе« Kongregace s. Officii v listě k biskupu Ottawskému v Kanadě se vyslovila, že se má žádati písemná smlouva. Smlouva se má přísahou potvrdití, když biskup nemá mravní jistoty, že snoubencové zůstanou věrni povinností, jež smlouvou na sebe vzali. (Reser. ze dne 17. února 1875.)

Podle »Responsa Congr. S. Officii ad Vicarium Apost. Gibilterrae de die 14. Dec. 1882« smí biskup plnomoci dispensandi super impedimento mixtae religionis jenom tehdy užítí, má-li katolická strana v jeho diecesi domicilium verum nebo quasidomicilium. Nekatolická strana musí slíbiti a revers vydati, že katolické straně nebude překážeti u svědomitém plnění povinností katolického náboženství a všeho zanechá, čím by ji od katolické víry mohla odvrátiti.

Katolická strana musí slíbiti a třeba-li i revers vydati, že v nastávajícím manželství chce plnití všechny povinnosti svého svatého katolického náboženství a se přičiňovati, aby nekatolická strana poznala pravdu katolického náboženství.

Vydání takových dvou reversů není zahrnuto ve čl. 1. zmíněného zákona, protože se netýká náboženského vychování dítek. Platnost takových reversů se sice in foro civili neuznává, ale in foro Ecclesiae zakládá se na povinnosti, kterou na se břeme dobrovolně učiněným a přijatým, mravně přípustným slihem, a proto ji církev uznává.

Poněvadž c. k. zeměbrana podléhá civilní duchovní pravomoci, platí pro její příslušníky nahoře uvedená ustanovení ve sňatcích smíšených. Zažádá-li tedy důstojník c. k. zeměbrany o prominutí překážky rozdílného vyznání, je mu mimo jiné záruky předložití řádně sepsanou smlouvu o křtu a katolické výchově dítek. Kdyby snad z důvodů zvláště důležitých nemohl hned takové smlouvy předložit, ale bylo by ji možno brzo, snad po oddavkách očekávatí, dostačil by revers, ve kterém ženich i jménem nevěsty svou »důstojnickou ctí« zaručuje předložení předepsané smlouvy. Duchovnímu správci však je v tomto případě vyžádati si u svého Ordinariátu potřebných pokynů. Splní-li se zmíněné tři, po případě čtyry podmínky, ale jenom tehdy, když se splní, jest podle uvedené Řehořské instrukce uzavření smíšeného manželství před katolickým duchovním správcem katolické strany církevně dovoleno. Proto se

1. promine církevní záповěď rozdílného vyznání papežskou fakultou, již sv. Apoštolská Stolica biskupům mimo obvyklé pětileté fakulty obyčejně na pět let uděluje, většinou s poznámkou, aby oznámili, kolik takových dispensí za pět let udělili. Pamatovati tu třeba, že jest v žádosti o dispens uvéstí vždy také ještě kanonické důvody. (Cfr. Instructio s. Congr. de Propag. fide super dispensationibus matrimonialibus »Cum dispensatio« ze dne 9. května 1877);

2. jest nutno snoubence se zvláštní svědomitostí poučiti. Katolickou stranu jest upozorniti na nebezpečnost smíšených manželství. Smíšené manželství nezbytně přivodí Communicatio in sacris cum haereticis; neboť vejíti ve sňatek s kacířem je totéž, jako s ním udělovati nebo přijímati svátost. (Benedicti XIV. De Synodo Dioec. lib. 6. cap. 5. n. 3.) Papež Lev XIII.



píše o smíšených manželstvech toto: »Illud etiam cavendum est, ne scilicet coniugia facile appetantur cum alienis acatholico nomine; animos enim, de disciplina religionis dissidentes, vix sperari potest futuros esse quoad caetera concordēs. Quin immo ab huiusmodi coniugiis ex eo maxime perspicitur esse abhorrendum, quod occasionem praebent vitatae societati et communicationi rerum sacrarum, periculum religioni creant coniugis catholici, impedimento sunt bonae institutioni liberorum, et persaepe animos impellunt, ut cunctarum religionum aequam habere rationem assuescant, sublato veri falsique discrimine.« (Encycl. »Arcanum divinae Sapientiae consilium« de die 10. Febr. 1885 ad finem);

3. *jest nutno snoubence třikráte prohlásiti bez udání jejich náboženského vyznání.* Kdyby se nekatolický duchovní správce zdráhal je prohlásiti nebo prohláskový list vydati, třeba nekatolickou stranu vyzvati, by podle §§ 1. a 2. zákona ze dne 25. května 1868, ř. z. č. 47, zažádala o prohlášky u c. k. okr. hejtmánství, v jehož okresu sídlí nekatolický duchovní správce, jenž prohlášky odepírá;

4. *katolický farář smí snoubence po katolicku odati,* vynechávaje toliko slavnou benedikci a mši sv. pro sponsis. »Nec matrimonia mixta sunt benedicenda, etiamsi obtenta dispensatione e tolerantia Sanctae Sedis in Ecclesia celebrentur.« (Coll. rituum dioec. Lavant. Morburgi 1896, str. 195. Schváleno Sv. Stolicí dne 4. února 1893, čís. 37./9.) Podle rozhodnutí římských dikasterií nesmí se ani mše sv. de die sloužiti, když by se zdálo, že tento obřad náleží k oddávkám. To patrno z odpovědi kongregace S. Officii de die 7. Jan. 1877 na 5. odstavec dotazu biskupa z Nancy: »An tuta conscientia in sua dioecesi tolerare posset, quod Missa non de sponsalibus, sed de die, omisso omni ritu benedictionis qualiscunque, coram talibus coniugibus celebraretur?« — Ad 5. detur responsum ut in Versaliensi feri a IV. diei 16. Jan. 1872, nempe:

Propositis a R. P. D. Episcopo Versaliensi nonnullis dubiis ad primum ita expositum: Utrum vigore clausulae: Exclusa tamen semper Missae celebratione,

quae apponitur in rescriptis de matrimoniis mixtis, prohibeatur tantum Missa pro sponsis cum orationibus et benedictionibus, uti in Missali Romano, an quaelibet Missa, etiam privata, quae celebretur coram sponsis non detur distincta sedes? Emmi Domini decreverunt respondendum esse: affirmative ad utramque partem, quando Missa celebretur cum omnibus expositis circumstantiis, ita ut ea habeatur tamquam complementum Caeremoniae matrimonii.« (Gaspari, Tract. de matrimonio Parisiis 1892-I. pag. 307—308);

5. lze katolickou stranu připustiti ke sv. svátostem;

6. je dovolen úvod katolické šestinedělky.

V některých diecésích panuje vzhledem na těchto šest bodů přísnější prakse, podle níž i v tomto prvním případě, kdy splněny všechny předepsané podmínky, parochus proprius smí při oddávkách vykonati jenom tak zv. »assistencia passiva«. Smysl zmíněné římské instrukce ze dne 22. května 1841 toho však nevyvádá. Že sv. Stolice netrvá na provedení plné přísnosti ustanovení o smíšených sňatcích, nýbrž při dispensovaných smíšených manželstvech připouští činnou assistenci s obřady předepsanými v rituále, patrno z uvedené instrukce »Etsi Sanctissimus« ze dne 15. listop. 1858, kde čteme: »Quod si in aliquibus locis sacrorum Antistites cognoverint, easdem conditiones (de mixtis coniugiis absque parochi benedictione aliquo ecclesiastico ritu celebrandis) impleri haud posse, quin graviora exinde oriantur damna ac mala vitanda, prudenti eorumdem Antistitum arbitrio committit (Sanctitas Sua), ut ipsi, salvis firmisque semper ac per diligenter servatis cautionibus . . . . iudicent, quando commemoratae conditiones de contrahendis mixtis hisce nuptiis extra Ecclesiam et absque parochi benedictione impleri minime possint, et quando in promiscuis hisce coniugiis ineundis tolerari queat mos adhibendi ritum pro matrimoniis contrahendis v rituále diecésním zákonnitě předepsaném, ovšem s vyloučením mše sv. a s náležitou úvahou všech okolností místa i osob a se svědomitým uvědoměním biskupů o pravdivosti a závažnosti všech okolností. Summopere



autem exoptat Sanctitas Sua, ut iidem sacrorum Antistites huiusmodi indulgentiam seu potius tolerantiam, eorum arbitrio et conscientiae commissam, maiori quo fieri potest, silentio ac secreto servant.» (Gaspari op. cit. I. pg. 308 seq.)

Které jsou to škody a zla, a co znamená dotčené silentium anebo secretum, vysvítá z rozhodnutí S. Congr. S. O. a 1862 in epist. S. Congr. de Propag. fide ad Vicarium apostolicum Maysuvii 4. Dec. 1862 (Gaspari opus cit. I. pag. 309 seq.). Tam čteme, že lépe je požehnati i sňatkům smíšeným z uvarování větší škody i zla; neboť

1. povstaly by snad různé stížnosti a zášť bludařů proti věřícím,

2. kdyby bylo nebezpečství, že by snad snoubenci odešli k pastorovi, faráře katolického úplně pominuvše;

3. hrozí nebezpečství, že strana katolická bude svedena k odpadlictví a také ovšem i dítky.

Biskupové pak velice opatrně a obezřele mají dávatí povolení k žehnání sňatků smíšených, aby tím neutrpkla církev na své vážnosti.

Jest známo, že v Rakousku zákon ze dne 31. prosince 1868 ve čl. II. ř. z. č. 4. z t. 1869 předpisuje: »Vcházejí-li v manželství příslušníci různých křesťanských vyznání, mají v přítomnosti dvou svědků před řádným duchovním správcem jednoho ze snoubenců nebo jeho zástupcem slavně prohlásiti, že k manželství přivolují. To se může také státi tehdy, když je prohlásil úřad politický, protože některý duchovní správce prohlásky odepřel. Snoubencům je v každém případě dovoleno, od duchovního správce strany druhé vymocí sobě požehnání sňatku, před duchovním správcem strany jedné uzavřeného.« V každém případě, kdy platnému a dovolenému smíšenému sňatku vadí netoliko záповěď rozdílného vyznání, nýbrž zároveň i jiná církevní překážka na př. pokrevenství, švakrovství, Apošt. Stolice vyhradila sobě udělení potřebné dispense, a biskupové směji jenom na základě zvláštní plnomoci dispensovati. (S. Congr. Inquis. ze dne 12./10. 1866.)

II. případ: *Snoubenci nesplní čtyři potřebné uvedené podmínky*: I tu lze ještě sňatek platně uzavřítí, ač nedovoleně (valide-illicite). V tomto případě mluví zmíněná římská instrukce ze dne 22. května 1841 . . . »tunc parochus catholicus aliusque sacerdos eius vice fungens poterit iidem nuptiis materiali tantum praesentia, excluso quovis ecclesiastico ritu, adesse, perinde ac si partes unice ageret meri testis, ut aiunt, qualificati seu auctorisabilis, ita scilicet, ut utriusque conjugis audito consensu, deinceps pro suo officio actum valide gestum in matrimoniorum librum referre queat.«

V tomto případě nastupuje tedy tak zv. »assistentia passiva«, při níž tedy farář nekoná žádného obřadu církevního, nýbrž prostě přijme prohlášení snoubenců, že spolu vcházejí ve sňatek manželský. Tímto jest forma Trident. zachována a sňatek jest platný, třeba nedovolený. Ovšem z toho plyne, že farář sňatek ten zapíše i do knihy oddaných. Při oddavkách, kde má katolický kněz jen vykonati »assistentiam passivam«, je třeba šetřiti těchto pravidel:

1. O prominutí záповědi nelze mluvití. Sv. Stolice uděluje na požádání biskupům plnemoc, promíjeti záповěď rozdílného vyznání, ale vždy s podmínkou, že »cautiones« od církve predepsané jsou zaručeny. 2. Snubní cvičení a protokol jest jako v prvním případě co nejsvědomitěji provésti. 3. Prohlásky jsou zakázány, protože prohlásky samy jsou již jakási assistence aktivní; proto ovšem nemůže a nesmí býti vydán ani prohlášní list. Instrukce Apošt. Stolice k biskupům rakouským ze dne 22. května 1841 prohlásek ani slovem se nedotýká. 4. Záповěden jest, jak se samo sebou rozumí, oddavkový obřad. Pominou se modlitby, žehnání prstenů, otázky atd., vůbec všechny úkony a zvyky — tedy ani svíčky nesměji se rozžehnouti, ani kříž postaviti aniž užítí svěcené vody. Farář nic nemluví a nečiní, nýbrž jen vyslechne prohlášení snoubenců, že vcházejí ve sňatek manželský. Nepochybil by však farář, kdyby snoubence mlčící a v rozpacích jsoucí přiměl k prohlášení otázkou: čeho si přejete? 5. Protože snubní požehnání musí se opomenouti, nemá se



svolení ke sňatku prohlásiti na místě svatém v kostele nebo v kapli, ale na jiném místě příslušném — nejlépe ve farní kanceláři. 6. Zakázáno jest farářů obláci se v roucho liturgické (rocheta — štola), ale smí býti oděn v šat přiměřený svému stavu a hodnosti (v talár . .) Sňatek uzavřený s passivní assistencí zapisuje se do matricy jako jiné sňatky, jenže rubrika oddávajícího zůstane nevyplněna, a v přítomnosti faráře připojí se slova: Coram me N. N. parochi — u přítomnosti faráře N. N., a není potřebí přídavku, »passive assistente.« Tímže (tabellárním a nikoli narrativním) způsobem píše se i oddavkový list. 7. Poplatek za oddavky se nesmí bráti, aby se snoubenci přesvědčili, že duchovní správce jednal z vyšších pohnutek. 8. Katolik, jenž nechce vejíti ve smíšené manželství za podmínek (cautel) předepsaných, nesmí býti rozhřešen ani před oddavkami ani po nich. Když však později kroku již neodvolatelného želi a poklesek svůj podle sil svých se snaží napraviti, může býti rozhřešen. 9. Církevní úvod katolické šestinedělky, která vešla ve smíšený sňatek s assistencí passivní, nevyplnění předepsaných podmínek — jest zakázán. Želí-li katolická matka hříchu svého a dá-li dítě katolicky pokřtiti a je katolicky vychovává, pak dovoluje se i církevní úvod šestinedělky. 10. Dají-li snoubenci dodatečně předepsané záruky, zachází se s nimi *po obdržení dispense* rozdílného vyznání a prohlásek, jako v prvním případě. Mají-li pak býti veřejně oddáni, použije se slov: »Matrimonium inter vos contractum Deus confirmet, et ego in facie Ecclesiae illud solemnizo.« Praxe, kterou jsme takto vysvětlili, byla zavedena instrukcí ze dne 22. května 1841 a schválena mlčky pozdější instrukcí »Etsi Sanctissimus« ze dne 15. listopadu 1858. K tomu je třeba dodati: Vadí-li sňatku mimo impedimentum mixtae religionis jiné impedimentum dirimens, jest passivní assistence vyloučena. Mimo to zakázány jsou protestantské oddavky před katolickými nebo po nich. Katolická strana, která ví o tom, že upadá do trestů církevních, přes to dá se oddati pastorem, upadá in excommunicationem latae sententiae Summo Pontifici specialiter reservatae, nač může i farář katolickou stranu upozorniti. — Když by strana

katolická hříchu svého želela a slíbila, že učiní vše, pokud bude moci, aby krok svůj napravila, je možno rozhřešení a censura pro foro interno.

Žádá-li nekatolický duchovní prohlášení list od katolického farního úřadu, budiž jednoduše napsán *list oddací* a doručen manželům. Za kolky a jiné potřeby smí katolický farář vzíti poplatky.

III. případ: *Snoubencové se vysloví, že uzavrou sňatek jen před nekatolickým duchovním.*

V tomto případě musí katolický farář *naprosto* odřeknouti své spolupůsobení k tomuto církevně neplatnému sňatku. Nesmí snoubenců prohlásiti, a kdyby jich prohlásil, domnívaje se, že uzavrou sňatek manželský dle řádu církevního, pak — prohlásí-li snoubenci, že dají se oddati před nekatolickým duchovním, nesmí jim vydati listu prohlášeního; jiné listy smí vydati pouze na žádost úřadu politického; křestní list ovšem snoubencům vydati smí.

Kdyby snoubenci již před nekatolickým duchovním správcem oddaní, žádali pak faráře katolického, aby sňatku jejich požehnal, pak musí farář se řídit přesně dle toho, co uvedeno v případě prvním dle rozkazu církve o uzavírání sňatků smíšených.

V tomto případě je nutno vyprositi si u biskupského Ordinariátu dispense od prohlásek církevních — pro foro civili jich potřeba není. Sňatek zapíše se do knihy oddaných bez čísla pořadového. Aby tedy neplatný sňatek v Předlitavsku nabyl platnosti církevní, třeba: 1. dáti cautely; 2. dispens super impedimento mixtae religionis; 3. absolutio katolické strany a censura; 4. uzavření sňatku coram parochi proprio catholico. — Odeprou-li snoubenci dáti cautely požadované od církve nebo předepsané podmínky, nastoupí passivní assistence způsobem ve druhém případě naznačeným.

#### O čase zapovězeném.

Církev sv. zakazuje svatební veselí od I. neděle adventní až do svátku Zjevení Páně včetně a mimo to o dnech prosebních, o suchých či kvatembrových středách a sobotách, o všech pátcích a vigiliích, na



keré připadá půst, ať je to den solius abstinentiae či den solius jejunii. Aby v čase zapovězeném oddavky — ovšem ve vší tichosti při zavřených dveřích chrámových a v časných hodinách ranních — konati se mohly, potřebí, aby z důležitých příčin bylo k tomu od biskupa vymoženo povolení.

#### Kněz oddávající.

(Vzhledem k dekretu »Ne temere« a k zákonům státním). Oprávněným knězem jest příslušný duchovní správce a jeho kaplan, kteří platně a dovoleně oddávají své farní příslušníky ve své farnosti. Mají-li oddati ve své farnosti snoubence cizí, potřebují dovolení (licentia) a delegace od faráře nevěstina. Farář (kaplan), který oddával napíše v příslušné rubrice: Per licentiam et potestatem delegatam. Aby mohl farář či kaplan *své farní příslušníky* oddati v cizí farnosti, potřebuje dle dekretu »Ne temere« delegace od faráře místa oddavek, při čemž zákon státní předpokládá pouhý souhlas místního faráře.

Má-li oddati farář či kaplan *cizí příslušníky v jejich vlastní farní osadě*, musí si dle dekretu »Ne temere« vyžádati od faráře místa oddavek *licence i delegace* a spolu *delegace* také dle zákonů státních.

Oddává-li farář či kaplan *v cizí farnosti příslušníky zase jiné farnosti* musí míti dle dekretu »Ne temere« 1. *od faráře místa oddavek* 2. *licenci od faráře nevěstina* a 3. dle předpisů státních *od téhož faráře nevěstina též delegaci*.

Oddává-li farář či kaplan *své farní příslušníky, ale v cizí farnosti*, musí dle »Ne temere« žádati *o delegaci faráře místa oddavek*, při čemž stát předpokládá jen souhlas téhož.

Kněz, který není duchovním správcem (na př. katecheta, kněz na odpočinku) smí ve farnosti, kde sám bydlí, oddati příslušníky této farnosti, má-li od faráře místa oddavek dle dekretu »Ne temere« i dle požadavku zákona státního delegaci od faráře místa oddavek; oddává-li tento kněz ve farnosti, kde sám bydlí, příslušníky farnosti cizí, musí míti dle dekretu

»Ne temere« 1. delegaci od faráře místa oddavek, 2. licenci od faráře nevěsty a 3. dle obč. zákona delegaci od téhož faráře nevěsty.

Jest starým zvykem křesťanským, aby oddavky spojeny byly se mší svatou, by snoubenci účastnými se stali hojných milostí mše sv. a při ní Požehnání božího sobě vyprosili pro nový svůj stav tolik důležitý a mnohdy tolik obtížný. Proto nelze schvalovati oddavek odpoledních, kteréž se smějí jen tehdy předsevzítí, udělí-li k tomu biskup ze závažných příčin povolení! — Svatební veselí budiž slušné a počestné. Slušnost mají zachovati i snoubenci i hosté jejich. Křesťanská dobročinnost budiž při tom pamětliva chudých a nuzných lidí, aby štedrou almužnou svolávalo se Požehnání boží na novomanžely. Snoubenci Bohu nejmilejší, jací vůbec žili, byli nejblahoslavenější Panna Maria a sv. Josef. Jejich mocné přimluvě buďtež vroucně doporučení všichni snoubenci nynější i budoucí! Ale nechť také všichni snoubenci opravdově se přičiní, aby onomu nejvznešenějšímu vzoru o ctnostech se podobali. —

#### Doplněk I.

*Přípustnost zápisu legitimace také na základě prohlášení stran učiněných před příslušným farním úřadem.*

(Dle výnosu c. k. místodržitelství ze dne 10. července 1907 č. 205.532).

Vedeno jsouc úmyslem, aby strany dle možnosti byly zproštěny nutnosti dostaviti se k politickému úřadu okresnímu k výslechu o případech, kdy se jedná o osvědčení legitimace nemanželských dětí nastalé potomním sňatkem rodičů v rodné matrice k nařízení politického zemského úřadu jako dohlédacího úřadu k matrikám, sdělilo sem c. k. ministerstvo vnitra výnosem ze dne 17. června 1907 č. 7215, dodatkem ke svému výnosu ze dne 7. listop. 1884 č. 12.350 (místodržitelský výnos ze dne 22. prosince 1884, číslo 87.841) toto:



Pro nařízení zápisu, o němž jde, do matriky (prohlášení otcovství, sňatek rodičů dítěte) není nezbytnou podmínkou, aby potřebná prohlášení stran stala se před politickým úřadem, naopak lze dotyčné nařízení vydati na základě prohlášení, která strany učinily řádnou formou před správcem matriky příslušným dle jich bydliště a náboženského vyznání.

Vykonávající tuto zásadu politické zemské úřady, budou zachovávat postup, že na základě prohlášení stran uvedeného způsobu nařídí zápis legitimace jen tehdy, když bude vyhověno těmto podmínkám: 1. Musí zde býti přihlášení k otcovství zcela způsobilé k zápisu do rodné matriky. Prohlášení to musí tedy obsahovat nejen doznání otcovství, nýbrž také výslovnou žádost muže doznávajícího otcovství, aby jeho jméno bylo zapsáno do rodné matriky;

2. muž doznávající otcovství musí za otce dítěte býti označen matkou dítěte. Přihlášení k otcovství musí se tudíž státi za přítomnosti a se souhlasem matky dítěte, leč by z jiných dokladů s plnou jistotou bylo lze seznati, že matka dítěte muže, který doznává, že jest otcem (zploditelem), označila za takového. Matka dítěte, byla-li přítomna přihlášení k otcovství, musí výslovně prohlásiti a svým podpisem potvrditi, že s tímto prohlášením souhlasí;

3. prohlášení stran staňte se přede dvěma svědky totožnosti, kteří výslovně potvrzují, že strany osobně znají, pak že muž, který doznává, že jest otcem, skutečně doznal, že jest otcem a žádal za zápis tohoto doznání a jména do rodné matriky;

4. protokol se stranami sepsaný musí správce matriky spolu podepsati;

5. bydliště stran a svědků buď v protokole výslovně uvedeno;

6. buď předložen rodný list nemanželského dítěte a oddací list rodičů (obé necht strany dodají);

7. nesmí býti pochybnosti o pravosti listiny sepsané o prohlášení stran. V tom směru je důležité a mohlo by ušetřiti další šetření, kdyby správce matriky

sám úřední cestou předložil dotyčnou listinu s doklady dodanými stranami svému příslušnému politickému úřadu k dalšímu opatření.

Zdali v jednotlivém případě, i když vyhověno jest zmíněným požadavkům, vzhledem k stávajícím poměrům (tak ku př. když dle stavu rodné matriky, ve které jest zapsáno nemanželské dítě, jest pochybnost o totožnosti matky dítěte s manželkou muže, který se doznává k otcovství) mají se konati další šetření, zejména též taková, s nimiž spojen jest výslech stran politickým úřadem okresním, zůstaveno jest politickému úřadu zemskému.

Podati naznačená prohlášení před správcem matriky z předu uvedeným, ponecháno jest dohodě stran se správcem matriky. Stranám jest tudíž jako dříve volno, aby své žádosti za osvědčení legitimace nemanželského dítěte, jež nastala potomním sňatkem rodičů, podali u politického úřadu okresního a zde též učinili dotyčná prohlášení, či aby jak žádost svou tak i prohlášení zmíněná učinili protokolárně u soudu, ve kterém případě odpadá přivzetí svědků totožnosti. — Protokoly, které správcové matrik se stranami sepiší v případech, o nichž v tomto výnosu bylo jednáno, jsou kolku prosty. (Výnos řízený na místodržitelství v Linci ze dne 5. prosince 1904 č. 53.208 zrušuje se tímto jako bezpředmětný).

Poněvadž správcové matrik nejsou povinni přijímati zmíněná přihlášení, nemají úředně k tomu býti přidržováni, ani strany formou úřední na ně poukazovány. — Pokud jde o formu, ve které má se v matrice provésti osvědčení legitimace per subsequens matrimonium nemanželského dítěte politickým zemským úřadem, nařizuje se, aby se to příště stalo ve všech případech takto:

»Dle výnosu místodržitelství ze dne . . . . . přihlásil se N. N. za otce tohoto dítěte a žádal výslovně za zápis svého jména do rodné matriky.

Dle oddacího listu . . . . . uzavřeli rodiče dítěte sňatek dne . . . . .«



Vzorec protokolu:

Protokol

sepsaný farním úřadem v . . . dne . . . za příčinou legitimace dítky Bohumila Jandery, narozeného v Praze čís. pop. . . dne . . . a zapsaného v knize narozených farního úřadu v . . . strana 576. »Já podepsaný N. N., rolník v N. č. . . okr. . . hejt. . . doznávám, že jsem přirozeným otcem zmíněného dítky Bohumila Jandery a žádám, aby jméno mé jakožto otce téhož dítěte do knihy narozených na příslušném místě za příčinou legitimace tohoto dítěte zapsáno bylo.« —

»Já podepsaná N. N. rodem Janderová z N. č. . . okr. . . hejt. . . , manželka N. N. rolníka v N. č. . . , doznávám, že týž můj manžel N. N., rolník v N. č. . . , jest přirozeným otcem výše jmenovaného dítky Bohumila Jandery. Souhlasím zároveň s prohlášením jeho a svoluji, aby jeho jméno jako otce mého dítěte Bohumila Jandery do příslušné knihy pokřtěných za příčinou legitimace tohoto dítěte zapsáno bylo.« —

»My dožádání svědkové J. V., mistr koželužský v N. č. . . a J. D., mistr kovářský v N. č. . . , doznáváme, že zde přítomné manželé N. N., rolníka v N. č. . . a N. N., rodem Janderovou, nejen dle jména, nýbrž i osobně známe, že zmíněný N. N. se před námi za přirozeného otce dítěte Bohumila Jandery, zrozeného mimo manželství z jeho manželky N. N., rodem Janderové, doznal a výslovně za souhlasu své manželky žádal, aby toto doznání a jméno jeho do příslušné knihy pokřtěných za příčinou legitimace zapsáno bylo.«

Na důkaz toho vlastnoruční podpisy otce a matky dítěte, jakož i dvou dožádaných svědků.

N. N., rolník v N. č. . . ,      N. N. rozená Janderová,  
otec dítěte.                              matka dítěte.

J. D. mistr kovářský v N. č. . . svědek.  
J. V. mistr koželužský v N. č. . . svědek.  
Farní úřad v N. . . , dne . . . roku . . .

Coram me N. N., parocho.

L. S.

(Ord. list v Praze z r. 1907 str. 99/100.)

Poučení o legitimaci nemanželských dětí.

Výnos c. k. ministerstva vnitra ze dne 27. listopadu 1859 č. 10.901 vyhražující veškerou změnu dat, doplňky a opravy v knihách matričních po vykonaném záznamu svolení zemského politického úřadu za souhlasu příslušného ordinariátu, nemá závaznosti 1. při dodatečném záznamu nemanželského otce, jestliže týž se svolením matky dítěte u přítomnosti dvou svědků a faráře, v jehož matrice nemanželské dítě zapsáno jest, za otce dítěte se přihlásí a osobně žádá, aby jeho jméno zaznamenáno bylo.

2. O legitimaci per rescriptum principis zpravovány bývají strany na základě cis. patentu ze dne 9. srpna 1854 (VI. 1. č. 208) c. k. soudem. Legitimace tato má právní platnost dnem, kterým udělena byla; soud pak se má postarati o provedení legitimace v příslušné matrice, t. j. c. k. soud formuluje přesně dodatek k závěru matričnickému; pošle jej zemskému politickému úřadu, a tento ve srozumění s ordinariátem nařídí příslušný dodatek. Nyní teprve smí duchovní správce legitimaci per rescriptum principis v matrice poznamenati. —

Při této příležitosti upozorňujeme na náš výnos ze dne 28. ledna 1903 čís. 1618 ex 1902 (Ord. list z r. 1903 str. 17.), že *klausule při legitimaci, kterou farář sám po zákonu provádí, zní: »Že jmenovaný . . . dne . . . r. 19 . . . za zploditele tohoto dítěte se svolením matky jeho a u přítomnosti dvou podepsaných svědků, kteří ho osobně i dle jména znají, před nižepsaným duchovním správcem se přihlásil a zapsán býti žádal, stvrzují svými vlastnoručními podpisy.*



Znění této formule jest upraveno dle patentu ze dne 16. října 1787, dle něhož poznámka v protokolu narozených toliko tehdy poukazuje totožnost označené osoby, je-li poznamenáno, že jako otec označená osoba přítomná faráři a kmotru dobře známa jest, že se k otcovství dítěte doznává a žádá, aby toto jeho doznání v křestním protokolu poznamenáno bylo. Není-li duchovnímu správci znám muž za otce se vydávající a jeho jméno, je nutno, aby dva duchovnímu správci jako věrohodní mužové, dobře známí svědkově potvrdili, že dobře znají muže za otce se hlásícího, že udané jméno jako jeho vlastní znají, a že týž výslovně chtěl, aby jeho jméno zapsáno bylo jako jméno otce tohoto nemanželského dítěte. — Prohlášení matčina, (je-li na př. mrtva), není nezbytně potřeba dle min. výnosu z 25./7. 1897 čís. 31.989 ex 1896 (místodrž. výnos z 3./2. 1897 č. 15.525).

Konečně upozorňujeme důstojné duchovní správce na bullu sv. Otce Pia X. »Procida« (Ord. list z r. 1906, č. 4.) o klandestinních sňatcích v Německu. Jedná-li se o legitimaci v Čechách nemanželsky zrozeného dítěte, jehož rodiče uzavřeli v Německu sňatek, je nutno přihlédnouti k této bulle při posouzení o platnosti sňatku pro foro ecclesiastico.

(Ord. list v Praze z r. 1907 čís. 1.)

Declaratio Pii PP. X. de vi cap. »Tametsi« concilii Tridentini circa matrimonia catholicorum, acatholicorum et mixta in Germaniae Imperio.

1. In universo hodierno Imperio Germaniae caput »Tametsi« Concilii Tridentini quamvis in pluribus locis, sive per expressam publicationem sive legitimam observantiam, nondum fuerit certo promulgatum et inductum, tamen inde a die festo Paschae (id est a die decima quinta Aprilis) huius anni millesimi non-gentesimi sexti omnes catholicos, etiam huc usque immunes a forma Tridentina servanda, ita adstringat, ut inter se non aliter quam coram parcho et duobus vel tribus testibus validum matrimonium celebrare possint.

2. Matrimonia mixta, quae a catholicis cum haereticis vel schismaticis contrahentur, graviter sunt manentque prohibita, nisi accedente justa gravique causa canonica datis integre, formiter, utriusque legitimis cautionibus per partem catholicam dispensatio super impedimento mixtae religionis rite fuerit obtenta. Quae quidem matrimonia dispensatione licet impetrata, omnino in facie Ecclesiae coram parcho ac duobus tribusve testibus celebranda sunt, adeo ut graviter delinquant, qui coram ministro acatholico vel coram solo civili magistratu vel alio quolibet modo clandestino contrahunt. Imo si qui catholici in matrimoniis istis mixtis celebrandis ministri acatholici operam exquirunt vel admittunt, aliud patrant delictum et canonicis censuris subjacent. Nihilominus matrimonia mixta in quibusvis Imperii Germanici provinciis et locis, etiam in iis, quae juxta Romanorum Congregationum decisiones vi irritanti capitis »Tametsi« certo hucusque subjecta fuerunt, non servata forma Tridentina iam contracta vel (quod Deus avertat) in posterum contrahenda, dummodo nec aliud obstat canonicum impedimentum, nec sententia nullitatis propter impedimentum clandestinitatis ante diem festum Paschae huius anni legitime lata fuerit, et mutuus coniugum consensus usque ad dictam diem perseveraverit, pro validis omnino haberi volumus, idque expresse declaramus, definimus atque decernimus.

3. Ut autem iudicibus Ecclesiasticis tuta norma praesta sit, hoc idem iisdemque sub conditionibus et restrictionibus declaramus, statuimus et decernimus de matrimoniis acatholicorum, sive haereticorum sive schismaticorum, inter se in iisdem regionibus non servata forma Tridentina hucusque contractis vel in posterum contrahendis, ita ut si alter vel uterque acatholicorum coniugum ad fidem catholicam convertatur, vel in foro ecclesiastico controversia incidat de validitate matrimonii duorum acatholicorum cum quaestione validitatis matrimonii ab aliquo catholico contracti vel contrahendi connexa, eadem matrimonia, coeteris paribus, pro omnino validis pariter habenda sint.



4. Ut demum Decretum hoc Nostrum ad publicam notitiam perveniat, praecipimus Imperii Germanici Ordinariis, ut illud per ephemerides dioecesanarum alioquin opportuniores modos ante diem Paschae anni currentis cum clero populoque fidei communicent.

Datum Romae apud S. Petrum, die XVIII. Januarii MDCCCXVI. Pontificatus Nostri anno tertio.

Pius PP. X.

*Vynesení c. k. ministerstva vnitra z 5. pros. 1892 č. 17.325, dané c. k. místodržitelstvím ve Štýrském Hradci o legitimaci nemanželských dětí sňatkem v cizozemsku uzavřeným.*

Co se týče způsobu, jak třeba učiniti prohlášení rodičů, jež požadují se k zápisu legitimace nemanželského, v Rakousku zrozeného dítěte do matriky narozených, když dítě to následovným sňatkem rodičů legitimováno bylo, nelze — bydlí-li rodičové ti v cizině — žádati, by dbáno bylo příslušných u nás o tom platných předpisů, nýbrž žádost za udělení legitimace resp. příslušná prohlášení mají se státi v té formě a u toho úřadu, jak to zákonem o zemi, kde rodičové bydlí, předepsáno jest.

Dle předpisů švýcarského spolkového zákona ze 24. pros. 1874, týkajícího se zjištění a listinného průkazu osobního stavu a manželství, mají rodičové, mají-li nemanželské děti následovným sňatkem jejich býti legitimovány, oznámiti tyto děti civilnímu stavovému úředníku svého bydliště a tento jest oprávněn potřebná prohlášení se zachováním tam platných předpisů přijmouti, resp. legitimační listinu poříditi a o poznamenání nastalé legitimace v dotyčné knize narozených se postarati.

Není tudíž ani v tomto případě žádné závady, by legitimace výše uvedeného dítěte v matrice narozených té fary, kde toto narození zapsáno jest, na základě předložené ověřené zprávy civilního stavového úředníka poznamenáno bylo, předpokládajíc, že data knihy narozených souhlasí s daty úřední zprávy. Uveřejňujeme výnos tento jako doplněk k č. 1417 v Ord. listu 1905 str. 17—18.

(Ord. list v Praze z r. 1905 str. 50.)

Dle výnosu c. k. místodržitelství ze dne 20. ledna 1905 č. 279.090 — md ai 1904 mají matriční listy švýcarských příslušníků ihned prostřednictvím konsistoře býti posílány bez průtahu švýcarskému vyslanectvu. (Ord. list v Praze z r. 1905 str. 27.)

## Doplněk II.

*Jak dlužno míti v patrnosti matriční akty rakouských státních příslušníků, jež se v cizině udály.* (Výnos c. k. ministerstva vnitra ze dne 12. srpna 1898 č. 5303.)

Aby s matričními výpisy rakouských státních příslušníků, jež na základě platných smluv o výměně matričních záznamů z ciziny se zasílají, stejně a co možná nejprospěšněji se jednalo, nařizujeme toto:

1. Ve příčině každé z ciziny došlé civilní stavové listiny rakouského státního příslušníka budiž nejprve od politického úřadu okresního případným dotazováním zjištěna domovská obec dotyčné osoby a obci té budiž tento případ sdělen.

Není však zpravidla třeba, aby z tohoto důvodu zavedeno bylo formální jednání o právu domovském, leč by zcela zvláštní důvody k tomu vybízely.

2. Výpisy matrik narozených buďtež od toho politického úřadu okresního, v jehož obvodě zjištěna byla domovská příslušnost dítěte, dle dat narození v jednotlivých letech běžnými čísly opatřovány, sbírány a v indexu vyznačovány. Na každém jednotlivém výpisu z matriky narozených budiž poznamenána zjištěná domovská obec.

Vynesení z 6. října 1879 čís. 9397, jímž bylo nařízeno, by se z ciziny došlé výpisy z matrik narozených rakouských státních příslušníků zasílaly správci matrik domovské obce, se zrušuje.

Takto předepsané sbírání a seřazování (dle ročníků) výpisů z matrik narozených, jež na základě smluv matričních došly, umožní na budoucno politickému úřadu okresnímu, pokud se výpisy ty týkají rozenců mužských, aby nabyl patrností i o brancích v cizině narozených.



Co se Uher týče, druzí se ke sbírce této každoročně oznamování odvodem resp. domobranou povinných osob, jež o předpisech branných resp. organisace domobrany se týkajících jest obsaženo, a obojí toto ustanovení bude tudíž navzájem se moci doplňovati resp. kontrolovati.

3. Úmrtní listy mužských osob do 24 let, jež se v Rakousku narodily, buďtež zasilány správci matrik, v jehož matrice narozených akt rodný je zapsán. To staniž se i tehdy, když se nepodařilo vypátrati příslušnost dotyčné osoby. Povinnosti správce matrik jest, aby den a místo úmrtí v matrice narozených poznamenal, matriční výpis však při aktech matričních uschoval.

Jestliže se v cizině zemřelá, 24let nečitající osoba mužská, též v cizině narodila, a chová-li se její výpis z matriky narozených při sbírce výpisů z matrik narozených, jež dle předpisu sub 2. od politického úřadu okresního má býti pořizena, budiž výpis z matriky zemřelých připojen ke příslušnému výpisu z matriky narozených. Je-li mužská osoba, před 24. rokem zemřelá zapsána v nějakém záznamu odvodním nebo domobraneckém, budiž vždycky postaráno o to, aby úmrtí to se tam poznamenalo spolu s udáním čísla protokolu politického úřadu okresního.

Co se týče úmrtních listů osob mužských, starších více než 24 léta až do dokonaného 42. roku stáří, není třeba, aby se takováto úmrtí v matrikách vyznačovala resp. aby byla v patnosti při sbírce, jež dle předpisu sub 2. pořizena býti má; ovšem je však třeba v případě takovém, podobně jako když jde o mužskou osobu před 24. rokem stáří, aby poznamenání to bylo učiněno v záznamu odvodním anebo domobraneckém.

4. Jak již vynesem z 8. ledna 1878 č. 17.699 ex 1877 stanoveno bylo, budiž i příště o těch v cizině se přihodivších úmrtích rakouských příslušníků, o nichž dá se důvodně předpokládati, že by mohla býti podnětem k pozůstalostnímu nebo poručenskému (opatrovníckému) úřednímu jednání zde v tuzemsku, učiněno oznámení příslušnému soudu (v jehož obvodu měl

zemřelý zde u nás své poslední bydliště, v jehož obvodu nalézá se nemovitě nebo movitě pozůstalostní jmění), a kdyby pochybnost o tom nastala, tedy soudu příslušné obce nebo tomu, v jehož obvodu bydlí blízcí příbuzní zemřelého. Třeba-li dotyčného úmrtního listu k některému z účelu, o nichž je sub 3. řeč, budiž poslán soudu výpis obsahující podstatná data (zejména též označení úřadu, jenž úmrtní list vyhotovil, jakož i datum vyhotovení), ve všech jiných případech buď mu dodán sám originál listiny.

5. Zprávy o legitimacích, jež do zdejší matriky zapsati se mají, buďtež podány jak obci domovské, tak i správci matrik, v jehož knize narozených legitimace má býti vyznačena. Týž uschová příslušnou listinu též při aktech matričních.

Co pak se týče švýcarských zpráv legitimačních zvláště, odkazuje se tuto na výnos z 5. prosince 1892 č. 17.325.

Nemá-li býti legitimace v domácí matrice tuzemské poznamenána, jelikož dítě v Rakousku se nenarodilo, dá se zpráva pouze příslušné obci.

6. Civilní stavové listiny, jichž po rozumu předchozích ustanovení není třeba ke zvláštním účelům, anebo jež u politických úřadů okresních se neuschovávají, jako zejména oddací listy nebo v jistých případech i úmrtní listy, mohou býti ponechány příslušné obci.

7. Civilní stavové listiny, s hledem k nimž nemohla býti vyšetřena příslušná obec a jichž také jinak po rozumu předchozích předpisů nikterak užítí se nemůže, buďtež dle vynesení z 8. ledna 1878 č. 17.699 ex 1877 sem předloženy.

Co se konečně týče listin o udělení práva občanského, jež na základě zvláštních úmluv s jednotlivými státy zároveň s matričními listy se zasilají, pokud týkají se propůjčení občanského práva rakouským státním příslušníkům v cizích státech, buďtež zaslány bývalé rakouské příslušné obci osoby ve svazek cizího státu nyní přijaté a mohou tam též býti ponechány.

(Ord. list v Praze z r. 1905 str. 18.)



*Dekret sv. Stolice, jímž každý kněz zmocněn dispensovati od překážek manželských v nebezpečství smrti.*

Již dekretem S. Officii ze dne 20. února 1888 udělena nejdůst. pp. Ordinariům fakulta dispensovati od vylučujících překážek manželských (presbyterát a početné švakrovství v linii přímé vyjímajíc) v hrozícím nebezpečství smrti ty osoby, které v civilním sňatku nebo jinak v konkubinátě žijí. Dále pak dekretem S. Officii ze dne 1. března (9. ledna) 1889 (viz Ord. list 1907 str. 18) zmocnění nejdůst. pp. Ordináriové, by mohli zmíněnou delegační moc trvale či habitualiter subdelegovati farářům v těch případech, kdy se nedostává již času obrátiti se na Ordinária a nebezpečství jest v průtahu, načež dekretem S. Officii ze dne 23. dubna 1890 rozhodnuto, že názvem »faráři« rozumějí se v dekretu právě zmíněném »Omnes, qui actu curam animarum exercent,« tedy též administrátoři, exposité, nikoli však kaplani (Ord. list 1907 str. 18). Dekret »Ne temere« v čl. VII. však uzavírání sňatků při hrozícím nebezpečství smrti jednoho ze snoubenců vůbec zjednodušil ustanovením, že není-li možno dostati faráře nebo Ordinária místa nebo kněze od jednoho z nich delegovaného, může jak za účelem legitimování dítek, tak na uklidněnou svědomí manželství platně a dovoleně uzavřeno býti před kterýmkoli knězem a dvěma svědky (viz Ord. list v Praze 1908 str. 37 a 42).

A v důsledku tohoto ustanovení vydala posvátná kongregace de Sacramentis dne 14. května 1909 následující dekret, jímž se každému knězi v uvedených případech uděluje moc dispensovati ode všech církevně-právních vylučujících překážek (presbyterát a početné švakrovství v linii přímé vyjímajíc). Ord. list v Praze 1909 čís. 7.

**Výnos c. k. místodržitelství v Praze ze dne 14. června 1909. č. III.373 v příčině ověřování listin argentinským konsulátem.**

C. a k. ministerstvo zahraničních záležitostí sdělilo c. k. ministerstvu vnitra přípisem ze dne 15. dubna 1909 č. 32670/2, že argentinský generální konsul ve Vídni

pro zvláštní případ projevil přání, aby příslušné úřady byly vyrozuměny, že onen argent. gen. konsulát listiny — jež však prostřednictvím c. a k. ministerstva zahraničních záležitostí jej dojiti musí — *zdarma* jen při největší nuznosti ověřiti může, a že v těch případech vysvědčení chudoby — německy psané — spolu přiložiti se má. Ord. list v Praze z r. 1909 č. 7.

**Zápis svolení otcovského při oddavkách per licentiam et delegationem.**

Poněvadž farní úřady při delegaci k oddavkám ne stejnou praxi ohledně neploletých zachovávají, nařizujeme toto: Otcovské svolení buď vždy zaneseno v matrice oddaných vlastního farního úřadu. V delegační listině buď vždy výslovně poukázáno na toto nebo na vrchnoporučenské svolení nebo na dekret plnoletosti.

Delegovaný farní úřad poznamenej vždy v matrice oddaných toto sdělení. (Ord. list v Praze z r. 1906. str. 37.)

*Vynesení c. k. místodržitelství v Praze ze dne 22. pros. 1906 č. 297.719 v příčině vrácení listin oddacích stranám.*

K těmto počítají se i listy matriční předložené; dlužno zadržeti pouze listiny vztahující se právě na dotyčný sňatek, kdežto ostatní listiny — po případě po náležitém zaznamenání podstatného obsahu jejich a dat o jich vystavení po rozumu § 80 ob.zák.obč. — možno vrátiti stranám. Listiny druhu prvnějšího jsou zejména listiny o otcovském anebo soudním souhlasu k uzavření sňatku nezletilcem, jakož i listiny o dispensích od překážek manželských, ohledně kterýchžto obou druhů listin uložení při spisech oddacích výslovně jest předepsáno dekretem dvorní kanceláře ze dne 1. července 1813 sb. zák. pol. sv. 41 č. 2, pokud se týče nařízením vlády nad Enží ze dne 14. března 1839 č. 6367 sb. z. prov. č. 16.

K listinám druhu posléze zmíněného náleží tudíž také prohlášení za plnoletého, ježto nevztahuje se výhradně na uzavření sňatku; každým způsobem však dlužno takové listiny dle § 80 posl. odst. ob. zák. obč.



s udáním veškerých podstatných dat poznamenati v matrice oddací. Tak vyslovilo se ministerstvo vnitra. (Ord. list z r. 1906 str. 13.)

#### Kolkování žádostí a příloh v záležitostech manželských u státních úřadů.

C. k. zemské finanční ředitelství v Praze sdělilo přípisem ze dne 19. ledna 1909 č. 2909/V. na základě výnosu c. k. ministerstva financí ze dne 29. prosince 1908 č. 64.947, že žádosti za prominutí manželských překážek podléhají dle pol. tar. 43 a 2 zákona ze dne 13. prosince 1862 ř. z. č. 89 kolku 1 k, ježto není zákonitého důvodu k osvobození jich od kolku, a že zákon poplatkový osvobození odůvodněného právem chudinským v řízení administrativním vůbec nezná.

C. k. ministerstvo financí dává však výjimečně svolení k tomu, aby bylo upuštěno od poplatků kolkových při žádostech, jež jsou doloženy vysvědčením chudoby a nemajetnosti a jež se týkají udělení politické dispense k uzavření sňatku *osob žijících v konkubinátu*. Dále se sděluje, že matriční výtahy, vyhotovují-li se v takových případech na žádost a k potřebě farního úřadu, u něhož sňatek se koná, jsou výjimečně dle pol. tar. 117/m zákona ze dne 9. února 1850 ř. z. č. 50 jen tehdy kolku prosty, je-li na nich dle pol. 5. předběžných připomenutí k tomuto zákonu vyznačen farní úřad, k jehož žádosti výtah vyhotoven, a dále uvedeny-li údaje dotyčné žádosti, jakož i byla-li přesně uvedena okolnost, že výtah vyhotoven jediné k úřední potřebě za příčinou uzavření sňatku osob v konkubinátě žijících. Použije-li se později takového výtahu z matrik, vyhotoveného bez kolku k úřední potřebě výše uvedené, k jinému účelu, zejména vydá-li se takový výtah stranám, nastane dle § 12, al. 2. a pozn. k pol. tar. 117/m uvedeného zákona povinnost, zapřavit příslušný kolkový poplatek a to dříve, než takového matričního výtahu k jinému účelu bylo použito nebo než straně byl vydán. (Ord. list v Praze z r. 1909. —)

#### Záznam oddavek do matriky narozených.

Dáváme důst. duchovním správcům na vědomí, že nařízení S. Congr. de Sacr. ze dne 6. března 1911 dlužno prováděti takto:

1. zpráva o oddavkách, jež se zašle faráři místa, kde křest manžela nebo manželky je zapsán, má obsahovati jméno a příjmení oddaných, jejich rodičů, den a místo oddavek, jméno a příjmení svědků, podpis duchovního správce, úřední pečeť, krátce všechno to, co se psává v oddacím listě *ex offo*. Tím se doplňuje odstavec F. al. 2. b), instrukce z 2. března 1908.

2. Duchovní správce matriky narozených učiní o oddavkách poznámku při příslušném křestním zápisu slovy: N. N. oddán s N. N. v N., dle sdělení farního úřadu v N. ze dne . . . ; srovn. list č. . . z roku . . . Poznámku tuto dlužno psáti »*per extensum*«, anaf rubrika »*poznámenání*« obyčejně nestačí. Aby se pro poznámku tu získalo místo, budiž při každém křestním zápisu ponecháno něco volné mezery.

3. Došlá sdělení resp. *ex offo* oddací listy o oddavkách v cizím místě buďtež číslována a dle ročníků do fascikulův ukládána, jako se děje u listků ohledacích. Záhlaví může zníti: Zprávy o oddavkách jinde vykonaných v roce . . . (Ord. list v Praze z r. 1911, č. 10.)

*Poznámka 1.* Dle sdělení Ordinariátu v Praze ze dne 6. října 1911 lze udělití požehnání (*benedictio sollemnis nuptiarum*) při mši sv. za snoubence sloužené i jiného dne, jestliže oddavky byly snad vykonány za mimořádných okolností (na př. odpoledne, v bytě snoubenců nebo v čase zapověděném) Mše sv. tato má právě takové výsady, jako mše sv. pro *sponsis obětovaná* v den oddavek. »*Celebrans omisso actu copulationis omnia alias pro Missa sponsorum praescripta observet, ac si benedictio nuptialis suscipienda esset a sponsis immediate post initum contractum matrimoniale.*«

*Poznámka 2.* Ordinariátní list v Praze z r. 1911 č. 9 — přináší zajímavý nález správního soudního dvoru ze dne 15. pros. 1909 čís. 11.321 o odeprání



civilních oddavek katolických snoubenců potvrzeném postupem správních úřadů. Případ týkal se snoubenců Dra. H. a Apollonie Š., jimž nechtěl katolický farář vyhověti, protože žádali kopulaci nikoli v kostele, nýbrž na místě necírkevním (doma či v hotelu). Žádost o sňatek občanský byla zamítnuta . . . i z toho důvodu, že farář neodepřel aktu samého, nýbrž jen vykonání jeho na místě neposvátném a též proto, že by pak každý pro rozpory povstálé mezi snoubenci a farářem žádal o sňatek občanský, což by odporovalo zásadnímu stanovisku rakouského zákonodárství, které občanský sňatek u katolíků dovoluje jen náhradně a nikoli fakultativně a mimo to tím by se dávala možnost obcházeti zákon a ho zneužívat, což je jistě proti vůli zákona.

*Poznámka 3.* Doporučuje se za nynějších poměrů zvláště ve velkých farnostech, aby tamže vedeny byly knihy o rozvodech (spolu s rejstříky), kde by se zaznamenávaly i dekrety soudní o rozvodech. Věc ta nad míru důležitá vzhledem k legitimitě či illegitimitě později zrozených dítek.

*Poznámka 4.* Důležitou příručkou k tomuto návodu jest: Souhrn nařízení o manž. dispensích »pro foro externo« pro pražskou arcidiecesi vydaných. — V Praze 1903.

*Poznámka 5.* Doporučuje se, jedná-li se o snoubence cizozemské, navázati s katol. duch. úřady tamními styk poradní.

#### Doslov.

Podávaje veledůstojnému duchovenstvu kurátnímu skromný tento spisek, prosím o vlídné jeho přijetí. Doufám, že poskytne rychlého poučení a potřebných pokynů v hlavních otázkách duchovní správy. Nemohu nevzpomenouti i vzácných rad veledůst. pana K. Procházky, faráře v Žižkově u Prahy, jemuž patří můj uctivý dík.

*Dr. Ferdinand B. Černovský,*  
O. s. Aug.

V Praze u sv. Tomáše v prosinci 1911.

## Rejstřík věcný.

	Strana
Adoptace . . . . .	60
Akty matriční rakouských příslušníků v cizině . . . . .	83
Amerických států příslušníci . . . . .	31
Anglického království příslušníci . . . . .	37
Argentinský konsulát . . . . .	86
Assistentia passiva . . . . .	65
Bavorští příslušníci . . . . .	33 a 35
Belgického státu příslušníci . . . . .	37
Bezpečnostní stráž mužstvo . . . . .	27
Bydliště . . . . .	13
Certifikát pro uherského příslušníka jak opatřiti . . . . .	45
Cizinců šňatky v Rakousku . . . . .	30
Čas zapovězený . . . . .	73
Četnictva šňatky . . . . .	24
Dekret o zmocnění dispensovati v nebezpečství smrti . . . . .	86
Den šňatku . . . . .	53
Děti a manželky mužstva ženatého dle II. třídy . . . . .	27
Disparitas cultus . . . . .	61
Domovský list . . . . .	17
Dvorní sluhové . . . . .	27
Finanční stráž mužstvo . . . . .	27
Forma zásnubu . . . . .	5
Formulář snubních listin . . . . .	10
Francouzské republiky příslušníci . . . . .	37



	Strana
Italského království příslušníci . . . . .	38
Kněz oddávající . . . . .	74
Kolkování žádostí a příloh v záležitostech manželských u státních úřadů . . . . .	88
Kraňský ženich . . . . .	29
Křestní průkaz při církevních oddávkách z Uher . . . . .	49
Křestní a rodný list . . . . .	17
Křty vojenských osob . . . . .	21
Legitimace nemanželských dětí . . . . .	79
Legitimace per rescriptum principis . . . . .	79
Legitimace před farním úřadem . . . . .	75
Legitimace nemanželských dětí rodičů v cizině oddaných	82
Legitimace » » » v Německu »	80
Ligamen (svazek manželský) . . . . .	61
List křestní a rodný . . . . .	17
Listiny průkazní státních příslušníků uherských . . . . .	47
Manželky a děti mužstva dle II. třídy ženatého . . . . .	27
Mše sv. za snoubence . . . . .	75 a 89
Návod opatřiti certifikát pro uherského příslušníka . . . . .	45
Neplnoletí snoubenci . . . . .	27
Německé říše příslušníci . . . . .	31
Německých jednotlivých zemí příslušníci . . . . .	32
Oddavek místo . . . . .	89
Oddavek záznam do matriky narozených . . . . .	89
Opomenutí prohlášek . . . . .	62
Ovdovělé osoby . . . . .	29
Pohřby vojenských osob . . . . .	21
Pokrevenství . . . . .	56
Požehnaní při mši sv. za snoubence . . . . .	89
Právo moc vojenských duchovních . . . . .	22
Prohlášek forma . . . . .	55
» odepření . . . . .	53
» opomenutí . . . . .	62

	Strana
Prohlášek platnost . . . . .	53
» prominutí . . . . .	53
Prohlášky rezervistů . . . . .	55
» snoubenců . . . . .	52
Protokol snubní . . . . .	14
Překážky manželství . . . . .	56
Přijetí sv. svátosti . . . . .	16
Průkazní listiny uherských státních příslušníků . . . . .	47
Rakušané v cizině sňatek uzavírající . . . . .	52
Rakušané v Uhrách bydlící uzavírají sňatek s rakouskými příslušníky . . . . .	43
Reservistů prohlášky . . . . .	55
Rodný a křestní list . . . . .	17
Ruské říše příslušníci . . . . .	40
Rumunského království příslušníci . . . . .	40
Řeckého království příslušníci . . . . .	37
Sliby prosté . . . . .	62
Sluhové dvorní . . . . .	27
Smlouva o vyznání dětí ze smíš. manželství uherských příslušníků v cizině . . . . .	50
Sňatek bez povolení vojenských úřadů . . . . .	21
Sňatek mezi katolíkem a nekatolíkem . . . . .	62
Sňatek mezi křesťanem a nekřesťanem . . . . .	61
Sňatek smíšený . . . . .	62
Sňatek vojenských osob . . . . .	21
Srbského království příslušníci . . . . .	40
Stráže bezpečnosti mužstvo . . . . .	27
Stráže finanční mužstvo . . . . .	27
Svazek manželský (ligamen) . . . . .	61
Svolení otcovské při oddávkách per licentiam et deleg. . . . .	87
Svobodného stavu vysvědčení . . . . .	17
Španělského království příslušníci . . . . .	43
Švakrovství . . . . .	58
Švýcarských kantonů příslušníci . . . . .	42 a 83



	Strana
Tyrolský ženich . . . . .	29
Uherských příslušníků sňatek na loži smrtelném . . . . .	50
» » změny náboženské v Rakousku . . . . .	48
» » v cizině smlouva o vyznání dětí ze smíšeného manželství . . . . .	50
Uherští snoubenci . . . . .	45
Vojenské záležitosti . . . . .	18
Vojenských osob křty, sňatky a pohřby . . . . .	21
Vojska c. a k. osoby službou přidělené zemské obraně	26
Vrácení listin oddacích stranám . . . . .	87
Vysvědčení o mravech . . . . .	27
Vysvědčení o stavu svobodném . . . . .	17
Zásnuby . . . . .	3
Závady manželství . . . . .	56
Záznam oddavek do matrik narozených . . . . .	89
Zemské obraně službou přidělené osoby c. a k. vojska . . . . .	26
Změny náboženské uherských příslušníků v Rakousku . . . . .	48
Žádosti o dispens politickou ke sňatku kdy jsou kolku prosty . . . . .	52 a 90



## Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel.

### Balcar Frant. Josef, Devatero svátečních kázání.

1 K 20 h.

— Josef Egyptský. Sedmero postních kázání. 1 K 30 h.

— Umučení Pána našeho Ježíše Krista. Sedmero postních kázání. 1 K.

**Bělina Jan, Nedělní kázání.** Dle Massy don Olimpia upravil.

Cyklus vánoční 1 K 20 h, velikonoční 1 K, svatodušní 1 K 80 h.

— **María v životě a ctnostech.** Jeden a třicet májových promluv, které na francouzském podkladě vzdělal. 1 K 70 h.

**Blažko Fr. Ježíš Kristus jest syn Boží.** Postní kázání. 60 h.

**Brynych Eduard, Soustavná katechetická kázání.** Třetí vydání. 4 díly. Cena každého dílu 3 K 20 h.

— **Soustavná liturgická kázání.** Druhé vydání. Tři díly. —

Díl I. 3 K 10 h, II. 3 K 20 h, a III. 3 K 60 h.

— **Zachraň duši svou.** Dvě řady postních kázání. Druhé vydání. 1 K 20 h.

**Černohouz Jan N. a Frant., Encyklopedie obrazův,**

obsahující připodobnění, podobenství, allegorie, bajky, paramythie

a hádanky. Pro kazatele, katechety, učitele, vychovatele a vzdělance vůbec sebrali a upravili. Tři díly. — Snížená cena místo

30 K 90 h pouze 20 K.

— **Encyklopedie příkladův z Písma sv., z dějin Církve a obecného života.** Pro kazatele a katechety sebral, upravil a sestavil.

Tři díly. Snížená cena místo 23 K 10 h pouze 14 K.

— **Sbírka historických příkladův z dějin slovanských, zvláště pak českých.** Kazatelům, katechetům, učitelům, vychovatelům a vzdělaným Čechům vůbec sebral a upravil. Dva svazky. 19 K 44 h.

**Dabrowski T., Nejdůležitější okamžiky z umučení Páně.**

Řeči postní. Přeložil a kázání na Velký pátek připojil Jan Mottl. 90 h.

— **Hlavní osoby z umučení Páně.** Řeči postní. Přeložil a kázání na Velký pátek připojil Jan Mottl. 90 h.

**Dlask Ant., Sbírka krátkých řečí duchovních na všechny neděle a svátky roku církevního.** Ročník I., 2 sv. — Svazek I

2 K, svazek II. K 1.60. — Totéž. Ročník II. 2 svazky. — Svazek po 2 K.

**Drábek Jan, Řeči postní.** Rozjímání o pobožnosti křížové cesty. 80 h.

**Dusil František, Evangelní perikopy, jimž obsah, výklad a poučení přičinil.** Část I.: Perikopy nedělní. 1 K 60 h, vázané v plátně 2 K 20 h.

**Dvorecký Jan, Duchovní řeči na neděle a svátky roku církevního, jež dle Veitových klassických spisů homil. vzděla, a vydal. I. díl Období vánoční.** 3 K 20 h

**Hakl B. Fr., Krátké řeči při oddavkách a při pohřbech jež při rozličných příležitostech činil.** 1 K 20 h.

— **Mučednické nástroje Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista**

Sedmero postních řečí. Vyňato z časop. „Pastýř duchovní“. 70 h.



**Hakl B. Fr.,** Osnovy, výklady a řeči duchovní na všechny neděle a svátky roku církevního. 3 díly. Sníž. cena 6 K.

— **Řeči liturgické** o slavnostech a svátcích roku církevního, s výkladem připadajících obřadů, jež ku svým přífařencům činil. Dva svazky za sníženou cenu 2 K.

— **Řeči postní** a sice: O křížové cestě a o svátosti sv. pokání. 70 h.

— **Řeči postní** o sedmi slovích Krista Pána na kříži, jež měl ve chrámu Páně hořickém r. 1889. 1 K.

— **Výklady a řeči duchovní** na všechny neděle a svátky roku církevního i některé řeči příležitostné. 3 díly. Sníž. cena 7 K.

**Jatsch Jos.,** Tři sta krátkých ranních promluv na všechny neděle roku církevního od kněží kongr. sv. Pavla. Díl I. a II. 7 K 20 h.

**Jedlička Lad.,** Postní kázání. „Co se vám zdá o Kristu?“ „Či jest Syn?“ 80 h.

**Ježek J.,** Přírodopis na kazatelně. Řeči pro školu a chrám. Dva svazky. Snížená cena 1 K.

**Karpovič M.,** O životě věčném. Kázání postní. Z polštiny vytvořil Fr. Vávra. 70 hal.

**Kazatelé slovanští.** S pomocí několika bratří duchovních vydává Antonín Mužik. Svazek IV. s přílohou: Stručný dějepis literatur slovanских. Snížená cena 5 K.

**Macek Václav,** Řeči při prvním sv. přijímání. 1 K 60 h.

— **Výklad evangelních parabol.** 1 K 44 h, váz. 2 K 4 h.

**Markrab Klement,** Cyklická kázání. Cyklus o Bohu vůbec. 24 řeči na neděle a menší svátky od neděle I. adventní až do neděle V. po velikonoce. 1 K.

— **Matka Boží, pomocnice křesťanů.** Třicet dva výklady k májové pobožnosti. 1 K 60 hal.

— **Sváteční kázání** na všechny zasvěcené svátky roku církevního, jakož i na Velký pátek a na den Dušiček. 4 K.

**Otman Karel,** Oslava svátosti stavu manželského řečmi a rozmluvami při oddávkách. Sepsal a na oslavu a památku vznešeného sňatku J. J. c. k. Výsosti korunního prince Rudolfa a belgické princezny Štěpánky vydal. 80 h.

**Pastýř duchovní.** Časopis kněžstva česko-slovanšského. Vycházel v měsíčních sešitech o 4 arších lex. 8<sup>o</sup>. — Starší ročníky možno obdržeti v snížené ceně: Ročník II.--IV. (redakce Dr. Mikuláše Karlacha). Po 2 K.

**Vohnout Frant.,** Katechetická kázání čili výklady věro-mravnoučné, jež vzhledem k potřebám lidu za doby naší podává. Se schválením nejd. bisk. Ordinariátu v Hradci Králové. Sv. I. Apoštolské vyznání víry. Druhé doplněné vydání. 3 K 60 h. Svazek II. O svátostech. 2. vyd. 3 K 20 h. — Svazek III. O příkázáních Božích a církevních. 3 K. — Sv. IV. O křesťanské spravedlnosti. 3 K. — Sv. V. O počtě Boží v Církvi katolické. 3 K.

— **Řeči biblické a historické** o vykoupení lidstva. Dva díly. Po 2 K 64 h.

### Cyrillo-Methodějské knihkupectví

**GUSTAV FRANCL v Praze č. 536-I.,**

Melantrichova ulice (palác Měst. spořitelny.)

romanum nec non rituale ac processionale Romano-Bohemicum. Vydání s českým textem. 8 K, váz. 9 K 60 h. Kniha tato jest neocenitelnou pomůckou ke všem obřadům církevním.

**Višek, Dr. Antonín,** Die Civilehe vor dem Forum des Rechtes und des Gewissens. Snížená cena 40 h.

**Auer Vilém,** Obrázkový život svatých pro školu i dům. S obrazem, životopisem světcovým, poučením a modlitbou na každý den v roce. Upravil Dr. Frant. Ehrmann. Váz. 2 K 50 h.

**Badení Jan,** Život sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. Přeložil Jan Tagliaterra. 1 K 70 h.

**Berutti Celestin,** Duch sv. Alfonsa Marie z Liguori. Dle třetího vlašského vydání přeložil P. B. Matějů. 1 K 80 h.

**Čermák Dominik K.,** Premonstráti v Čechách a na Moravě. Stručně vypsání osudů jednotlivých buď ještě stávajících neb již vyhlazených klášterů toho řádu dle roku jich založení. Co dárek k páté padesátileté památce přenešení sv. Norberta podává —. 5 K.

**Epistola encyklika S. S. Domini Leonis P. P. XIII.** „Grande munus“ Editio slavica polyglotta. Skvostné vydání na velinovém papíře. 2 K.

**Gaudela M.,** Ctihodný kněz Josef Allemand, zakladatel spolku jinochů ve Francii. Podává Josef Šauer z Augenburku. 60 h.

**Janda František,** Život blahosl. Jana Gabriela Perboyre, kněze společnosti misijnářů. Dle vlastiny zpracoval —. 1 K 60 h.

— **Život blah. Jana La Salle.** Dle vlastiny zpracoval —. 1 K 20 h.

**Janovský Frant.,** Pius hrabě d'Avernas, věrný následovník sv. Aloisa. (1875/1901.) Z obšírného spisu Bernarda Arenalise, se svolením autora, české mládeži podává —. Snížená cena 20 h.

**Ježek Jan,** Počátky křesťanství mezi Slovany. Část I.: Slované jižní. 48 h.

**Jouvé E.,** Sv. Antonín Toulonský a chléb chudých. Přeložil Fr. Žák. 1 K 20 h.

**Konečný Fr. Filip,** Sv. Kateřina Sienská, panna ze Třetího řádu sv. Dominika. Životopisný obraz. 2 K 40 h.

**Kulda B. M.,** Radosti a žalosti papeže Pia IX. Na památku jubilea papežského 16. června 1871 vydal —. 28 h.

**Lobkovic, Princ Z. V.,** Římští papežové. Statistická data. S portretem papeže Pia X. a třemi statistickými přílohami. Dle různých pramenů sestavil —. 1 K 80 h.

**Novák Tomáš,** Úvahy o sv. Janu Nepomuckém. 48 h.

**Pazdérka J.,** Život sv. Hedviky, patronky Slezské. Snížená cena 20 h.

**Podlaha, Dr. Ant.,** Sv. Václava hrob a ostatky. S mnohými obrazy. 1 K 20 h.

**Řehák, Dr. Karel Lev,** Biskupské druhotiny Lva XIII. léta Páně 1893. 30 h.

**Samsour, Dr. Josef,** Několik statí z dějin a života církve katolické. 1 K 30 h.

— **Obrazy z dějin církve katolické.** 1 K 10 h.

**Svoboda Josef,** Z kraje Hradeckého. K dějinám katolické reformace. 1 K 60 h.

**Štulc Václav,** Sv. Martin, biskup Tourský a vyznavač Páně. Stručný nástin životopisný s připojenou pobožností. S obrázkem. 20 h.

**Vojáček Methoděj,** Pomněnky z 900letého jubilea sv. Vojtěcha slaveného r. 1897. 1 K 20 h.